

ZAŁĄCZNIK NR 1 DO UCHWAŁY NR
RADY MIEJSKIEJ w ŚWIDNICY
z dnia

Strategia Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS

ipc
instytut badawczy

rynek z tradycjami

Opracowanie pt.

Strategia Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS

przygotowane przez firmę:

Instytut Badawczy IPC sp. z o.o.

Ul. Ostrowskiego 9
53-238 Wrocław

Skład autorski opracowania:

kierownik projektu – mgr inż. Marek Karłowski

dr inż. arch. Marcei Łasocha

dr hab. Przemysław Wołczek

mgr Artur Kotliński

mgr inż. Paulina Liszka

i inni

Skład i opracowanie graficzne:

Natalia Jamróż

Lipiec 2023 rok

SPIS TREŚCI

1.	UWARUNKOWANIA PRAWNE I METODYKA OPRACOWANIA STRATEGII.....	5
2.	PODSUMOWANIE DIAGNOZY.....	9
2.1.	SFERA SPOŁECZNA.....	9
2.2.	SFERA GOSPODARCZA.....	17
2.3.	SFERA PRZESTRZENNA.....	21
3.	WYZWANIA ROZWOJOWE ŚWIDNICY	29
4.	WIZJA ORAZ CELE ROZWOJU ŚWIDNICY	33
5.	PRIORYTETY ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ	39
6.	MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY.....	57
6.1.	ZAŁOŻENIA STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY W KONTEKŚCIE USTALEŃ STRATEGII ROZWOJU MIASTA ŚWIDNICY 2030 PLUS	57
6.2.	AKTUALNY MODEL PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNY.....	61
6.3.	DOCELOWY MODEL FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNY	64
6.4.	USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W ŚWIDNICY	67
7.	SYSTEM ZARZĄDZANIA STRATEGIĄ	80
7.1.	ZASADY WDRAŻANIA I MONITORINGU.....	80
7.2.	RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	82
7.3.	WYTYCZNE DO SPORZĄDZENIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH	85
7.4.	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ.....	96
8.	SPÓJNOŚĆ STRATEGII ROZWOJU ŚWIDNICY 2030 PLUS Z KRAJOWYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI 103	
9.	SPÓJNOŚĆ STRATEGII ROZWOJU ŚWIDNICY 2030 PLUS ZE STRATEGIĄ ROZWOJU WOJEWÓDZTWA	109
10.	STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	115
11.	SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW.....	117

Szanowni Państwo,

Przedstawiam Państwu dokument, który jest swoistym przewodnikiem wskazującym kierunki działania świdnickiego samorządu, stanowiący podstawę do prowadzenia polityki zrównoważonego rozwoju Miasta, a także przygotowywania dokumentów niezbędnych dla wykorzystania różnych mechanizmów wsparcia tego rozwoju. Strategia jest najważniejszym dokumentem wielowymiarowego planowania, określającym wizję, cele oraz kierunki rozwoju miasta. Definiuje politykę miasta w perspektywie przynajmniej kolejnych dziesięciu lat.

Przygotowany dokument pozwoli Świdnicy stać się miastem prowadzącym skuteczną politykę skierowaną do mieszkańców, inwestorów oraz turystów. Zależy nam, by Świdnica była najlepszym miejscem do życia dla wszystkich, dlatego Państwa potrzeby, oczekiwania i marzenia są szczególnie ważne. Chcemy czerpać z nich inspiracje przy kolejnych inwestycjach i tak planować rozwój miasta, aby było ono przedłużeniem ambicji jego mieszkańców. Dlatego też nie brak w Strategii pomysłów odważnych, nastawionych na nowe technologie i wyzwania współczesności. Poszczególne elementy tego dokumentu odnoszą się do różnych grup społecznych - dzieci, młodzieży, dorosłych czynnych zawodowo oraz seniorów, jak również przedsiębiorców, którzy dają miejsca pracy i płacą tu podatki. Nasza wizja Świdnicy to przede wszystkim miasto otwarte dla wszystkich, obywatelskie i nowoczesne, zmieniające się w sposób trwały i wszechstronny, łączące rozwój gospodarki poprzez aktywne wspieranie przedsiębiorców z jednoczesną dbałością o ochronę środowiska i klimatu, tworzące warunki dla osobistego rozwoju jego mieszkańców.

Strategię Rozwoju Miasta Świdnica 2030 plus opracowano w formule partycypacyjno-eksperckiej, czerpiąc ze wskazówek i podpowiedzi mieszkańców, przedsiębiorców, liderów opinii oraz moderatorów, doradców, którzy wespół z pracownikami Urzędu Miasta wdrazali proces opracowania Strategii.

Prezydent Miasta Świdnicy
Beata Moskal-Słaniewska

1. UWARUNKOWANIA PRAWNE I METODYKA OPRACOWANIA STRATEGII

1. UWARUNKOWANIA PRAWNE I METODYKA OPRACOWANIA STRATEGII

Mając na uwadze dobiegający końca okres obowiązywania Strategii Rozwoju Miasta Świdnica na lata 2017-2023 w 2022 roku podjęte zostały prace, mające na celu przygotowanie dokumentu wyznaczającego kierunki działań na kolejny okres. Projekt dokumentu uwzględnia zapisy dotyczące krajowych i regionalnych Obszarów Strategicznej Interwencji, ujętych w Strategii Rozwoju – Dolnośląskiego 2030, w tym cele i rekomendacje polityki przestrzennej regionu.

Strategia Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS opracowana została w oparciu o art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2021 r., poz.1057), art. 10 f ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022 r., poz.559), art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2022 poz. 1029 a także Uchwały Nr XXXVI/394/22 Rady Miasta Świdnica z dnia 28 stycznia 2022 r w sprawie przystąpienia do opracowania projektu dokumentu „Strategia Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 Plus”.

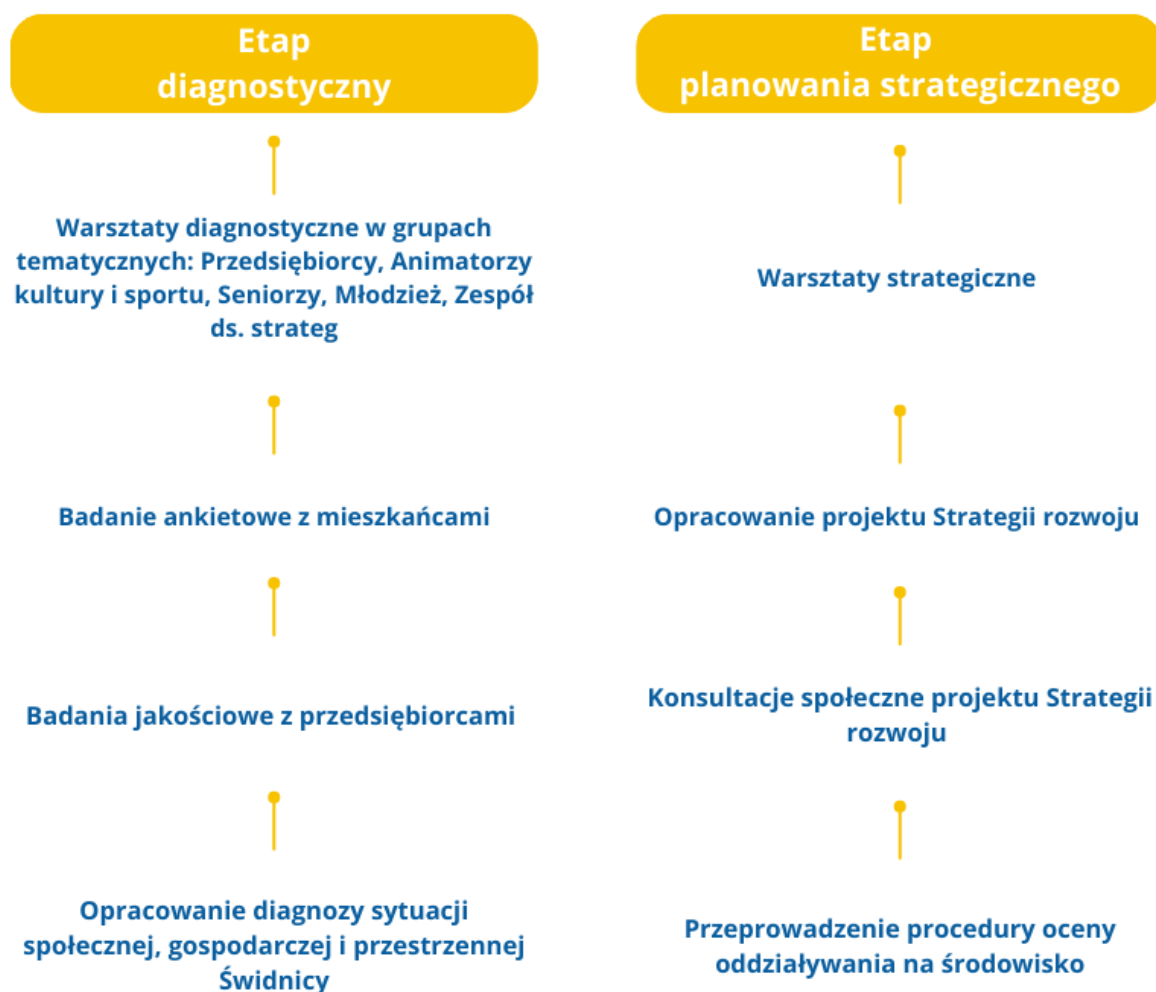
Proces formułowania Strategii, w tym określenie głównych wyzwań rozwojowych na etapie diagnozy, celów strategicznych i priorytetów, kierunków działań, wskaźników monitorujących realizację strategii, oparty został na zasadach partnerstwa lokalnego – podczas konsultacji społecznych w formule warsztatów i debat publicznych – przy zaangażowaniu przedstawicieli życia społecznego, gospodarczego oraz politycznego.

Strategię opracowano z uwzględnieniem zasad zgodności programowej z podstawowymi dokumentami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi.

Pracę nad tworzeniem części strategicznej rozpoczęto od sformułowania wizji i misji rozwoju, po zakończeniu prac diagnostycznych. Następnie zostały określone cele strategiczne, priorytety oraz kierunki działań. W strategii położono nacisk na wytyczne prowadzenia polityki przestrzennej miasta. Model funkcjonalno-przestrzenny wskazuje na oczekiwane zmiany w sposobie funkcjonowania miasta po zrealizowaniu celów strategicznych.

Rysunek 1. Schemat prac nad Strategią Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS jest dokumentem, który wytycza ścieżkę rozwoju lokalnego w perspektywie wieloletniej. Przygotowany został na podstawie diagnozy społeczno-gospodarczej oraz oceny uwarunkowań przestrzenno-środowiskowych. W dokumencie uwzględniono opinie, zgłoszone potrzeby mieszkańców, liderów lokalnych oraz zewnętrzne czynniki rozwoju.

Perspektywa realizacji Strategii to 2030 rok. PLUS oznacza, że podjęte działania rozwojowe powinny być kontynuowane także poza 2030 rok. Wynika to m. in. z długoterminowych trendów rozwoju, które wpływać będą na sposób prowadzenia polityki rozwoju. Nie bez znaczenia są bowiem takie polityki jak społeczna czy środowiskowa.

Podjęcie partycypacyjne, które towarzyszyło praktycznie całemu procesowi prac nad Strategią, powoduje, że wymiar społeczny jest kluczowym dla dalszego rozwoju miasta. Zaangażowanie mieszkańców w tworzenie najważniejszego dokumentu gminnego, który wyznacza ścieżki wieloletniego rozwoju, pozwala lepiej zaplanować cały proces. Autorami dokumentu są bowiem mieszkańcy miasta, co oznacza, że stają się oni współodpowiedzialni za realizację ujętych postulatów.

Patrząc na wyzwania stojące przed Świdnicą w perspektywie 2030 roku należy podkreślić, iż miasto chce podtrzymać korzystną dynamikę rozwoju. Wysoki poziom przedsiębiorczości to jeden z powodów sukcesu rozwoju miasta. Jednocześnie miasto musi zmierzyć się z wyzwaniami demograficznymi. Gminie zależy na tym, aby wzmocnić dostęp do oferty mieszkaniowej, stworzyć strefy wypoczynku i rekreacji.

Przed Świdnicą stoją również istotne wyzwania związane z polityką społeczną, którą determinować będzie starzenie się społeczeństwa.

Do najważniejszych wyzwań należy zaliczyć konieczność dostosowania się do założeń polityki klimatycznej i poprawy jakości środowiska. Odejście od węgla może być dla Świdnicy szansą na zbudowanie nowej jakości życia i zwiększenia konkurencyjności miasta.

Świdnica zamierza położyć większy nacisk na współpracę ponadlokalną, która przyniesie korzyści zarówno w wymiarze ekonomicznym, społecznym i środowiskowym.

Warto podkreślić, iż sukces realizacji założeń Strategii zależeć będzie od współpracy, zarówno lokalnej jak też ponadlokalnej oraz komplementarności poszczególnych działań.

Misją Świdnicy jest rozwój miasta w oparciu o dialog i współpracę, który pozwoli stać się miastem zielonym i samowystarczalnym energetycznie, przyjaznym mieszkańcom, będącym komfortowym i atrakcyjnym miejscem do życia.

2. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

2. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

2.1. SFERA SPOŁECZNA

STRUKTURA DEMOGRAFICZNA I RUCH LUDNOŚCI

Pomiędzy 2012 a 2021 rokiem w Świdnicy znacząco zmniejszyła się liczba mieszkańców. Świdnica w 2012 roku liczyła 59 737 mieszkańców, w 2021 było to już 55 413 osób. Oznacza to, że miasto straciło 7,24% mieszkańców. Jednocześnie w tym okresie, pomiędzy miastem Świdnica a terenami podmiejskimi widoczna była znaczna dynamika przemieszczeń ludności. Zjawiska urbanizacyjne w szczególności koncentrowały się w otaczającej miasto gminie wiejskiej Świdnica. W przyjętym do analizy okresie liczba mieszkańców gminy powiększyła się o 4,95%. Sumaryczny bilans liczby mieszkańców dla gminy miejskiej i wiejskiej okazał się niekorzystny, gdyż w okresie od 2012 do 2021 ten układ osadniczy stracił łącznie prawie 3,5 tys. mieszkańców. Spadek liczby mieszkańców widoczny był także wśród innych gmin z otoczenia funkcjonalnego Świdnicy. W przypadku gminy Strzegom był to ubytek o 6,67%, a w gminie Żarów liczba mieszkańców zmniejszyła się o 2,94%. Oprócz wiejskiej gminy Świdnica, spośród gmin powiatu świdnickiego spadku liczby mieszkańców nie odnotowała gmina Marcinowice, która położona jest najbliżej układu osadniczego Aglomeracji Wrocławskiej.

Przyczynami spadku liczby mieszkańców Świdnicy były zjawiska migracyjne oraz naturalne, związane z przewagą zgonów nad urodzeniami. Należy dodać, iż w Świdnicy obserwowane były bardzo niskie wskaźniki urodzeń. W okresie od 2012 do 2020 roku wynosiły one średniorocznie 8,09 urodzeń na 1000 ludności, przy średniej w województwie dolnośląskim wynoszącej 9,28 a krajowej wynoszącej 9,84.

Niekorzystna struktura demograficzna kształtuje w dużym stopniu prognozę demograficzną dla miasta. Zakłada się, że do 2030 roku nastąpi dalszy spadek liczby mieszkańców miasta o około 8%. W 2030 roku Świdnica może liczyć około 51 tys. mieszkańców. W kolejnych dekadach spadek liczby ludności miasta może być jednak jeszcze większy, co związane jest przede wszystkim ze zjawiskami naturalnymi. Prognoza nie uwzględnia przy tym zmiany zasadniczych zjawisk kształtujących przyszły stan ludności, takich jak dynamika migracji czy też wzrost liczby urodzeń.

PROBLEMY I POMOC SPOŁECZNA

W 2021 roku w rejestrze osób bezrobotnych w Świdnicy pozostawało 933 mieszkańców, przy 2 819 osobach w 2012 roku. Oznacza to, że nastąpił znaczący spadek bezrobocia. Trend spadkowy widoczny był w całym analizowanym okresie od 2012 do 2021 roku, pomimo wzrostu pomiędzy 2019 a 2020, czyli w okresie pandemii COVID-19.

Poprawa sytuacji na rynku pracy powiązana była ze spadkiem zasięgu ubóstwa. Świdnica cechowała się niskim zasięgiem korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w porównaniu z innymi gminami. W 2020 roku udział beneficjentów środowiskowej pomocy

społecznej w liczbie ludności miasta ogółem wynosił 3,2%, tj. mniej niż w skali kraju (4,1%), i powiatu świdnickiego (3,7%) oraz nieznacznie więcej niż w skali województwa (3,0). Warto podkreślić, iż sytuację na rynku pracy cechuje duża niepewność związana ze zdarzeniami globalnymi. Przede wszystkim wysoka inflacja, jak też brak stabilności zjawisk makroekonomicznych w istotny sposób kształtują konkurencyjność przedsiębiorstw działających w Świdnicy. Wpłynąć to może na pogorszenie sytuacji wybranych przedsiębiorstw, być może także na pogorszenie sytuacji na rynku pracy, w tym wzrost bezrobocia oraz spadek dochodów mieszkańców.

Zadania polityki społecznej w Świdnicy realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. MOPS koordynuje działania związane z realizacją Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Miasto Świdnica na lata 2019-2025 oraz gminnych programów społecznych, dedykowanych różnym grupom. Tu też funkcjonuje system wypłaty zasiłków różnego rodzaju.

Do głównych przyczyn przyznania pomocy społecznej w 2021 roku w Świdnicy należały: długotrwała lub ciężka choroba (1084 osób), ubóstwo (1010), bezrobocie (756) oraz niepełnosprawność (756). Pomimo systematycznego spadku liczby osób korzystających z materialnej pomocy, nadal największą grupę odbiorców świadczeń stanowią rodziny, w których ubóstwo jest wynikiem sytuacji zdrowotnej członków rodziny.

POLITYKA SENIORALNA

Wg danych GUS w 2020 roku osoby w wieku 65+ stanowiły 27,4% mieszkańców Świdnicy, czyli zdecydowanie więcej niż średnia krajowa (22,3%), wojewódzka (23,6%) i powiatowa (24,3%). Prognozy demograficzne wskazują przy tym, iż udział ludności w wieku senioralnym w Świdnicy będzie wysoki, osiągając około 30% w 2030 roku i utrzymując się na tym poziomie przez kolejne dwie dekady.

Wskazuje to na potrzebę zwiększania wydatków na politykę senioralną, w szczególności na opiekę społeczną oraz zdrowotną. Stąd jednym z najważniejszych założeń polityki senioralnej jest wspieranie różnych form aktywności tej grupy i tworzenie warunków do działań integracyjnych.

Problemy Świdnicy w tej sferze to m.in. deficyt kadr medycznych, np. w zakresie geriatry, rehabilitacji i brak miejsc stacjonarnej opieki. Jednak szczególnym problemem osób w wieku senioralnym jest samotność.

Należy podkreślić, iż seniorzy to bardzo zróżnicowana grupa społeczna pod względem materialnym, ale także zróżnicowana pod względem potrzeb. W Świdnicy mogą korzystać już z wielu form aktywności i wsparcia, ale dane wskazują, że ofertę tę należy nieustannie poszerzać.

Potencjał dla prowadzenia i rozwijania polityki senioralnej związany jest zarówno z instytucjami publicznymi, jak też aktywnością organizacji społecznych. Miejską instytucją koordynującą działania na rzecz seniorów jest Dzienny Dom „Senior-WIGOR”, stanowiący część Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. W placówce dostępnych jest 130 miejsc. W mieście działa

Świdnicki Uniwersytet Trzeciego Wieku, który prowadzi działalność wśród seniorów. Jego podstawowym celem jest propagowanie i realizacja aktywnego stylu życia, przekazywanie seniorom wiedzy z wielu interesujących obszarów. Adresatami oferty Uniwersytetu są osoby w wieku 50+. Miejscem, w którym osoby starsze mogą się spotykać, dzielić doświadczeniem i oddawać ulubionym aktywnościom są kluby seniora. W Świdnicy funkcjonują 4 takie kluby.

Od roku 2016 w mieście działa program „Świdnicka Karta Seniora”, który adresowany jest do świdniczan powyżej 60 roku życia. W ramach Programu wprowadzone zostały zniżki dla seniorów za korzystanie z imprez kulturalnych, sportowych, rozrywkowych, na usługi publiczne oraz preferencyjne oferty pozostałych partnerów. W lutym 2018 roku Świdnica przystąpiła także do Programu „Ogólnopolska Karta Seniora”.

Od 2014 roku w mieście działa Rada Seniorów, której celem jest wzmocnienie głosu starszych mieszkańców, wyrażenie potrzeb i postulatów seniorów, a pośrednio zaktywizowanie ich oraz zwiększenie zainteresowania działalnością władz lokalnych. Miasto Gmina Świdnica tworzy z innymi gminami powiatu świdnickiego oraz dzierzoniowskiego Koalicję na Rzecz Zdrowego Starzenia Sie, która zakłada między innymi podniesienie poziomu świadomości społecznej w zakresie „zdrowego starzenia się”, promowanie zdrowego stylu życia, wspieraniu działań profilaktycznych, edukacji zdrowotnej i rehabilitacji seniorów.

KULTURA

Dobra dostępność do oferty kulturalnej oraz rosnący popyt na nią to cechy charakteryzujące miasto. W Świdnicy widoczna była aktywność instytucji i organizacji społecznych w zakresie kształtowania oferty czasu wolnego, choć ograniczona została w okresie pandemii COVID-19.

Zadania w obszarze kultury realizuje przede wszystkim Świdnicki Ośrodek Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna im. Cypriana Kamila Norwida w Świdnicy, Muzeum Dawnego Kupiectwa oraz Młodzieżowy Dom Kultury. Muzeum Dawnego Kupiectwa dysponuje między innymi jedynym w skali kraju rodzajem zbiorów. Aktywne są również organizacje pozarządowe – stowarzyszenia, fundacje, a także indywidualni animatorzy i twórcy imprez kulturalnych. Przykładem może być Towarzystwo Regionalne Ziemi Świdnickiej, które jest najdłużej działającą w mieście organizacją pożytku publicznego w Świdnicy.

Do najważniejszych imprez kulturalnych należą Międzynarodowy Festiwal Bachowski, Świdnickie Noce Jazzowe, Festiwal Teatru Otwartego, Dni Fotografii, Dni Gór, Festiwale Filmowe Okiem Młodych i Spektrum, w ramach których prezentuje się filmy kina pełno, jak i krótkometrażowego. W mieście odbywa się wiele wydarzeń plenerowych dedykowanych szerokiej publiczności. W okresie od 2012 do 2020 r. odnotowano ponad stu procentowy wzrost liczby uczestników imprez w Świdnicy, co świadczy o rosnącej atrakcyjności oferty Świdnicy, jak też rosnącym popycie na nią.

Wg danych GUS w Świdnicy w 2020 roku działało 29 grup artystycznych (4 mniej w stosunku do 2012 r.), 14 klubów i kół oraz sekcji (o 1 więcej niż w 2012 roku), co wskazuje na względną stabilność takich form aktywności kulturalnej. Jednocześnie w mieście zauważalnie wzrosła

liczba imprez. W okresie od 2012 do 2019 był to wzrost do ponad 700 imprez w skali roku. W 2020 odnotowano spadek liczby imprez (odbyło się ich 280), który jednocześnie widoczny był w skali całego kraju a spowodowany był przez pandemię COVID-19.

Mieszkańcy miasta chętniej, na tle średniej krajowej i wojewódzkiej, zostawiali czytelnikami biblioteki. Wskaźnik liczby czytelników na 1000 ludności w 2020 roku wynosił w mieście 196, przy średniej krajowej wynoszącej 128.

Rosnący popyt na ofertę kulturalną przejawia się również w opiniach mieszkańców, w tym liderów ze świata kultury. W mieście istnieje potrzeba doinwestowania infrastruktury instytucji kulturalnych. Część obiektów jest już przestarzała i wymaga odnowienia. Jednocześnie warto podkreślić, iż dostępność do istniejących obiektów kultury jest dobra. Liderzy ze sfery kultury zwracają uwagę na konieczność lepszej komunikacji i promocji oferty kulturalnej, np. z wykorzystaniem nowoczesnych źródeł komunikacji, ale też tradycyjnych rozwiązań. Ta kwestia dotyczy również lepszego planowania kalendarza imprez tak, aby wydarzenia nie pokrywały się i nie konkurowały ze sobą. Problemy te wynikają m. in. z rosnącej liczby wydarzeń i imprez, jak też wysokiej aktywności różnych instytucji i organizacji społecznych.

Świdnica jest miastem zabytków. Obecnie w gminnej ewidencji zabytków nieruchomych figuruje ponad 1000 obiektów architektury, budownictwa i urbanistyki, 13 obszarów chronionych, 19 stanowisk archeologicznych i 5 obszarów archeologicznych. Spośród w/w, obecnie 135 wpisanych jest do rejestru zabytków. Katedra Świdnicka i Kościół Pokoju uznane zostały przez prezydenta RP za pomniki historii a Kościół Pokoju wpisany jest na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Zabytkowy charakter przestrzeni miejskiej kształtuje tożsamość Świdnicy, wpływa na aktywność społeczną, kulturalną i gospodarczą.

SPORT I REKREACJA

Rosnący popyt na sport i rekreację uwidacznia potrzebę inwestowania w rozwój infrastruktury. Na terenie miasta działania sportowo – rekreacyjne prowadzi Świdnicki Ośrodek Sportu i Rekreacji (ŚOSiR), poszczególne kluby i stowarzyszenia sportowe, a także podmioty prywatne. W mieście odbywa się szereg imprez sportowych, w tym posiadających już swoją markę w kraju i w regionie. Co roku przyjechać tu można między innymi na wiosenny Rajd Świdnicki, w listopadzie biegacze rywalizują w RST Półmaratonie Świdnickim.

Bazę sportową w mieście tworzą obiekty sportowe, zarządzane przez Świdnicki Ośrodek Sportu i Rekreacji. Uzupełniają ją liczne obiekty zarządzane przez gminne szkoły publiczne oraz użyczone szkołom niepublicznym (sale gimnastyczne, boiska sportowe, w tym boiska „ORLIK”), boiska środowiskowe oraz baza sportowa Powiatu Świdnickiego i Województwa Dolnośląskiego przy szkołach ponadpodstawowych (sale gimnastyczne, boiska, siłownie, etc.) i liczne pozostałe obiekty prywatne, np.: kluby fitness, siłownie.

Aktywności fizycznej mieszkańców sprzyja dostępność do terenów zieleni i terenów rekreacji w mieście oraz w jego otoczeniu. W obrębie miasta znajduje się kilka parków o istotnym

znaczeniu w strukturze funkcjonalno-przestrzennej Świdnicy. Zajmują łącznie powierzchnię 63,94 ha.

Dane GUS odnoszące się do aktywności fizycznej wskazują na jej znaczny rozwój. W 2020 roku na terenie Świdnicy działalność prowadziły 22 kluby sportowe, w których funkcjonowało 30 sekcji. W porównaniu do 2012 roku liczba klubów sportowych w Świdnicy wzrosła znacząco bo o 10 (83,3%), a liczba sekcji wzrosła o 13 (76,5%). Kadre klubów sportowych w 2020 roku tworzyło 49 trenerów, o 23 więcej niż w 2012 roku.

Wzrost aktywności fizycznej mieszkańców widoczny był we wskaźnikach liczby osób ćwiczących w klubach sportowych. Na tle miast z grupy porównawczej (rdzenie obszarów funkcjonalnych miast subregionalnych) Świdnica charakteryzowała się wyraźnie wyższymi wskaźnikami. W 2020 roku na 1000 mieszkańców członkami klubów sportowych było 39,3 osób, przy średniej dla miasta subregionalnych w kraju 27,5 osób.

EDUKACJA I OPIEKA NAD DZIEĆMI

Dostęp do oferty edukacyjnej na terenie Świdnicy od poziomu przedszkolnego do ponadpodstawowego jest szeroki. Sieć oświatową na poziomie szkolnictwa podstawowego i przedszkolnego na terenie miasta tworzy m. in. 8 szkół podstawowych publicznych i 4 szkoły podstawowe niepubliczne, 8 przedszkoli publicznych oraz 15 przedszkoli niepublicznych, 1 placówka wychowania pozaszkolnego.

W Świdnicy nastąpiła poprawa w dostępności do opieki żłobkowej. Wg danych GUS w 2012 roku odsetek dzieci objętych opieką żłobkową wynosił 6,4%. W 2021 roku odsetek ten wzrósł do 26,7%. Dla porównania wskaźnik ten w skali kraju osiągnął wartość 15,5%, a w województwie dolnośląskim 23,2%.

W 2020 roku w Świdnicy na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat do przedszkoli, punktów przedszkolnych i oddziałów przedszkolnych uczęszczało 1079 dzieci. Wskazuje to na sytuację, w której w placówkach wychowania przedszkolnego przebywają dzieci spoza miasta.

Świdnica jest znaczącym w skali regionu ośrodkiem kształcenia ponadpodstawowego. W roku 2020 funkcjonowało 6 liceów ogólnokształcących, działało 6 techników oraz 1 specjalna szkoła zawodowa. Sieć oświatową uzupełniały inne placówki edukacji: Świdnickie Centrum Edukacji Policealna Szkoła Farmaceutyczna w Świdnicy, Szkoła Mistrzostwa Sportowego w Kolarstwie oraz Policealna Szkoła TEB Edukacja. W mieście działa ponadto Młodzieżowy Dom Kultury, który jest placówką wychowania pozaszkolnego. Młodzieżowy Dom Kultury realizuje statutowe zajęcia dydaktyczne rozwijające zainteresowania i uzdolnienia dla dzieci i młodzieży, w formie stałych zajęć. W Świdnicy funkcjonują również dwie szkoły muzyczne. Są to Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. Ludomira Różyckiego oraz Społeczna Szkoła Muzyczna II stopnia im. Kazimierza Kościukiewicza.

W Świdnicy widoczne były zmiany w zakresie wyboru ścieżki kształcenia ponadpodstawowego. W okresie od 2012 do 2020 roku widocznie zmniejszyła się liczba uczniów uczęszczających do liceów (spadek o 18%), przy rosnącej liczbie uczniów techników (9,6%). W 2020 roku do liceów

na terenie Świdnicy uczęszczało 1537 uczniów, do techników 2027 uczniów. Kształcenie zawodowe cieszy się zatem coraz większą popularnością. Należy przy tym wspomnieć, że wg przedsiębiorców ze Świdnicy kształcenie zawodowe ma wciąż zbyt niski prestiż. Bariery dla podniesienia jakości kształcenia zawodowego związane są z niskim poziomem wynagrodzeń nauczycieli, słabym w stosunku do potrzeb wyposażeniem dydaktycznym oraz niską samodzielnością szkół w podejmowaniu decyzji np. odnoszących się do współpracy z biznesem. Należy jednak zaznaczyć, iż na terenie Świdnicy widoczna jest współpraca biznesu ze szkołami zawodowymi. Wymaga ona jednak dalszego wspierania i moderowania. Na terenie Świdnicy filię ma Społeczna Akademia Nauk w Łodzi oraz Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi oraz Centrum Kształcenia Zawodowego w Świdnicy.

OPIEKA ZDROWOTNA

Specjalistyczną opiekę medyczną mieszkańcom Świdnicy zapewnia w pierwszej kolejności Regionalny Szpital Specjalistyczny „Latawiec” w Świdnicy. W ramach szpitala funkcjonują następujące oddziały: Oddział Dziecięcy, Oddział Okulistyczny z Pododdziałem Okulistycznym Dziecięcym, Oddział Kardiologiczny z Pododdziałem Intensywnego Nadzoru Kardiologicznego i Pododdziałem Angiologicznym, Oddział Gastroenterologiczny, Oddział Chorób Wewnętrznych, Oddział Neurologiczny z Pododdziałem Udarowym, Oddział Otolaryngologiczny, Oddział Onkologii Klinicznej, w tym łóżka dzienne chemioterapii, Oddział Ginekologiczno-Położniczy z Pododdziałem Patologii Ciąży, Oddział Fizjologii i Patologii Noworodka z Pododdziałem Intensywnej Terapii Noworodka, Oddział Chirurgii Ogólnej z Pododdziałem Chirurgii Onkologicznej, Oddział Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej, Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Szpitalny Oddział Ratunkowy.

Na terenie Świdnicy infrastruktura służby zdrowia składa się także z 40 przychodni i 28 aptek.

Na terenie Świdnicy funkcjonują ponadto: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy, Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Świdnicy, Caritas Diecezji Świdnickiej, Towarzystwo Św. Brata Alberta Koło w Świdnicy, Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym koło w Świdnicy, Towarzystwo Przyjaciół Chorych „Hospicjum”, Hospicjum Towarzystwo Przyjaciół Chorych, Marconi Sp. z o.o, Marconi Dom Seniora.

Ośrodki rehabilitacyjne działające na terenie Świdnicy to: NZOZ Stacja Opieki Caritas Diecezji, Stacja Opieki Centrum Pielęgniarstwa Rodzinnego, Rehabilitacji i Opieki Paliatywnej Caritas Diecezji Świdnickiej.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

W zakresie bezpieczeństwa w mieście działają Komenda Powiatowa Policji, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, Ochotnicza Straż Pożarna oraz Straż Miejska. Na terenie miasta zlokalizowana jest ponadto Prokuratura Rejonowa w Świdnicy, Prokuratura Okręgowa w Świdnicy, Sąd Rejonowy w Świdnicy, Sąd Okręgowy w Świdnicy, Areszt Śledczy w Świdnicy, Zakład Poprawczy i Schronisko dla Nieletnich w Świdnicy.

W mieście od 18 lat działa monitoring wizyjny miejsc publicznych zarządzany przez Staż Miejską. W okresie od 2012 do 2021 roku obserwowano w Świdnicy spadek liczby przestępstw ogółem z poziomu 2061 do 1695 (spadek o 17,8%).

SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE

W Świdnicy funkcjonuje wiele organizacji pozarządowych. Statystyki podają, że były to 43 organizacje na 10 tys. mieszkańców, co było wartością równą średniej krajowej. Warto przy tym dodać, iż wskaźnik ten znacząco, bo aż o 43%, wzrósł pomiędzy 2012 a 2020 rokiem. Wartość tego wskaźnika była wyższa w Świdnicy na tle średniej dla miast z grupy porównawczej (33 organizacje). Mniej korzystnie na tle tej grupy kształtował się jednak wskaźnik udziału wydatków na dotacje dla organizacji pożytku publicznego w wydatkach bieżących. W Świdnicy udział ten w 2020 roku wynosił 0,86%, przy średniej w grupie porównawczej wynoszącej 0,95%. Warto jednak dodać, iż Gmina utrzymuje 2 budynki dedykowane działalności organizacji pozarządowych oraz kluby seniora.

Mniej korzystnie na tle średniej z grupy porównawczej kształtował się ponadto wskaźnik kwoty wydatków na dotacje do organizacji pożytku publicznego na 1000 mieszkańców. W Świdnicy wskaźnik ten w 2020 roku osiągnął wartość 34,8 tys. zł, natomiast w grupie porównawczej wynosił 39,3 tys. zł.

Działania organizacji i instytucji, realizujących zadania na rzecz mieszkańców, zostały usystematyzowane w Programach współpracy Gminy Miasto Świdnica z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność społecznie użyteczną. Organizacje pozarządowe wskazują przy tym na potrzebę rozwijania efektywnej i dwustronnej komunikacji Miasta z interesariuszami, np. w formie spotkań, warsztatów, zajęć animacyjnych oraz integracji działań (np. kalendarz imprez, współpraca organizacji pozarządowych).

Na terenie Świdnicy funkcjonują dwa obiekty przeznaczone na działalność organizacji pozarządowych. Są to Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych z siedzibą przy ul. Długiej 33 oraz Miejskim Centrum Wspierania Inicjatyw z siedzibą Rynek 39-40. W budynkach obu Centrów swoją siedzibę ma ok. 50 organizacji pozarządowych, ok. 20 organizacji korzysta z adresu do korespondencji. Pomieszczenia w tych obiektach użytkowane są bezpłatnie na działania statutowe organizacji pozarządowych.

Tabela 1. Czynniki rozwojowe SWOT Świdnicy w sferze społecznej

Mocne strony	Słabe strony
1. Poprawiająca się sytuacja materialna mieszkańców. 2. Potencjał instytucjonalny służb pomocy społecznej, w tym również w zakresie prowadzenia polityki senioralnej. 3. Aktywność instytucji i organizacji społecznych w zakresie kształtowania oferty czasu wolnego, w tym kultury, sportu i rekreacji. 4. Rosnący popyt na ofertę kultury, w tym wysoki poziom czytelnictwa oraz uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych. 5. Rosnący popyt na ofertę sportu i rekreacji. 6. Dobra dostępność i poziom edukacji podstawowej i ponadpodstawowej, w tym zawodowej. 7. Dobra dostępność do opieki przedszkolnej. 8. Względnie dobra dostępność do opieki zdrowotnej. 9. Dobrze rozwinięty i funkcjonalny system zapewniający bezpieczeństwo publiczne. 10. Rosnący poziom aktywności społecznej przy jednoczesnym rozwijaniu narzędzi wspierających organizacje społeczne.	1. Spadająca liczba mieszkańców oraz prognoza wskazująca na przyspieszenie ubytku liczby mieszkańców w przyszłości. 2. Starzenie się społeczeństwa miasta, widoczne m. in. w rosnącej liczbie osób w wieku poprodukcyjnym i wysokim udziale tej grupy wiekowej w liczbie ludności ogółem. 3. Deficyty w zakresie oferty kultury, dotyczące m. in. sposobu komunikacji o wydarzeniach kulturalnych. 4. Deficyty w zakresie infrastruktury sportowej i rekreacyjnej generowane przez rosnący popyt na aktywność fizyczną. 5. Niedostateczny dialog i komunikacja społeczna z wybranymi grupami społecznymi. 6. Słaba komunikacja transportowa z Wrocławiem
1. Utrzymanie dotychczasowych i przyciąganie nowych mieszkańców do miasta.	1. Ograniczona dostępność do specjalistycznej opieki zdrowotnej związana m. in. z rosnącą liczbą osób w wieku senioralnym, przy jednoczesnym deficycie kadr medycznych. 2. Inflacja skutkująca wzrostem kosztów życia w relacji do dochodów. 3. Silna konkurencja o zasoby ludzkie w przestrzeni kraju, skutkująca dalszym ubytkiem mieszkańców gminy wskutek migracji.

Źródło: opracowanie własne

2.2. SFERA GOSPODARCZA

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Dobrze rozwinięta gospodarka, duża ilość podmiotów produkcyjnych, usługowych, wielobranżowych to cechy charakterystyczne Świdnicy. Na atrakcyjność inwestycyjną wpływają dobre uwarunkowania lokalizacyjne. W 2021 roku na terenie Świdnicy działalność prowadziło 8 736 podmiotów. Liczba ta na przestrzeni lat 2012-2021 stale rosła. W 2021 roku liczba podmiotów gospodarki narodowej była o 4,3% wyższa niż w 2012 roku. Na tle innych gmin Świdnica cechowała się wysokim poziomem przedsiębiorczości. W 2020 roku na 10 tys. mieszkańców miasta przypadało 1 528 podmiotów wpisanych do rejestru REGON i była to wartość zdecydowanie wyższa od średniej krajowej (1 219 podmiotów), wojewódzkiej (1 370 podmiotów) oraz od średniej dla powiatu świdnickiego (1 249). Warto zauważyć, że we wszystkich jednostkach administracyjnych wskaźnik liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON przyjmował coraz wyższe wartości. W skali kraju wzrost tego wskaźnika w okresie od 2012 do 2020 wyniósł 18,1% w skali województwa 18,5%, a w skali powiatu 12,6%. W Świdnicy wskaźnik ten wzrósł o 9%.

Świdnica osiągnęła zatem wysoki poziom rozwoju gospodarczego w swoich granicach, wykorzystując przy tym swoje atuty, do których w szczególności należy zaliczyć dostępność wyspecjalizowanych kadr i lokalizację. Te atuty sprzyjały koncentracji i lokalizacji na terenie miasta firm i powstawaniu nowych miejsc pracy. Wskaźnikiem dobrze obrazującym skalę pozytywnych zmian na terenie miasta jest liczba osób pracujących na 1000 mieszkańców. W okresie od 2012 do 2020 roku wskaźnik ten wzrósł aż o 21,3%, przy wzroście dla kraju wynoszącym 13%, dla województwa dolnośląskiego 15,9% a dla powiatu świdnickiego 14,6%.

Na potencjał gospodarczy Świdnicy wpływa również instytucjonalne wsparcie biznesu. W Świdnicy funkcjonują m.in.: Świdnicki Park Przemysłowy, Sudeckie Stowarzyszenie Inicjatyw Gospodarczych, Sudecka Izba Przemysłowo-Handlowa, Stowarzyszenie Przedsiębiorców i Kupców Świdnickich, Stowarzyszenie Wolna Przedsiębiorczość /SWP/ - Centrum Wspierania Biznesu, Stowarzyszenie Dolnośląski Inkubator Przedsiębiorczości oraz Cech Rzemiosł Różnych i Małej Przedsiębiorczości.

Świdnica położona jest w odległości ok. 55 km od Wrocławia. W stolicy Dolnego Śląska znajduje się najbliższy krajowy oraz międzynarodowy port lotniczy (Port Lotniczy Wrocław S.A. im. Mikołaja Kopernika), do którego można dojechać ze Świdnicy poprzez DK 35 i autostradę A4 (E40). Odległość drogowa do Wałbrzycha wynosi około 20 km, do Legnicy około 60 km. Położenie miasta przy drodze krajowej nr 35 pozwala na połączenie z głównymi ośrodkami Aglomeracji Wałbrzyskiej i Wrocławskiej – Wałbrzychem i Wrocławiem. Ponadto dzięki drodze wojewódzkiej nr 374 i 382 Świdnica posiada dogodne połączenie drogowe z drogą ekspresową S3 w stronę Legnicy, Zielonej Góry oraz Szczecina. Wybudowana droga powiatowa pomiędzy Świdnicą a Żarowem w 2011 r. pozwala na dojazd do drogi krajowej nr 5 w kierunku węzła „Kostomłoty” stanowiącego połączenie z autostradą A4. Pozwala to na bardzo dobrą

komunikację z innymi regionami kraju i Europy, kształtującą w istotny sposób sieć powiązań gospodarczych.

RYNEK PRACY

Oceniając sytuację gospodarczą w Świdnicy należy podkreślić, iż zagrożeniem dla zrównoważonego rozwoju gospodarczego w przyszłości może być niska aktywność zawodowa mieszkańców. Nie można również wykluczyć pojawienia się kryzysu gospodarczego w kraju. Skutki tego kryzysu mogą negatywnie odbić się na rozwoju społeczno-gospodarczym miasta.

Do kluczowych zasobów, kształtujących konkurencyjność podmiotów gospodarczych, funkcjonujących na terenie Świdnicy, oprócz lokalizacji, należy zaliczyć dostępność kadr, a precyzyjniej, dostępność specjalistów dla branż funkcjonujących w mieście. Warto zauważyć mocno niekorzystne zmiany demograficzne, których skutkiem jest spadek liczby aktywnych zawodowo mieszkańców. Problem ten może się pogłębiać, gdyż struktura wiekowa społeczeństwa miasta, jak też jego otoczenia funkcjonalnego, jest mocno niekorzystna. Przede wszystkim niekorzystnie w Świdnicy kształtowała się dynamika zmian liczby mieszkańców w wieku 25-34 lat. Od 2016 do 2020 roku liczba mieszkańców w tym wieku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców spadła z poziomu 147,71 do 123,24.

W przypadku ludności w wieku produkcyjnym Świdnica charakteryzowała się niskim udziałem tej kategorii wiekowej wśród mieszkańców (57,3%) w porównaniu do średniej krajowej (59,5%), średniej wojewódzkiej (59,2%) i powiatu (59,2%). W okresie 2012-2020 udział ludności w wieku produkcyjnym zmniejszyła się w Świdnicy z poziomu 63,8% do 57,3%.

Wyzwaniem dla przedsiębiorców i lokalnego rozwoju gospodarczego stał się niestabilny rynek energetyczny, powodujący w 2022 roku redukcje zatrudnienia, ograniczenia produkcji jak i zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej.

Powyższe zagrożenia dla gospodarki i samorządów należy uzupełnić o problemy generowane przez niestabilną sytuację otoczenia formalno-prawnego, w szczególności w zakresie prawa podatkowego, co ma m.in. wpływ na dochody bieżące samorządów.

TURYSTYKA

Wskazując na atuty Świdnicy w sferze gospodarczej nie można pominąć potencjału turystycznego, który opiera się dużym stopniu na dziedzictwie kulturowym i historii. Świdnica stanowi ponadto dobry punkt wypadowy dla turystów aktywnie spędzających czas na Dolnym Śląsku.

Świdnica to jedyne miasto w Polsce, które ma dwa obiekty wpisane na Listę Zabytków Historii odrębnie. To gotycka Katedra pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika i św. Wacława Męczennika oraz Kościół Pokoju im. Trójcy Świętej w Świdnicy wpisany na listę Dziedzictwa Kulturowego UNESCO. Świdnicka starówka wraz z zabytkowym Rynkiem uznawana jest za jedną z najładniejszych w Polsce. W Rynku na uwagę zasługuje Wieża Ratuszowa z tarasem widokowym, z którego rozciąga się malowniczy widok na panoramę miasta oraz Muzeum

Dawnego Kupiectwa. Świdnica jest miastem o zwartej zabudowie, dzięki czemu wszystkie jego atrakcje można odwiedzić spacerując. Potencjał turystyczny kształtuje w dużym stopniu dziedzictwo kulturowe miasta. Nie bez znaczenia jest także potencjał kształtowany przez liczne imprezy kulturalne.

Atutem Świdnicy jest jej lokalizacja względem obszarów o wysokiej atrakcyjności dla turystyki aktywnej. W odległości kilkunastu kilometrów od miasta znajdują się masywy górskie: Masyw Ślęży (ok. 700 m n.p.m.), Góry Sowie (700 – 1000 m n.p.m.), Góry Wałbrzyskie i Kamienne (700 - 930 m n.p.m.). Daje to możliwość pozycjonowania Świdnicy jako bazy wypadowej lub ważnego miejsca obsługi turystów na mapie turystycznej regionu.

BUDŻET MIASTA

W 2021 roku dochody miasta wyniosły 347 534 487 zł, w tym dochody bieżące 301 418 632 zł i dochody majątkowe 46 115 855 zł. Wydatki miasta zamknęły się w kwotę 323 351 450 zł, w tym wydatki bieżące to 259 625 951 zł, zaś wydatki majątkowe, czyli inwestycje, to 63 725 498 zł. W 2021 w budżecie nie wystąpił deficyt.

Źródła dochodów Gminy pozostają niezmiennie w dłuższym okresie czasu. Największą część dochodów stanowią dotacje na zadania bieżące, w tym dotacje z budżetu państwa i innych jednostek samorządu terytorialnego, na realizację wskazanych zadań, a także na realizację inwestycji. Kolejną grupą są udziały Gminy w podatkach dochodowych (PIT, czyli podatek dochodowy od osób fizycznych oraz CIT, czyli podatek dochodowy od osób prawnych). Pozostałe dochody to wpływy z tytułu podatków oraz opłat lokalnych od mieszkańców (w tym podatek od nieruchomości, opłata za gospodarowanie odpadami) oraz dochody związane z działalnością Gminy, tj. czynsze, dzierżawy, mandaty itp. W 2021 r. do budżetu Gminy Miasta Świdnica wpłynęło ponad 89 mln zł ze środków zewnętrznych. Była to rekordowa wartość, pozwalająca na realizację wielu zadań, szczególnie infrastrukturalnych. Pieniądze pochodziły, m.in. z funduszy Unii Europejskiej (w tym projekty rewitalizacji przestrzenno-społecznej miasta, turystyki, kultury, pomocy społecznej, ekologii), dotacji na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz ze wsparcia z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych (Funduszu Przeciwdziałania COVID-19). Tym samym podtrzymany został wysoki poziom zdolności absorpcji środków zewnętrznych. Przekładało się to bezpośrednio na poziom realizowanych inwestycji. Na tle średniej dla miast subregionalnych w kraju kwota wydatków majątkowych przypadająca na 1 mieszkańca była w Świdnicy wyraźnie wyższa w całym okresie od 2016 do 2020 roku. W 2020 roku było to 892 zł wobec średniej w grupie wynoszącej 768 zł, w 2019 roku 1074 zł w stosunku do 781 zł.

E-USŁUGI

Świdnica systematycznie rozwija i wzmacnia potencjał usług świadczonych w oparciu o technologie informacyjno-komunikacyjne (ICT). W mieście rozwijana jest koncepcja miasta inteligentnego Smart City, tworzonego w oparciu o technologie ICT. W Świdnicy aktywnych jest szereg usług, które można załatwić bez wychodzenia z domu, korzystając z Internetu.

Rozwijanych jest ponadto szereg systemów wspomagających funkcjonowanie miasta, takich jak system wspomagający inwentaryzację i eksploatację oświetlenia ulicznego, system monitoringu miejskiego, zdalny odczyt liczników, monitoring wizyjny i alarmowy ujęć wody, biletomaty i płatność przez aplikację mobilną w strefie płatnego parkowania (System Pango, System ePark, System City Parking), nadzór wideo nad odbiorem odpadów, sprzedaż biletów on-line w ŚOK i OSiR.

Inteligentne rozwiązania stosowane są coraz powszechniej w komunikacji publicznej, m. in. w zakresie dystrybucji i sprzedaży biletów, dynamicznej informacji pasażerskiej, rozkładów jazdy (m. in. aplikacja na telefon). Szereg spraw można załatwić w Urzędzie Miejskim za pośrednictwem platformy ePUAP. Powszechne jest używanie rozwiązań informatycznych w funkcjonowaniu oświaty, jak też w innych ważnych dla mieszkańców usługach publicznych, m. in. związanych z kulturą, sportem i rekreacją.

Ważnym zagadnieniem, które wspierane jest przez rozwiązania inteligentne jest bezpieczeństwo publiczne. W Świdnicy działają między innymi systemy wczesnego ostrzegania.

Tabela 2. Czynniki rozwojowe SWOT Świdnicy w sferze gospodarczej

Mocne strony	Słabe strony
Dobrze rozwinięta funkcja gospodarcza, kształtowana m. in. przez uwarunkowania lokalizacyjne. Potencjał wsparcia rozwoju biznesu w Świdnicy. Korzystne powiązania komunikacyjne, sprzyjające rozwojowi gospodarki. Potencjał do rozwoju turystyki opierającej się na dziedzictwie kulturowym i historii. Korzystna sytuacja budżetu Świdnicy. Dobrze rozwinięte i coraz powszechniejsze rozwiązania bazujące na technologiach informacyjno-komunikacyjnych, wspierających funkcjonowanie miasta. Korzystne położenie geograficzne miasta.	Kurczące się zasoby kadr na rynku pracy, połączone z niską aktywnością zawodową mieszkańców. Ograniczona liczba miejsc dobrze płatnych. Brak terenów pod funkcje przemysłowe. Ograniczenia przestrzenne w zakresie tworzenia nowych terenów aktywności gospodarczej. Niekorzystne zjawiska demograficzne – starzenie się społeczeństwa, wpływające na aktywność na rynku pracy. Konflikt funkcji gospodarczych z funkcją mieszkaniową zlokalizowaną w strefie oddziaływania i w sąsiedztwie zakładów produkcyjnych, między innymi pomiędzy ul. Bystrzycką i Westerplatte.
Szanse	Zagrożenia
Środki zewnętrzne, które mogą wspierać dalszy rozwój Świdnicy, w tym w ramach Planu Odbudowy dla Europy oraz środków unijnych z budżetu na lata 2021-2027.	Możliwy kryzys gospodarczy w kraju, związany przede wszystkim z deficytem kadr oraz rosnącą inflacją, którego skutki negatywnie odbiją się na rozwoju społeczno-gospodarczym Świdnicy.

2. Napływ migrantów spoza Unii Europejskiej do Polski, uzupełniających potrzeby rynku pracy.	2. Niepewność w zakresie prowadzonej polityki podatkowej wobec przedsiębiorców i samorządów, wynikająca ze zmieniających się regulacji prawnych.
3. Sąsiedztwo terenów o wysokim potencjale turystycznym, które pozwalają na kreowanie Świdnicy jako bazy wypadowej.	3. Ubożenie społeczeństwa.
	4. Niepewność w zakresie rynku energii.

Źródło: opracowanie własne

2.3. SFERA PRZESTRZENNA

UWARUNKOWANIA HISTORYCZNE KSZTAŁTUJĄCE PRZESTRZEŃ MIASTA

Świdnica jest miastem o bogatej, wielokulturowej historii, której materialne ślady to liczne zabytki. Centrum Świdnicy stanowi zwarta zabudowa starego miasta, lokowanego na prawie niemieckim w XIII w., zamknięta w XVIII w. dwoma pierścieniami dzieł twierdzy fryderycjańskiej. Po niwelacji zabudowań twierdzy w połowie XIX w. i na początku XX w. na jej reliktach założono parki i planty otaczające do dziś stare miasto. Poza terenami dawnej twierdzy wytyczono nowe ulice, wzdłuż których wzniesiono zwarte pierzeje wysokich kamienic czynszowych. Na obrzeżach powstała tkanka luźnej zabudowy willowej, dzielnica przemysłowa na wschodnich krańcach miasta z kwartałami mieszkalnymi dla robotników oraz 4 duże kompleksy koszar wojskowych. Od 1945 do 1991 r. w koszarach tych stacjonowały jednostki wojsk sowieckich. Po opuszczeniu koszar przez Rosjan budynki koszarowe zaadaptowano na mieszkania i usługi. Tak budowana przez wieki struktura stworzyła obecny kształt przestrzeni miejskiej, którego atutami jest czytelność, spójność oraz kompaktowość.

ZASOBY MIESZKANIOWE

Na tle kraju Świdnica charakteryzowała się korzystnymi wskaźnikami dostępności do zasobów mieszkaniowych. W 2020 roku na 1000 mieszkańców w Świdnicy było 439,7 mieszkań, o 10,95% więcej niż w 2012 roku. Wskaźnik dostępności do zasobów mieszkaniowych był korzystniejszy na tle średniej krajowej (392,4), wojewódzkiej (424,8) i powiatowej (390,1). Również analiza porównawcza Świdnicy z miastami o podobnej wielkości i funkcji w kraju (tzw. miasta subregionalne) wskazuje na korzystniejszą sytuację w Świdnicy. Średnia dla tych miast wynosiła w 2020 roku 404,73 mieszkania na 1000 mieszkańców. Warto dodać, iż Świdnica charakteryzowała się również korzystniejszą relacją dochodów mieszkańców do cen mieszkań. W 2020 roku za średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w Świdnicy można było kupić 1,45 m² mieszkania, a w grupie porównawczej 1,38 m². Należy przy tym podkreślić, iż dostęp do zasobów mieszkaniowych w porównaniu do standardów europejskich, czy też większych miast, nadal jest niewystarczający. Wg danych OECD wskaźnik dostępności zasobów mieszkaniowych dla UE wynosił 495 mieszkań na 1000 mieszkańców i ten poziom w Polsce przekroczyło zaledwie 13 powiatów. Problemy mieszkalnictwa związane są również ze standardem mieszkań, szczególnie w starej zabudowie oraz dostępnością cenową na rynku deweloperskim.

TRANSPORT I KOMUNIKACJA

Sieć świdnickiej komunikacji miejskiej opiera się na 13 liniach autobusowych, wśród których realizowane są także połączenia podmiejskie, na mocy stosownych porozumień międzygminnych z gminą Marcinowice oraz gminą wiejską Świdnica. Operatorem linii komunikacyjnych jest Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o. Długość tras obsługiwanych przez MPK Sp. z o.o. w obrębie granic Świdnicy wynosi 48 km. MPK inwestuje w rozwój bezemisyjnego transportu publicznego. W 2020 roku kupiono m. in. dwa nowe, w pełni elektryczne autobusy firmy Volvo, rozpoczynając w ten sposób realizację planu elektromobilności. Oprócz autobusów kupiono także 2 stacje wolnego ładowania typu PLUG IN oraz 1 stację szybkiego ładowania typu PANTOGRAF. Zakłada się, że takie działania będą w Świdnicy kontynuowane.

Połączenia kolejowe pasażerskie odbywają się na linii kolejowej nr 137, zapewniając dojazd ze Świdnicy do Wrocławia przez Jaworzynę Śląską, do Legnicy, Dzierżoniowa, Bielawy, Kamieńca Ząbkowickiego, Kłodzka, Kudowy Zdrój. Połączenia obsługiwane są przez Koleje Dolnośląskie. Linia kolejowa nr 137 pozwala na dogodny dojazd do stacji węzłowej w Jaworzynie Śląskiej, gdzie istnieje możliwość przesiadki do pociągów regionalnych w stronę Wrocławia, Wałbrzycha, Jeleniej Góry, Szklarskiej Poręby oraz dalekobieżnych PKP Intercity w kierunku Białegostoku, Gdyni, Przemyśla, Warszawy. W 2022 roku reaktywowano przejazdy kolejowe linię kolejową nr 285 na trasie Wrocław – Świdnica przez Sobótką.

W kontekście transportu i komunikacji należy wspomnieć również o ścieżkach rowerowych. Miasto systematycznie rozbudowuje sieć połączeń rowerowych, choć sieć połączeń nie stanowi jeszcze kompletnego rozwiązania. Obecnie miejską sieć tworzy ok 28 km dróg rowerowych.

Mieszkańcy oraz przedsiębiorcy podkreślają, że istnieją jeszcze deficyty w zakresie powiązań komunikacyjnych, w szczególności miasta z otaczającymi je obszarami wiejskimi.

INFRASTRUKTURA I GOSPODARKA KOMUNALNA

Miasto ma rozwinięty i funkcjonalny system gospodarki wodno-ściekowej, który jednak musi mierzyć się z wyzwaniem dostosowania się do zmian klimatu. Ścieki komunalne z terenu Świdnicy odprowadzane są na mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków, zlokalizowaną we wsi Zawiszów, eksploatowaną przez ŚPWIK Sp. z o.o. 100% mieszkańców Świdnicy korzysta z oczyszczalni ścieków.

Wody opadowe z rejonu miasta Świdnica odprowadzane są wydzieloną siecią kanalizacji deszczowej oraz rowami melioracyjnymi.

Świdnica zaopatrywana jest w wodę z dwóch ujęć wód podziemnych: ujęcia przy ulicy Bokserskiej i ujęcia wód podziemnych w Pszennie. Woda podziemna pobierana jest studniami na terenie ujęcia „Pszemno” i „Bokserska” i dostarczana poprzez zakłady uzdatniania wody i sieć wodociągową ŚPWIK sp. z o.o. Woda charakteryzuje się bardzo wysoką jakością i jest rekomendowana do spożywania „prosto z kranu”, zamiast wody butelkowanej.

Świdnica położona jest nad rzeką Bystrzycą. Przez miasto przepływa kilka potoków, z których największym jest Witoszówka. W latach 70-tych XX w. na Witoszówce wybudowano zbiornik retencyjny zwany „Zalewem”.

Niekorzystne efekty zmian klimatu, m. in. susze, ulewne deszcze, wymuszają inwestowanie w rozwiązania sprzyjające oszczędzaniu zasobów wodnych. Ważne będzie przy tym zachowanie istniejących zasobów przestrzeni biologicznie czynnej, mając na uwadze m. in. presję inwestycyjną związaną z rozwojem gospodarczym i funkcją mieszkaniową. Wyzwaniem zatem będzie poprawa systemu melioracyjnego i odzysku wód opadowych.

Miasto posiada zorganizowany system gospodarki odpadami, który jednak podlegać będzie dalszym przemianom. Wg danych GUS w 2020 roku na terenie Świdnicy zebrano łącznie ponad 14 tys. ton zmieszanych odpadów. W porównaniu do 2012 roku wielkość odpadów zmieszanych zebranych w mieście zmniejszyła się ogółem o 22,2%. Zdecydowana większość odpadów zmieszanych to odpady pochodzące z gospodarstw domowych. W 2012 roku stanowiły one 71,4% ogólnej wielkości zebranych odpadów zmieszanych, zaś w 2020 roku ich udział wzrósł do 73,6%.

Mieszkańcy Świdnicy wytwarzali mniejszą ilość odpadów zmieszanych na osobę niż średnio w województwie dolnośląskim, ale więcej niż przeciętny mieszkaniec kraju i w powiatu świdnickiego. W 2020 roku na 1 mieszkańca Świdnicy przypadało 249,4 kg odpadów zmieszanych. Była to wartość o 52,7 kg mniejsza niż w 2012 roku (spadek o 17,4%). W 2020 roku średnia krajowa wynosiła 212,3 kg na 1 osobę, wojewódzka 264,5 kg, a powiatowa 245 kg na 1 osobę.

Zgodnie z przyjętymi zobowiązaniami międzynarodowymi i celami gospodarki odpadami w województwie dolnośląskim zmierzać się będzie do ograniczania ilości wytwarzanych i składowanych odpadów, dążąc m. in. do realizacji założeń gospodarki o obiegu zamkniętym.

SYSTEM ZAOPATRZENIA W CIEPŁO

Właścicielem i zarządcą infrastruktury ciepłowniczej zlokalizowanej na terenie miasta jest MZEC w Świdnicy Sp. z o.o. Produkowana w ciepłowniach energia wykorzystywana jest dla pokrycia potrzeb grzewczych oraz ciepłej wody użytkowej odbiorców z terenu miasta, głównie budynków mieszkalnych i obiektów użyteczności publicznej, a także handlu, usług i przemysłu.

W Świdnicy konieczna jest modernizacja indywidualnych systemów grzewczych. Wynika to między innymi z przyjętych przez Polskę i Unię Europejską zobowiązań, zakładających osiągnięcie znaczącej redukcji emisji gazów cieplarnianych w perspektywie do 2050 roku. Ma również wymiar ekonomiczny dla miasta, jak też jego mieszkańców i przedsiębiorców. Świdnicki MZEC rozpoczyna obecnie działania w zakresie wieloletniej transformacji energetycznej zakładu.

Część odbiorców do zaspokojenia potrzeb cieplnych wykorzystuje lokalne i indywidualne źródła węglowe. Ich udział w systemie zaopatrzenia w ciepło jest bardzo niekorzystny. Rozwiązania

indywidualne zaopatrzenia w ciepło z wykorzystaniem paliwa stałego (w tym głównie węgla kamiennego) są w znacznym stopniu odpowiedzialne za tzw. niską emisji.

Na obszarze Świdnicy realizowane są działania związane ze zwiększeniem udziału źródeł odnawialnych, które wykorzystywane jest głównie na potrzeby własne głównie jako źródło uzupełniające dla pokrycia części zapotrzebowania na przygotowanie ciepłej wody użytkowej oraz ogrzewania w wybranych obiektach przemysłowych, usługowych oraz w indywidualnej zabudowie mieszkaniowej. Są to rozwiązania między innymi takie jak pompy ciepła, kolektory słoneczne, odzysk ciepła odpadowego.

INFRASTRUKTURA TELEKOMUNIKACYJNA

Wskazując na potencjały infrastruktury miejskiej należy podkreślić, iż Świdnica posiada dobry dostęp do szeroko pasmowego Internetu. Jak wynika z analizy danych Urzędu Komunikacji Elektronicznej (UKE) za 2020 r. dostęp do Internetu o przepustowości powyżej 30 Mb/s na obszarze Świdnicy był wysoki. Odsetek punktów adresowych z dostępem do Internetu takich prędkości wynosił 93%.

OCHRONA ŚRODOWISKA

Na terenie miasta konieczne jest kontynuowanie prac modernizacji i wymiany systemów grzewczych, inwestowanie w odnawialne źródła energii – co wynika ze zobowiązań dostosowania się do zmian klimatu. Istotną barierą w realizacji tego typu działań jest ubóstwo energetyczne, zwłaszcza w kontekście wzrostu cen energii. Miasto powinno kontynuować działania związane rozwojem nisko i zero emisyjnego transportu, rozwijać drogi i ścieżki rowerowe. Warto podkreślić, iż w Świdnicy brakuje aktywnych organizacji społecznych z obszaru ekologii i zrównoważonego rozwoju, co może być jedną z barier efektywności wdrażania polityki ekologicznej.

PLANOWANIE PRZESTRZENNE I REWITALIZACJA

Ponad 91% powierzchni Świdnicy pokryta jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. W ostatnich pięciu latach uchwalono 9 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a w przygotowaniu są kolejne 4. Zaletą posiadania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w których wskazane jest konkretne przeznaczenie terenów pod inwestycje jest skrócony czas uzyskania niezbędnych pozwoleń administracyjnych.

Na terenie Świdnicy obowiązuje Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Miasto Świdnica na lata 2015-2024. Działania rewitalizacyjne obejmowały m.in. inwestycje w poprawę warunków mieszkaniowych, przy jednoczesnym wspieraniu integracji i włączenia społecznego. Obszar rewitalizacji obejmuje centralną, śródmiejską część Świdnicy.

UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE

Na terenie miasta i w jego bezpośrednim sąsiedztwie nie ustanowiono prawnych form obszarowej ochrony przyrody. W Świdnicy i w jej otoczeniu nie przebiegają ponadlokalne szlaki migracyjne ssaków. Krajobraz przyrodniczy Świdnicy w odniesieniu do otoczenia charakteryzuje się wysokim stopniem defragmentacji krajobrazu. Świdnica to miasto o stosunkowo dużym udziale powierzchni zieleni miejskiej w ogólnej powierzchni miasta. Na terenie miasta największą wartość przyrodniczą posiadają wszystkie tereny zielone, takie jak lasy, parki, zieleńce, zadrzewienia, a także cieki i zbiorniki wodne, wraz z ich obudową biologiczną. W mieście znajduje się 50 pomników przyrody. Szczególnie cenne pod kątem przyrodniczym są parki tworzące niemal kompletny pierścień wokół ścisłego centrum miasta.

Obszar miasta jest położony w dorzeczu Odry, w regionie wodnym Środkowej Odry. Przez Świdnicę przepływa Bystrzyca oraz mniejsze cieki: Witoszówka, Jasiennik, Jabłoniec i Dopyw spod Świdnicy. Ważną rolę krajobrazową i hydrotechniczną pełni sztuczny zbiornik wodny Witoszówka. Według ustaleń obowiązującego Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry z 2016 r., Świdnica jest położona w zlewni 4 jednolitych części wód powierzchniowych:

- Bystrzyca od Walimki do Piławy (RW6000813439),
- Piława od Gniłego Potoku do Bystrzycy (RW60009134499),
- Witoszówka (RW600016134369),
- Jabłoniec (RW600016134529).

Według danych Państwowego Monitoringu Środowiska, stan ww. JCWP jest zły, a celem środowiskowym jest przede wszystkim dobry stan wód (dobry stan/potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny) oraz - jeśli „dobry stan” jest niemożliwy - niepogorszenie stanu JCWP. Główną przyczyną złego stanu wód (zarówno w skali zlewni, jak i w pojedynczych rzekach) jest zanieczyszczenie rzek ściekami komunalnymi oraz spływy powierzchniowe z terenów przemysłowych i rolniczych. Znaczenie ma również depozycja zanieczyszczeń z atmosfery, przekształcenia hydromorfologiczne oraz zaburzenia reżimu hydrologicznego.

Świdnica jest położona w granicach jednej Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) oznaczonej numerem 108. Według danych Państwowego Monitoringu Środowiska, stan ilościowy i chemiczny tej JCWPd jest dobry i niezagrożony, w związku z czym celem środowiskowym jest utrzymanie i niepogarszanie dobrego stanu wód podziemnych. W granicach miasta i w jego pobliżu nie ma Głównych Zbiorników Wód Podziemnych.

Według aktualnych (2022 r.) map zagrożenia powodziowego, które opracowano dla potrzeb aktualizacji Planów Zarządzania Ryzykiem Powodziowym, na terenie gminy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie (raz na 10 lat) i średnie. Uwzględniono je na ryc. 6 niniejszej pracy, przedstawiają jednocześnie informację o obszarach niskiego zagrożenia powodzią (prawdopodobieństwo

wystąpienia powodzi występuje tu raz na 500 lat). Na ryc. 11 przedstawiono dane o ww. obszarach w odniesieniu do elementów topograficznych miasta.

Powyżej Świdnicy, w m. Lubachów, usytuowany jest zbiornik wodny posiadający rezerwę powodziową - Zbiornik Lubachów (Jezioro Bystrzyckie). Na odcinku od Lubachowa do Świdnicy następuje istotny przyrost zlewni poprzez liczne górskie dopływy do Bystrzycy. Wały przeciwpowodziowe występują jedynie w północnej części Świdnicy, przy czym według prognoz numerycznych mogą być one przelewane lub opływane obustronnie. Zalaniu wówczas może ulec m.in. obszar oczyszczalni ścieków. Potencjalne znaczące straty powodziowe dotyczą przede wszystkim dzielnicy Kraszowice oraz Zarzecze, gdzie występuje znaczna koncentracja zabudowy usługowej i przemysłu (głównie na brzegu prawym). Zbyt mała przepustowość koryta rz. Bystrzycy, brak ciągłości obwałowania oraz ryzyko przelania przez niedostatecznie wyniesioną koronę wałów istniejących - powoduje duży poziom ryzyka powodziowego na terenie Świdnicy.

W związku z występowaniem ww. obszarów zagrożenia powodziowego, w Planie zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dn. 26.10.2022 r.) przewidziano realizację działania pn. „Koncepcja zabezpieczenia przeciwpowodziowego miasta i gminy Świdnica”. Obejmuje ono opracowanie wielowariantowej koncepcji zabezpieczenia obszaru problemowego wraz wykonaniem dokumentacji projektowej dla wariantu rekomendowanego. Niezależnie od powyższego, możliwe jest występowanie podtopień w sąsiedztwie cieków wodnych, które mogą nastąpić na skutek podniesienia się zwierciadła wód podziemnych. Zasięg ten nie zawsze pokrywa się ze strefą zalewów wód powierzchniowych (powodzi). Należy dodać, że zasięgi obszarów zagrożonych powodzią i podtopieniami wyznaczono na podstawie badań modelowych wykonanych dla głównych cieków – a zatem wskazane zasięgi nie wykluczają możliwości wystąpienia podobnych zjawisk w obrębie mniej istotnych rzek i potoków (choć ich zasięg jest z pewnością mniej istotny). Trzeba też mieć na uwadze ryzyko wystąpienia podtopień ze spływu powierzchniowego, które mogą wystąpić przy intensywnych lub długotrwałych opadach deszczu, zwłaszcza w rejonach o dużym stopniu zasklepienia powierzchni terenu i bez dostatecznie rozbudowanej kanalizacji deszczowej i rozwiązań z zakresu retencji wód.¹

Szczególnym wymiarem polityk rozwoju lokalnego oraz ponadlokalnego będzie przeciwdziałanie suszy. Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS) na lata 2021-2027 – przyjęty został na mocy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz.U.2021 poz. 1615). Wg danych Planu przeciwdziałania skutkom suszy obszar miasta Świdnica należy do obszarów słabo zagrożonych suszą rolniczą. Zagrożenie suszą hydrologiczną jest umiarkowane, natomiast zagrożenie suszą hydrogeologiczną ekstremalne. W rezultacie łączne zagrożenie suszą określono jako umiarkowane.²

1 Za: Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS

2 Za: Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS) na lata 2021-2027

Tabela 3. Czynniki rozwojowe SWOT Świdnicy w sferze przestrzennej

Mocne strony	Słabe strony
1. Kompaktowy i przejrzysty układ przestrzenny miasta. 2. Poprawiający się jakościowo i zwiększający ilościowo zasób mieszkaniowy. 3. Zorganizowany system komunikacji publicznej. 4. Rozwinięty i funkcjonalny system gospodarki wodno-ściekowej. 5. Zorganizowany system gospodarki odpadami, który podlegać będzie dalszym przemianom. 6. Miejski system zaopatrzenia w ciepło. 7. Dobry dostęp do szerokopasmowego Internetu. 8. Wysoki procent powierzchni miasta objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.	1. Potrzeby inwestycyjne w zakresie modernizacji indywidualnych systemów grzewczych. 2. Ciągłe zbyt niski poziom rozwoju OZE. 3. Przestarzałe technologie wytwarzania ciepła w MZEC.
Szanse	Zagrożenia
1. Współpraca ponadlokalna, ukierunkowana na kompleksowe rozwiązywanie problemów i wykorzystanie atutów rozwojowych w układach funkcjonalnych. 2. Realizacja działań strategicznych przez Polskę i Unię Europejską, zakładających osiągnięcie znaczącej redukcji emisji gazów cieplarnianych w pespektywie do roku 2050 – przekładająca się na dostępność środków pomocowych z tego zakresu dla samorządów, mieszkańców, przedsiębiorców.	1. Niekorzystne efekty zmian klimatu, skutkujące negatywnym oddziaływaniem na jakość życia, zdrowia czy bezpieczeństwo publiczne np. wskutek długotrwałych suszy, ulewnych deszczy.

Źródło: opracowanie własne

3. WYZWANIA ROZWOJOWE ŚWIDNICY

3. WYZWANIA ROZWOJOWE ŚWIDNICY

Ostatnim etapem podsumowania diagnostycznego było sformułowanie wyzwań rozwojowych Świdnicy w perspektywie strategicznej. Poniżej przedstawiono najważniejsze czynniki, determinujące rozwój gminy.

Świdnica jest miastem o dobrze rozwiniętej gospodarce. Należy przy tym zauważyć, iż pojawiają się czynniki, które ograniczać mogą rozwój gospodarczy:

- Miasto charakteryzują wysokie wskaźniki nasycenia podmiotami gospodarczymi. Zauważalna jest przy tym stagnacja wzrostu liczby podmiotów gospodarczych. Rozwój gospodarczy ogranicza m. in. dostępność terenów inwestycyjnych, rosnące koszty prowadzenia działalności, jak też pogłębiający się deficyt kadr na rynku pracy.
- Świdnica dobrze wykorzystywała swoje atuty związane m. in. z lokalizacją oraz potencjałem demograficznym w zakresie rozwoju gospodarczego. Aby podtrzymać pozytywne wskaźniki rozwoju gospodarczego potrzebne są inwestycje w kadry, otwartości miasta na potrzeby zgłaszane przez przedsiębiorców, jak też impulsów zwiększających innowacyjność oraz obniżających koszty prowadzenia działalności.
- W gminie widoczny jest potencjał do rozwoju turystyki i usług. Miasto posiada liczne atrakcje turystyczne, dobrą strukturę przestrzenną i jednocześnie korzystną lokalizację, której zaletami jest bliskość obszarów o wysokich walorach dla turystyki aktywnej i jednocześnie względna bliskość Aglomeracji Wrocławskiej. Znaczący potencjał rozwoju, zarówno w odniesieniu do aktywności gospodarczej, jak też społecznej i kulturalnej, związany jest z dziedzictwem kulturowym miasta. Jest to również wyróżnik budujący tożsamość i kształtujący konkurencyjność miasta.

Lokalizacja, uwarunkowania przestrzenne i komunikacyjne to jedne z głównych atutów dalszego rozwoju gminy:

- Uwarunkowania lokalizacyjne związane są z położeniem na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych regionu i kraju, w tym w korytarzu projektowanej drogi ekspresowej S5, blisko dróg ekspresowych S3 i S8 oraz blisko autostrady A4. Są to ważne szlaki komunikacyjne w układach międzynarodowych, które w dużym stopniu wykreowały już potencjał gospodarczy Świdnicy. Inwestycje w układ komunikacyjny podniosą atrakcyjność inwestycyjną miasta.
- Inwestycje kolejowe i drogowe, w tym planowana budowa kolei wysokich prędkości, znacząco poprawią dostępność komunikacyjną Świdnicy, w tym względem stolicy regionu Wrocławia. Wpłynie to na atrakcyjność miasta jako centrum życiowego. Niższe ceny mieszkań oraz dostępność do usług publicznych i uwarunkowania przestrzenne miasta (m. in. kompaktowy charakter Świdnicy) wpłyną pozytywnie na decyzje osiedleńcze.

- Uwarunkowania przyrodnicze oraz charakter przestrzeni miasta to kolejne atuty wpływające na atrakcyjność zamieszkania na jego terenie i spędzania wolnego czasu. Są również ważnym zasobem dla rozwijania oferty turystycznej.

Mieszkańcy Świdnicy mają dobry dostęp do usług publicznych,

- Gmina charakteryzuje się względnie korzystnymi wskaźnikami dostępności mieszkań.
- Mieszkańcy mają do dyspozycji dobrze rozwinięty system opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym, dobrze funkcjonujący system edukacji podstawowej oraz dość szeroką ofertę edukacji ponadpodstawowej.
- Gmina istotnie poprawiła dostępność zajęć sportowych i rekreacyjnych oraz jest aktywna w zakresie tworzenia i rozwijania oferty kulturalnej. Widoczny jest przy tym rosnący popyt na tę ofertę.
- W gminie dobrze rozwinięta jest infrastruktura wodno-kanalizacyjna oraz system gospodarki opadami.
- Gminę charakteryzuje dobry poziom bezpieczeństwa publicznego.
- Korzystna sytuacja gospodarcza wpłynęła na wzrost dochodów mieszkańców i samorządu, choć niepewna przyszłość nakazuje szczególną analizę zdolności budżetowych i ostrożność w planowaniu działań rozwojowych.

Potencjał gminy tworzą mieszkańcy, którzy oczekują większej aktywności i dialogu ze strony miasta przy kreowaniu pomysłów na rozwój Świdnicy:

- W gminie zachodzą pozytywne zmiany w zakresie aktywności społecznej różnych form. Widoczny jest wzrost aktywności kulturalnej oraz obywatelskiej i społecznej.
- Wzrost świadomości obywatelskiej i aktywności społecznej należy traktować jako jedno z kluczowych pozytywnych i pożądaných w perspektywie długookresowej zmian w mieście.

Istotne bariery w rozwoju Świdnicy związane są ze zjawiskami demograficznymi. Świdnica powinna ukierunkować swoje działania zwiększenia atrakcyjności do zamieszkania, w tym dążyć do zatrzymania młodych i przyciągania nowych mieszkańców:

- Świdnicę charakteryzuje ujemne saldo migracji, które może pogłębiać depopulacją gminy wskutek naturalnych procesów.
- Zjawiska demograficzne w dużym stopniu wpływać będą na kwestie pomocy społecznej, opieki zdrowotnej oraz kształtować będą sytuację na rynku pracy. Zwiększą się m. in. potrzeby pomocy społecznej, opieki zdrowotnej czy też aktywności społecznej osób w wieku senioralnym.

- Szczególnym wyzwaniem będzie dostosowanie potrzeb rynku pracy do deficytów kadrowych. Dotyczyć to może także szeregu usług publicznych świadczonych przez gminę.

Dostęp do środków zewnętrznych, w tym unijnych, wspierać będzie dalsze procesy rozwojowe na terenie Świdnicy, choć należy zwrócić uwagę na wymiar współpracy ponadlokalnej przy realizacji projektów finansowanych ze środków zewnętrznych.

- Dostępność środków na dalszy rozwój i modernizację Świdnicy wymagać będzie konsolidowania działań w wymiarze terytorialnym, w tym szczególnie poprzez partnerstwa z sąsiednimi samorządami.
- Priorytetem rozwoju będzie m. in. polityka klimatyczna, związana m.in. z Zielonym Łądem. Kontynuowanie działań związanych z rozwojem gospodarki niskoemisyjnej będzie istotnym wyzwaniem zarówno dla podmiotów prywatnych, publicznych oraz mieszkańców. Działania te, ze względu na ogromne koszty, muszą być rozłożone w czasie.

Analiza pozwoliła na zdefiniowanie kluczowych wyzwań rozwojowych, stojących przed Świdnicą:

Rysunek 2. Wyzwania rozwojowe Świdnicy

Źródło: opracowanie własne

4. WIZJA ORAZ CELE ROZWOJU ŚWIDNICY

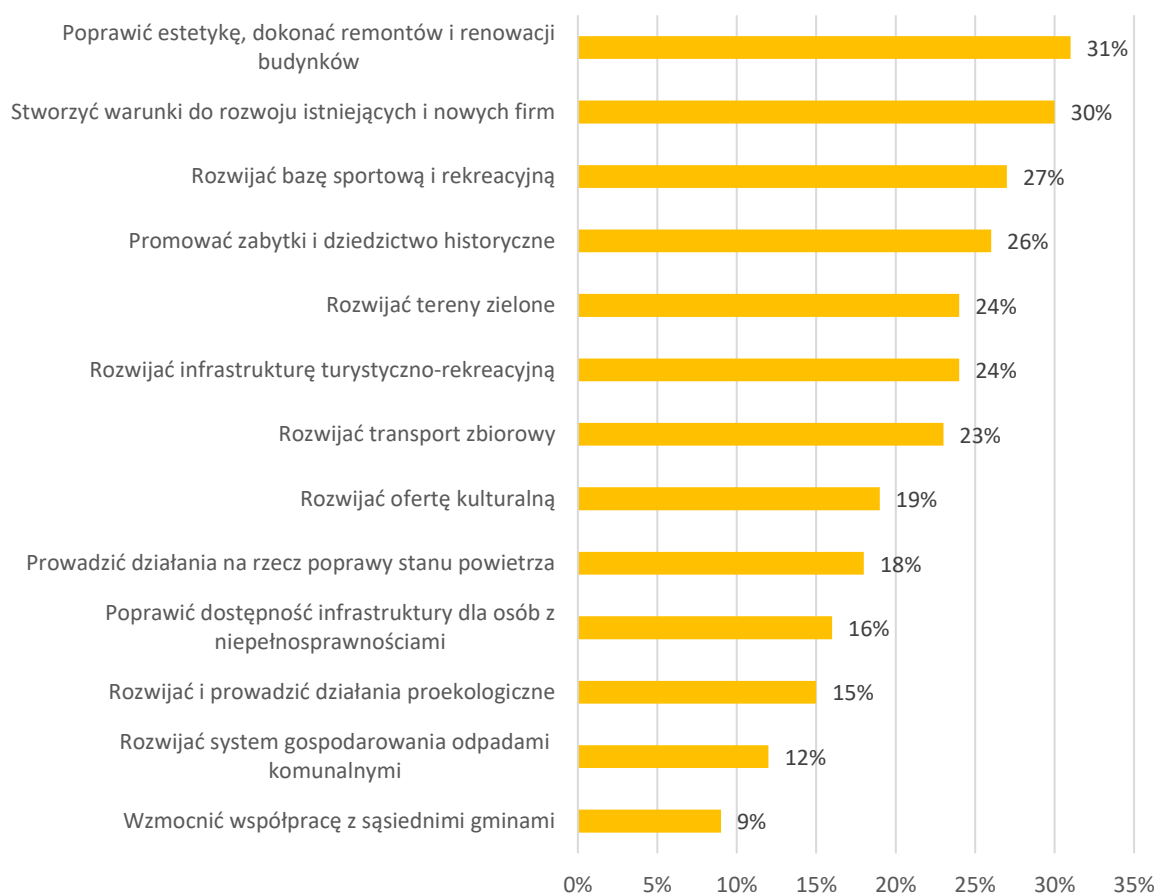
4. WIZJA ORAZ CELE ROZWOJU ŚWIDNICY

Wizja jest swoistym wyobrażeniem przyszłości, do której prowadzą kreowane na poziomie lokalnym i ponadlokalnym działania instytucji publicznych i partnerów prywatnych.

Treść wizji powstała na bazie zdefiniowanych oczekiwań mieszkańców biorących udział w pracach nad Strategią. Wynika z nich, że mieszkańcy oczekują inwestowania w wygląd miasta i wizerunek (estetyka, remonty budynków, ulic, promocja zabytków i atrakcji historycznych), podnoszenie konkurencyjności rynku pracy (rozwój firm), rozwijania oferty czasu wolnego (sport i rekreacja, rozwój terenów zielonych), poprawy mobilności miejskiej (rozwój komunikacji lokalnej i regionalnej).

Z kolei liderzy, uczestnicy spotkań warsztatowych, zwracali uwagę na potrzebę podjęcia szeregu nowych inicjatyw, m. in. związanych z rozwojem gospodarczym i społecznym oraz ochroną środowiska.

Wykres 1. Działania, które przede wszystkim należy finansować w perspektywie najbliższych lat

Źródło: badanie ilościowe PAPI/CAWI z udziałem mieszkańców Świdnicy [n=1108]

Praca nad wizją odbywała się w trakcie prac warsztatowych z przedstawicielami instytucji publicznych, liderów społecznych, przedsiębiorców. W trakcie warsztatów szukano odpowiedzi na pytania:

- Jak wyobrażamy sobie naszą Gminę w 2030 roku?
- Jaka funkcja będzie dominująca w 2030 roku?
- Jaką funkcję rozwiniemy w największym zakresie w porównaniu do 2020 roku?
- Jacy będą nasi mieszkańcy, czym będą się zajmować, w jaki sposób będą funkcjonować w gminie?
- Co będzie kluczowym czynnikiem sukcesu (jakie działania/ inwestycje)?

Mając na uwadze oczekiwania mieszkańców, wyniki konsultacji i prowadzonych badań oraz na wyzwania rozwojowe gminy, zdefiniowano następującą treść wizji rozwoju Świdnicy dla perspektywy 2030+.

Wizja Świdnicy 2030+

*Miasto zielone i samowystarczalne energetycznie,
Miasto innowacyjne z konkurencyjną gospodarką,
Miasto komfortowe i atrakcyjne do życia dla pokoleń.*

ŚWIDNICA W SFERZE ŚRODOWISKOWEJ TO MIASTO:

- ✓ zielone, posiadające liczne, atrakcyjne do spędzania czasu wolnego przestrzenie publiczne,
- ✓ eksponujące swoje atuty środowiskowe związane z dostępem do terenów zielonych, a jednocześnie posiadające rozwiązania sprzyjające ochronie środowiska i zachowaniu bioróżnorodności,
- ✓ w którym istotnie ograniczono problem niskiej emisji oraz rozwinięto zielono-niebieską infrastrukturą,
- ✓ samowystarczalne energetycznie, z rozwiniętą produkcją energii ze źródeł odnawialnych oraz w oparciu o inne technologie zeroemisyjne, korzystające z rozbudowanej i zmodernizowanej sieci energetycznej,
- ✓ dobrze skomunikowane lokalnie i ponadlokalnie niskoemisyjnymi środkami transportu publicznego, co sprzyja budowaniu więzi społecznych i służy realizacji celów życiowych.

ŚWIDNICA W SFERZE GOSPODARCZEJ TO MIASTO:

- ✓ świadome swoich atutów dla rozwoju gospodarczego,
- ✓ współpracujące z przedsiębiorcami, wspólnie z nimi kreujące rozwiązania, które pozwalają podtrzymać ich konkurencyjność,
- ✓ otwarte na nowe inwestycje, w szczególności takie, które podnoszą atrakcyjność osiedleńczą dla osób młodych i kreatywnych,
- ✓ umożliwiające rozwój i kształcenie kadr na potrzeby lokalnego rynku pracy, ukierunkowane na przyszłe potrzeby gospodarki miasta i regionu.

ŚWIDNICA W SFERZE SPOŁECZNEJ TO MIASTO:

- ✓ dialogu i współpracy w szczególności z mieszkańcami, organizacjami społecznymi i przedsiębiorcami,
- ✓ zintegrowane społecznie z aktywnymi mieszkańcami,
- ✓ z rozwiniętą i dostępną dla różnych grup wiekowych infrastrukturą i ofertą sportową, kulturalną i rekreacyjną,
- ✓ z rozwiniętą atrakcyjną ofertą mieszkaniową oraz szeroką i różnorodną ofertą usług społecznych, w tym dla rodzin z dziećmi, seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.

W strukturze celów rozwoju ważną rolę odgrywa misja. Misja jest faktycznie celem nadrzędnym prowadzonej polityki rozwoju lokalnego, odwołuje się do odbiorców działań i wskazuje w oparciu o jakie wartości powinna być prowadzona.

Misja co do zasady powinna być niezmienna w dłuższym czasie, gdyż w przypadku działania samorządu lokalnego niezmiennie pozostają cele jego działania, a odbiorcami byli, są i będą mieszkańcy. Zaktualizowana misja Świdnicy podkreśla przede wszystkim, iż rozwój miasta odbywać się będzie na zasadach dialogu i współpracy. Zasadniczym dążeniem jest kreowanie rozwoju tak, aby miasto było nastawione na ekologię, było otwarte na potrzeby mieszkańców i dla biznesu oraz zapewniało mieszkańcom komfort życia. Misja, podobnie jak wizja, powstały w trakcie warsztatów z udziałem mieszkańców Świdnicy.

Misja Świdnicy

W oparciu o dialog i współpracę stworzyć ze Świdnicy miasto zielone i samowystarczalne energetycznie, przyjazne mieszkańcom, będące komfortowym i atrakcyjnym miejscem do życia.

Z wizji, misji oraz wyzwań rozwojowych płyną cele rozwojowe oraz priorytety, które nawiązują do wymiaru społecznego, środowiskowego i gospodarczego. W celach skupiono się na trzech wymiarach, tj. wymiarze odnoszącym się do ekologii (zielone i samowystarczalne energetycznie miasto), gospodarki (innowacyjna i konkurencyjna gospodarka) oraz jakości życia (komfortowe i atrakcyjne miejsce do życia).

Cele strategiczne Świdnicy w perspektywie 2030+

1. Cel Strategiczny
Zielone i samowystarczalne energetycznie miasto

2. Cel Strategiczny
Miasto innowacyjne i konkurencyjnej gospodarki

3. Cel Strategiczny
Komfortowe i atrakcyjne miejsce do życia dla pokoleń

Rysunek 3. Cele i priorytety Strategii Rozwoju Świdnicy 2030+

Cele strategiczne Świdnicy w perspektywie 2030+

1. Cel Strategiczny Zielone i samowystarczalne energetycznie miasto

- Priorytet 1.1.
Odporność na zmiany klimatu oraz bioróżnorodność systemu ekologicznego miasta
- Priorytet 1.2.
Ograniczona emisja gazów cieplarnianych oraz energia dla miasta w oparciu o źródła odnawialne i inne technologie zeroemisyjne
- Priorytet 1.3.
Bezemisyjna i niskoemisyjna mobilność miejska oraz konkurencyjna komunikacja publiczna
- Priorytet 1.4.
Nowy wymiar gospodarki odpadami

2. Cel Strategiczny Miasto innowacyjne i konkurencyjnej gospodarki

- Priorytet 2.1.
Wysoka konkurencyjność gospodarki
- Priorytet 2.2.
Rozwój handlu i usług oraz marki turystycznej
- Priorytet 2.3.
Miasto współpracujące z biznesem
- Priorytet 2.4.
Świdnica - SMART

3. Cel Strategiczny Komfortowe i atrakcyjne miejsce do życia dla pokoleń

- Priorytet 3.1.
Miasto dialogu
- Priorytet 3.2.
Atrakcyjna oferta mieszkaniowa
- Priorytet 3.3.
Miasto aktywne społecznie
- Priorytet 3.4.
Rozwinięty system pomocy społecznej i opieki zdrowotnej
- Priorytet 3.5.
Bezpieczne miasto
- Priorytet 3.6.
Miasto solidarne z osobami z niepełnosprawnościami
- Priorytet 3.7.
Silna tożsamość miasta i dbałość o dziedzictwo kulturowe

Źródło: opracowanie własne

5. PRIORYTETY ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ

5. PRIORYTETY ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ

Struktura hierarchiczna strategii ma swoje rozwinięcie w postaci kierunków działań, które przypisane zostały do poszczególnych priorytetów. Kierunki działań wynikają bezpośrednio z diagnozy oraz potrzeb zgłaszanych w trakcie spotkań warsztatowych, a ich brzmienie bazuje na zdolnościach realizacyjnych Gminy. Realizacja kierunków działań przyczyni się do osiągnięcia obrazu przyszłości, nakreślonego w wizji rozwoju. Przy realizacji wybranych projektów i przedsięwzięć, odpowiadających kierunkom działań, należy brać pod uwagę ustalenia wpisane w misję. Część wskazanych kierunków działań będzie możliwa do zrealizowania wyłącznie w oparciu o potencjał współpracy ponadlokalnej, oraz w oparciu o transformację cyfrową i transformację klimatyczno-energetyczną i poprzez realizację działań proekologicznych i proinnowacyjnych.

Cel 1. Zielone i samowystarczalne energetycznie miasto

Priorytet 1.1. Odporność na zmiany klimatu oraz bioróżnorodność systemu ekologicznego miasta

Na jakość życia w mieście wpływa w dużej mierze system przyrodniczy, przede wszystkim przez urządzone tereny zielone i obszary położone wzdłuż rzeki Bystrzyca. Są to główne korytarze ekologiczne miasta, umożliwiające natlenianie przestrzeni miejskich. Umożliwiają bezpośredni kontakt mieszkańców z przyrodą. Stanowią swoisty rezerwuar bioróżnorodności. System przyrodniczy w Świdnicy poddawany jest znaczącym wpływom procesu urbanizacji oraz w sposób istotny efektem zmian klimatu. Zachowanie i wzbogacenie potencjału przyrodniczego decydować będzie o jakości życia mieszkańców. Konieczne jest zatem zrównoważone planowanie rozwoju miasta, z myślą o zabezpieczeniu zasobów przyrodniczych oraz podejmowanie działań, które umożliwią ich realną ochronę. Warto podkreślić, iż inwestowanie w rozwój i zachowanie zasobów przyrodniczych jest jednym z głównych postulatów zgłaszanych przez mieszkańców miasta.

System przyrodniczy miasta narażony jest na skutki negatywnych zmian klimatycznych. Jedną z nich jest deficyt zasobów wodnych. Zakłada się, że na terenie Świdnicy realizowane będą inwestycje, które pozwolą poprawić bilans wodny. Rozwijana będzie przede wszystkim niebiesko-zielona infrastruktura. Dążyć się będzie do powiększania powierzchni biologicznie czynnej, którą charakteryzuje większa zdolność do zatrzymania wody. Realizowane będą działania takie jak tworzenie zielonych dachów, ograniczenie koszenia traw, wprowadzenie łąk kwietnych, zagospodarowanie zieleni wokół cieków wodnych. Działania te powinny być wdrażane nie tylko przez podmioty publiczne, ale także prywatnych właścicieli gruntów i nieruchomości. Ważne przy tym będzie zachowanie lub dostosowanie do zmieniających się warunków środowiskowych istniejących zasobów przyrodniczych. Oznacza to konieczność prowadzenia działań rewitalizacyjnych. Niezbędne jest też odtwarzanie zieleni wysokiej.

Centralny obszar miasta jest w głównej mierze zabudowany (grunty zabudowane i zurbanizowane stanowią 58% powierzchni miasta) i jest w szczególny sposób podatny na negatywne skutki zmian klimatycznych. Oprócz kwestii związanych z zatrzymaniem wody, dążyć się będzie do eliminowania tzw. wysp ciepła, czy obszarów, które w szczególny sposób kumulują ciepło w okresie występowania wysokich temperatur. Osiągnąć to można poprzez tworzenie mini systemów retencji wody oraz wprowadzanie nowych nasadzeń, szczególnie drzew odpornych na susze.

Realizacja działań na rzecz zwiększania odporności na zmiany klimatu oraz zwiększania bioróżnorodności systemu ekologicznego miasta wymaga podejmowania działań w sposób kompleksowy. Dlatego konieczne jest zaangażowanie w te działania możliwe szerokiego spektrum podmiotów i mieszkańców. Edukacja ekologiczna prowadzona będzie na różnych poziomach organizacyjnych, także w odniesieniu do podmiotów zarządzających podmiotami publicznymi.

Priorytet 1.2. Ograniczona emisja gazów cieplarnianych oraz energia dla miasta w oparciu o źródła odnawialne i inne technologie zeroemisyjne

Świdnica wspierać i rozwijać będzie niskoemisyjną i zieloną gospodarkę. Pozwoli to budować konkurencyjność miasta – zarówno w odniesieniu do wymiaru instytucjonalnego, jak też gospodarczego i mieszkaniowego. Ważna przy tym będzie promocja i eksponowanie tych działań. Pozwoli to budować wizerunek miasta konkurencyjnego, innowacyjnego oraz stawiającego na ochronę środowiska. Kluczowy zakres interwencji skierowany będzie na wzmocnienie możliwości produkcji energii ze źródeł odnawialnych i zeroemisyjnych, która służyć będzie zarówno jednostkom samorządu terytorialnego i instytucjom publicznym, jak też mieszkańcom oraz przedsiębiorcom. Ważne będzie tworzenie ram i podstaw prawno-formalnych oraz technicznych umożliwiających lokowanie instalacji, które produkować będą energię ze źródeł odnawialnych oraz zeroemisyjnych. Należą do nich m. in. plany zagospodarowania przestrzennego, które wymagają w wielu miejscach pilnych korekt.

Zakłada się, że produkcja energii z odnawialnych oraz zeroemisyjnych źródeł realizowana będzie w oparciu o potencjał podmiotów publicznych i prywatnych. Możliwa będzie m. in. budowa farm fotowoltaicznych, montaż paneli fotowoltaicznych na istniejących obiektach oraz wdrażanie innych, dostosowanych do możliwości danego miejsca rozwiązań. Przykładem takim może być budowa zakładu produkcji zielonego wodoru oraz zeroemisyjnej elektrowni wodorowej na terenie bazy MPK „Świdnica”, która służyć będzie zabezpieczeniu energetycznemu elektromobilnej komunikacji miejskiej.

Komplementarnie do działań związanych z rozwojem zdolności produkcji energii z odnawialnych oraz zeroemisyjnych źródeł realizowane będą działania, których efektem będzie zmniejszenie zużycia energii. Przykładem takich działań będą termomodernizacje obiektów publicznych, jak też realizacja programów wspierających termomodernizacje realizowane przez mieszkańców i podmioty publiczne. Wspierane będą również działania zachęcające mieszkańców do wymiany ogrzewania na ekologiczne. Tym samym oprócz wymiaru ekonomicznego osiągnąony będzie efekt ekologiczny, skutkujący poprawą jakości powietrza.

Świdnica, dążąc do kształtowania wizerunku miasta ekologicznego, starać się będzie wdrażać kompleksowe rozwiązania zmniejszające emisyjność obiektów publicznych. Oznacza to, że już od fazy budowy, czy też modernizacji takiego obiektu, poprzez fazę jego użytkowania, a nawet rozbiórki, dążyć się będzie do stosowania rozwiązań, które pozwolą ograniczyć zużycie energii cieplnej i elektrycznej. Rozwiązania takie zintegrowane będą z zastosowaniem odnawialnych i zeroemisyjnych źródeł energii.

Należy zauważyć, że Świdnica ze względu na specyfikę zasobów terytorialnych, ma duże potrzeby w zakresie zużycia energii elektrycznej i cieplnej oraz stosunkowo niewielkie możliwości lokalizacji źródeł odnawialnych. Świdnica będzie aktywnym członkiem tworzących się społeczności energetycznych, stanowiących istotną szansę współpracy regionalnej w zakresie energetyki.

Realizacja planu zwiększania produkcji i zużycia energii ze źródeł odnawialnych oraz zeroemisyjnych w Świdnicy wymaga modernizacji i rozbudowy systemów infrastruktury sieci energetycznej i sieci ciepłowniczych. Konieczna jest przy tym modernizacja energetyczne źródeł wytwarzania ciepła, czyli ciepłowni. Wymaga to również ścisłej współpracy m. in. z państwową spółką energetyczną.

Priorytet 1.3. Bezemisyjna i niskoemisyjna mobilność miejska oraz konkurencyjna komunikacja publiczna

Rozwój bezemisyjnej lub niskoemisyjnej komunikacji publicznej wpisuje się w koncepcję budowy miasta konkurencyjnego, jest spójny z oczekiwanym kierunkiem rozwoju mobilności w krajach Unii Europejskiej i wpisuje się w cele zrównoważonego rozwoju przyjęte przez ONZ. Rozwój mobilności miejskiej sprzyjać będzie przy tym kształtowaniu spójności społecznej oraz konkurencyjności gospodarki. Świdnica dążyć będzie do systematycznego dostosowania się do rewolucji, jaką niewątpliwie jest odejście od mobilności opartej na źródłach kopalnych. Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Świdnicy systematycznie powiększać będzie swoją flotę pojazdów zeroemisyjnych. Rozwijając się będzie przy tym stosowna infrastruktura produkcji energii i ładowania pojazdów komunikacji publicznej. Ewolucja dotyczyć będzie także zmian w mobilności indywidualnej. Zakłada się, że rosnąca liczba pojazdów elektrycznych wymagać będzie systematycznego zwiększania miejsc i punktów ładowania. Działania te będą komplementarne do działań przedstawionych w priorytecie 1.2. Ograniczona emisja gazów cieplarnianych oraz energia dla miasta w oparciu o źródła odnawialne i inne technologie zeroemisyjne, gdzie przewidziano m. in. rozwój zdolności produkcji energii i stosowną rozbudowę sieci energetycznej.

Komunikacja publiczna zwiększać będzie swoją konkurencyjność m.in. poprzez dostosowanie sieci połączeń do potrzeb mieszkańców oraz integrację z innymi środkami i możliwościami komunikacyjnymi. W tym przypadku ważne będzie zbudowanie spójnego systemu komunikacyjnego w ujęciu aglomeracyjnym, wykraczając poza granice miasta.

Świdnica jest miastem kompaktowym, stąd posiada znaczny potencjał do rozwijania alternatywnych rozwiązań komunikacyjnych, bazujących na komunikacji rowerowej lub pieszej. Wymaga to jednak spójności takich rozwiązań. Służyć one będą zarówno mieszkańcom, jak też turystom. Rozwój takiej sieci powinien umożliwić powiązanie struktur przestrzennych wewnątrz miasta oraz umożliwić powiązanie z sieciami ponadlokalnymi.

Świdnica, dążąc do rozwoju mobilności bazującej w większym stopniu na komunikacji publicznej, rowerowej lub pieszej, tworzyć będzie komplementarne rozwiązania takie jak tworzenie stref wolnych od pojazdów spalinowych, czy parkingi typu Park&Ride, zintegrowane z systemem komunikacji publicznej. Umożliwią one m. in. odciążenie z ruchu pojazdów ścisłego centrum miasta, poprawiając jakość życia mieszkańców.

Świdnica kontynuować będzie działania inwestycyjne w zakresie budowy, przebudowy, modernizacji i remontów dróg. Wynika to zarówno z przewidywanego zużycia istniejącej infrastruktury, konieczności rozwijania nowych powiązań w stosunku do potrzeb rozwoju gospodarczego i mieszkaniowego miasta. Nie bez znaczenia będzie także potrzeba dostosowania układu drogowego do zmian wynikających z inwestycji komunikacyjnych realizowanych z poziomu krajowego, a związanych z rozwojem połączeń drogami ekspresowymi oraz kolejowymi. Dla Świdnicy ważne będzie przy tym wspieranie i tworzenie rozwiązań komunikacyjnych, sprzyjających poprawie płynności ruchu w mieście np. w postaci nadziemnych lub podziemnych przejazdów kolejowych. Zakłada się także tworzenie miejsc parkingowych w pobliżu dworca kolejowego, co wspierać będzie wykorzystanie transportu kolejowego i wpływać będzie na wzrost znaczenia miasta w obsłudze komunikacyjnej rejonu.

Priorytet 1.4. Nowy wymiar gospodarki odpadami

System gospodarki odpadami w Świdnicy czeka dalsza ewolucja, której celem będzie przede wszystkim racjonalizacja, oznaczająca korzyści dla środowiska, jak też pośrednio dla mieszkańców miasta. Racjonalizacja oznaczać będzie przede wszystkim dążenie do zmniejszania masy odpadów, które trafiają ostatecznie na składowisko odpadów. Oznacza to, że system taki dążyć będzie w pierwszej kolejności do budowy świadomości mieszkańców i innych użytkowników systemu gospodarki odpadami nt. zachowań, które pozwolą ograniczyć ilość produkowanych odpadów. Miasto wspierać będzie również działania realizowane przez przedsiębiorców, którzy dążyć będą do kształtowania świadomości swoich konsumentów. Dążyć będzie przy tym do ograniczenia uciążliwości dla mieszkańców związanych z prowadzoną gospodarką odpadami, np. poprzez ograniczenie możliwości gromadzenia, przetwarzania i segregacji odpadów komunalnych na terenie miasta i osiedli w strefie zamieszkania i rekreacji.

W systemie gospodarki odpadami zakłada się przede wszystkim wdrażanie rozwiązań pozwalających na termiczne przetwarzanie odpadów. Korzyści takich rozwiązań odczują bezpośrednio mieszkańcy, gdyż produkowana energia trafi bezpośrednio do świdnickiego systemu ciepłowniczego i elektroenergetycznego. W tym kontekście ważne jest podjęcie działań kompleksowej transformacji systemowego źródła ciepła, w tym również miejskich ciepłowni.

Świdnica będzie wdrażać, wspierać i promować rozwiązania z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym. System ten zakłada minimalizację zużycia surowców i wielkości odpadów, recykling, ponowne użycie jak i wytwarzanie energii z odpadów. Świdnica powinna dążyć do możliwie jak najpełniejszej realizacji założeń gospodarki obiegu zamkniętego, uwzględniając konieczność współpracy w tym zakresie z sąsiednimi gminami.

Tabela 4. Priorytety i kierunki działań ujęte w celu 1. Zielone i samowystarczalne energetycznie miasto

Priorytet	Kierunki działań
Priorytet 1.1. Odporność na zmiany klimatu oraz bioróżnorodność systemu ekologicznego miasta	1.1.1. Zwiększenie zdolności retencyjnych przestrzeni miejskiej, w tym poprzez planowanie i rozwój niebiesko-zielonej infrastruktury, zarówno w odniesieniu do inwestycji publicznych i prywatnych.
	1.1.2. Porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej, w tym rozwój, modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej.
	1.1.3. Utrzymanie i powiększanie powierzchni terenów zielonych, np. poprzez, nowe nasadzenia, tworzenie zielonych dachów, ograniczenie koszenia traw, zagospodarowanie zieleni wokół cieków wodnych, prowadzenie działań rewitalizacyjnych w odniesieniu do zasobów przyrodniczych.
	1.1.4. Zwiększanie powierzchni zieleni biologicznie czynnej, charakteryzującej się wysokim poziomem bioróżnorodności, w tym również przestrzeni publicznych, np. placów zabaw, terenów zieleni miejskiej, skwerów osiedlowych.
	1.1.5. Przeciwdziałanie powstawaniu „wysp ciepła”.
	1.1.6. Zwiększanie świadomości ekologicznej, w tym poprzez prowadzenie edukacji ekologicznej na różnych poziomach organizacyjnych oraz w odniesieniu do zarządzających obiektami publicznymi.
	1.1.7. Tworzenie planów zagospodarowania przestrzennego, uwzględniających racjonalne zagospodarowanie posiadanych zasobów środowiskowych, w tym związanych z przestrzenią, zasobami wodnymi, terenami zielonymi.
Priorytet 1.2. Ograniczona emisja gazów cieplarnianych oraz energia dla miasta w oparciu o źródła odnawialne i inne technologie zeroemisyjne	1.2.1. Podejmowanie działań likwidujących bariery formalno-prawne, umożliwiających rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie miasta, np. w zakresie zapisów prawa miejscowego.
	1.2.2. Wspieranie i rozwijanie produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz w oparciu o inne technologie zeroemisyjne (np. farmy fotowoltaiczne, panele fotowoltaiczne instalowane na obiektach użyteczności publicznej, zakłady produkcji wodoru) na potrzeby miasta oraz jego użytkowników, w tym przedsiębiorców.
	1.2.3. Termomodernizacja i wykorzystanie odnawialnych oraz zeroemisyjnych źródeł energii w sektorze mieszkaniowym i budynkach użyteczności publicznej.
	1.2.4. Podejmowanie działań wspierających mieszkańców i przedsiębiorców w procesie termomodernizacji oraz zmiany ogrzewania na ekologiczne.
	1.2.5. Wdrażanie rozwiązań w zakresie zmniejszania emisyjności oraz zużycia energii obiektów publicznych oraz infrastruktury miejskiej, np. poprzez energooszczędne oświetlenie.
	1.2.6. Aktywne uczestnictwo w tworzących się społecznościach energetycznych.

Priorytet	Kierunki działań
	1.2.7. Wspieranie działań zmierzających do rozbudowy i modernizacji sieci energetycznych. 1.2.8. Modernizacja i rozbudowa sieci ciepłowniczych oraz ciepłowni, zwiększająca efektywność dostarczania i zużycia ciepła w mieście.
Priorytet 1.3. Bezemisyjna i niskoemisyjna mobilność miejska oraz konkurencyjna komunikacja publiczna	1.3.1. Powiększanie zeroemisyjnego taboru komunikacji publicznej wraz ze stacjami ładowania. 1.3.2. Zwiększenie ilości punktów i miejsc ładowania pojazdów elektrycznych. 1.3.3. Rozwój i kształtowanie sieci połączeń komunikacji publicznej w celu poprawy skomunikowania w obrębie miasta oraz z miejscowościami sąsiadującymi ze Świdnicą. 1.3.4. Promocja niskoemisyjnego i zeroemisyjnego transportu publicznego, np. poprzez tworzenie systemu ulg i preferencji do korzystających z komunikacji miejskiej, biletu aglomeracyjnego, komunikacji rowerowej. 1.3.5. Rozwój zintegrowanego oraz spójnego wewnętrznie oraz powiązanego w układach ponadlokalnych systemu dróg i ścieżek rowerowych oraz pieszych. 1.3.6. Tworzenie stref wolnych od ruchu pojazdów spalinowych oraz rozwój polityki parkingowej, której celem jest odciążenie centrum miasta z pojazdów, np. tworzenie parkingów buforowych, parkingów typu „park-and-ride”, parkingu przy dworcu kolejowym. 1.3.7. Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej służącej rozwojowi społeczno-gospodarczemu Świdnicy. 1.3.8. Wspieranie i tworzenie rozwiązań komunikacyjnych, sprzyjających płynności ruchu w mieście np. bezkolizyjnych, nadziemnych i/lub podziemnych przejazdów kolejowych, np. w ciągu ulic Wałbrzyskiej, Komunardów, Westerplatte.
Priorytet 1.4. Nowy wymiar gospodarki odpadami	1.4.1. Zwiększanie świadomości mieszkańców, w tym w zakresie zachowań konsumenckich związanych ze zmniejszaniem ilości wytwarzanych odpadów. 1.4.2. Zabezpieczenie nowych miejsc składowania odpadów. 1.4.3. Zwiększenie poziomu recyklingu i odzysku odpadów komunalnych oraz docelowo zmniejszenie masy odpadów kierowanych do miejsc składowania. 1.4.4. Rozwinięcie zdolności wykorzystania potencjału odpadów do produkcji energii, w tym budowa obiektów do termicznego przetwarzania wysegregowanych frakcji lokalnie wytwarzanych odpadów komunalnych, z produkcją ciepła dla świdnickiego systemu ciepłowniczego. 1.4.5. Wdrażanie i wspieranie rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym.

Źródło: opracowanie własne

Cel 2. Miasto innowacyjne i konkurencyjnej gospodarki

Priorytet 2.1. Wysoka konkurencyjność gospodarki

Świdnica jest miastem z dużą liczbą podmiotów gospodarczych. Dostępność miejsc pracy decyduje o atrakcyjności miasta w sferze mieszkaniowej. Poziom bezrobocia jest rekordowo niski, widoczny jest wzrost wynagrodzeń. Podtrzymanie poziomu konkurencyjności miasta dla biznesu będzie znaczącym wyzwaniem ze względu na uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne, z którymi sektor publiczny i prywatny muszą się zmierzyć. Wysoka inflacja i problemy z dostępnością kadr na rynku pracy powodują dużą nieprzewidywalność przy projektowaniu modeli biznesowych. Podtrzymanie konkurencyjności istniejących w Świdnicy branż gospodarczych, tworzenie warunków do ich rozwoju lub przyciągania nowych podmiotów, wymagają przede wszystkim współpracy z przedsiębiorcami. Dotyczyć ona powinna między innymi projektowania i budowy infrastruktury na terenach inwestycyjnych, w tym dróg dojazdowych, systemu komunikacji publicznej, infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.

Świdnica będzie się aktywnie promować w celu przyciągania i lokowania lub rozwijania inwestycji przedsiębiorców, eksponując przy tym swoje atuty, w tym walory lokalizacyjne. W promocji gospodarczej podkreślać będzie także inne zalety, ważne dla rozwoju biznesu. Informować będzie o realizowanych inwestycjach i działaniach, które podnosić będą atrakcyjność inwestowania w Świdnicy, w tym dotyczących rozwijania systemu energetycznego opartego na odnawialnych lub zeroemisyjnych rozwiązaniach, dotyczących rozwoju funkcji mieszkaniowej oraz edukacji zawodowej. Władze miasta będą otwarte wobec przedsiębiorców i zgłaszanych przez środowiska biznesowe postulatów. Świdnica będzie aktywnie współtworzyć powstające społeczności energetyczne oraz inicjować będzie powstawanie inwestycji o znaczeniu regionalnym.

Świdnica chce wykorzystać swoje atuty rozwoju małej przedsiębiorczości. Połączenie przede wszystkim dostępności oferty mieszkaniowej z możliwościami wspierania rozwoju niewielkich ale innowacyjnych podmiotów, daje możliwość przyciągania lub zatrzymania w mieście osób młodych i kreatywnych. Wzmocni to sieć powiązań gospodarczych oraz wspierać będzie rozwój zasobów specjalistycznych kadr. Zakłada się projektowanie i wdrażanie rozwiązań, które sprzyjać będą rozwojowi „małych biznesów”, np. poprzez dotacje na dobry pomysł inicjujący rozwój biznesu, system ulg wspierających rozpoczęcie działalności, inkubację początkujących działalności, jak też późniejsze wsparcie przy wchodzeniu na rynek.

W inkubacji, jak też przy wspieraniu rozwoju innowacyjności przedsiębiorstw, istotne jest tworzenie powiązań sieciowych, w szczególności przedsiębiorców oraz podmiotów takich jak instytucje otoczenia biznesu, uczelnie wyższe, instytucje szkoleniowe. Miasto wspierać będzie współpracę przedsiębiorców, w tym również młodych i małych biznesów z instytucjami zaangażowanym w rozwój innowacji.

Dla świdnickich przedsiębiorców jednym z kluczowych aspektów podtrzymania konkurencyjności będzie dostępność kadr na rynku pracy. Świdnica promować i wspierać będzie programy ukierunkowane na zwiększanie aktywności zawodowej, kształcenie zawodowe w poszukiwanych branżach i rozwój postaw przedsiębiorczych.

Priorytet 2.2. Rozwój handlu i usług oraz marki turystycznej

Świdnica jest miastem o bogatych tradycjach kupieckich. Wysoki poziom przedsiębiorczości tworzą liczne i często działające już od wielu lat podmioty z branży handlowej oraz usługowej. Świdnica jest również miastem z rozwiniętą funkcją turystyczną, z ważnymi dla regionu atrakcjami turystycznymi. Konkurencyjność handlu i usług wynika z ponadlokalnego charakteru funkcji zlokalizowanych w mieście. Świdnica to miasto przestrzenie mocno zurbanizowane, ze znaczną liczbą mieszkańców. Kształtuje to popyt na usługi i produkty wytwarzane przez świdnickich przedsiębiorców. Warto dodać, iż Świdnica pozycjonuje się jako ośrodek obsługi ruchu turystycznego, jako baza wypadowa w okoliczne, atrakcyjne, w szczególności dla turysty aktywnego, tereny górskie oraz turysty odwiedzającego miejsca ważne historyczne.

W sektorze handlu i usług oczekiwane są rozwiązania, które wzmocnią konkurencyjność prowadzonych biznesów. Zaliczyć do nich można m. in. ideę produktów lokalnych, charakteryzujących się szczególnymi cechami lub wartościami. Produkty lokalne tworzą więź z lokalnymi wartościami i tożsamością regionu. Produkowane są z reguły w sposób niemasowy i przyjazny dla środowiska. W ten sposób powstają produkty i usługi posiadające wyraźne przewagi konkurencyjne. Świdnica wspierać będzie rozwój właśnie takich produktów i usług, w tym tworzyć będzie warunki i możliwości do ich sprzedaży, np. w formie bazaru produktów, także w formie on-line. Świdnica będzie rozwijać ofertę turystyczną, w tym zamierza pozycjonować się jako miasto turystyczne oraz jako baza wypadowa w okoliczne rejony. Zakłada się rozbudowę systemu informacji turystycznej w oparciu o nowoczesne technologie, w tym dążenie do powiązania w strukturze przestrzennej miasta ważnych atrakcji turystycznych. Istotne będzie budowanie spójności ponadlokalnej istniejącego systemu obsługi ruchu turystycznego oraz promocji turystycznej.

Priorytet 2.3. Miasto współpracujące z biznesem

Współpraca miasta z biznesem jest priorytetem samorządu Świdnicy. Utrzymywanie bieżącego i stałego kontaktu władz miasta z przedsiębiorcami umożliwi kreowanie rozwiązań, które pozwalają na rozwiązywanie problemów przedsiębiorców, zarówno w perspektywie krótkookresowej, jak też w wymiarze strategicznym. Przedsiębiorcy są ważnym źródłem pomysłów na rozwój miasta.

Ważnym obszarem współpracy z przedsiębiorcami będzie rozwój i promocja szkolnictwa zawodowego na terenie Świdnicy, ukierunkowanego na przyszłe potrzeby gospodarki miasta i regionu. Przedsiębiorcy oczekują, że miasto pełnić będzie rolę moderatora takiej współpracy.

Priorytet 2.4. Świdnica - SMART

Świdnica kontynuować będzie rozbudowę systemów, które pozwalać będą w coraz większym zakresie zarządzać wg założeń SMART CITY. Wykorzystywać w tym będzie rozwiązania informacyjno –

komunikacyjne, które zwiększyć mogą interaktywność i wydajność infrastruktury miejskiej. Zakłada się, że Świdnica wdrażać będzie systematycznie „inteligentne” rozwiązania technologiczne, które sprzyjać będą poprawie jakości życia i włączeniu mieszkańców w zarządzanie miastem. Miasto dążyć będzie do rozwoju e-usług, e-administracji oraz cyfryzacji usług. Ważne dla poprawy jakości zarządzania miastem będzie integrowanie miejskich baz danych. Służyć to będzie współpracy służb, instytucji i wydziałów miejskich, jak też ułatwi mieszkańcom i przedsiębiorcom korzystanie z zasobów miejskich danych.

Narzędzia SMART mają zatem za zadanie wzmocnić dialog, współpracę oraz udział mieszkańców i interesariuszy w kreowaniu rozwoju miasta, poprawiając przy tym jakość życia. W Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS wymiar odnoszący się do miasta inteligentnego przejawia się w dążeniu do zrównoważonego rozwoju, podtrzymaniu konkurencyjności gospodarki, czy też wzmocnieniu dialogu społecznego.

Tabela 5. Priorytety i kierunki działań ujęte w celu 2. Miasto innowacyjne i konkurencyjnej gospodarki

Priorytety	Działania
Priorytet 2.1. Wysoka konkurencyjność gospodarki	2.1.1. Rozwijanie infrastruktury i rozwiązań kluczowych dla lokowania się i rozwijania nowych i istniejących przedsiębiorstw, w tym infrastruktury terenów inwestycyjnych, dróg dojazdowych, systemu komunikacji publicznej.
	2.1.2. Promocja gospodarcza miasta w oparciu o atuty i tożsamość gospodarczą miasta, np. tradycje kupieckie i bogate spektrum usług.
	2.1.3. Tworzenie atrakcyjnych warunków do rozwoju biznesu oraz wspieranie inkubacji i rozwoju przedsiębiorców i przedsiębiorczości.
	2.1.4. Wspieranie rozwoju innowacji przedsiębiorstw, w tym poprzez współpracę z instytucjami otoczenia biznesu, uczelniami, podmiotami prowadzącymi działalność szkoleniową, zrzeczeniami pracodawców i przedsiębiorców.
	2.1.5. Wspieranie rozwoju gospodarczego poprzez inicjowanie inwestycji o znaczeniu ponadregionalnym, np. w ramach społeczności energetycznych.
	2.1.6. Wspieranie aktywności zawodowej mieszkańców i migrantów, zapewniającej potencjał kadr na rynku pracy.
Priorytet 2.2. Rozwój handlu i usług oraz marki turystycznej	2.2.1. Wspieranie rozwoju konkurencyjności działalności handlowych i usługowych, w tym poprzez rozwijanie produktów lokalnych i możliwości ich sprzedaży, np. w formie bazaru ekologicznego, produktów lokalnych, także w formie on-line oraz działania promocyjne.
	2.2.2. Wspieranie rozwoju, kreowanie i promocja oferty turystycznej miasta, w tym rozbudowa systemu informacji turystycznej i sieciowanie atrakcji turystycznych miasta.

Priorytety	Działania
	2.2.3. Tworzenie warunków do powiązania przestrzennego istniejących atrakcji i miejsc turystycznych w wymiarze miejskim i ponadlokalnym, w tym poprzez rozwój ciągów pieszych, dróg rowerowych, szlaków turystycznych.
Priorytet 2.3. Miasto współpracujące z biznesem	2.3.1. Współpraca i stały kontakt z przedsiębiorcami – ukierunkowany na rozwiązywanie problemów, wsparcie biznesu w sytuacjach kryzysowych, kreowanie pomysłów na rozwój miasta i biznesu.
	2.3.2. Rozwój i promocja szkolnictwa zawodowego na terenie Świdnicy, przy współpracy z biznesem, ukierunkowanego na przyszłe potrzeby gospodarki miasta i regionu.
Priorytet 2.4. Świdnica - SMART	2.4.1. Rozwój inteligentnych rozwiązań, sprzyjających poprawie jakości życia i włączeniu mieszkańców w zarządzanie miastem
	2.4.2. Rozwój e-usług, e-administracji oraz cyfryzacja usług.
	2.4.3. Integrowanie miejskich baz danych, sprzyjające poprawie efektywności zarządzania miastem i współpracy służb, instytucji i wydziałów miejskich.

Źródło: opracowanie własne

Cel 3. Komfortowe i atrakcyjne miejsce do życia dla pokoleń

Priorytet 3.1. Miasto dialogu

Świdnica, jako jeden z najważniejszych czynników sukcesu w realizacji działań rozwojowych postrzega wzrost aktywności i zaangażowania mieszkańców. W Świdnicy widoczna jest rosnąca aktywność i jakość inicjatyw społecznych. Świdnickie organizacje pozarządowe i grupy doradcze są szczególnym przykładem rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Inicjatywy społeczne obejmują szereg różnych obszarów tematycznych, od pomocy społecznej, przez sport, aktywność senioralną, turystykę po współpracę z biznesem. Instytucje publiczne są coraz aktywniejsze we współpracy z sektorem pozarządowym i przedsiębiorcami. Tym samym w Świdnicy funkcjonują mniej lub bardziej sformalizowane sieci współpracy. Miasto zamierza wspierać proces kształtowania się i rozwoju sieci współpracy, których efektem będzie skuteczniejsza polityka rozwoju lokalnego. Rozwój międzysektorowego dialogu połączony będzie z wymianą doświadczeń, wiedzy, informacji. Sprzyjąc to będzie kreowaniu pomysłów na rozwój i funkcjonowanie miasta.

Świdnica zamierza postawić na dalszy rozwój partycypacyjnego modelu zarządzania rozwojem lokalnym. Jest to zasadniczo kluczowy postulat dla rozwoju miasta zgodny z ideą SMART (miasta inteligentnego, blisko mieszkańców). Włączenie mieszkańców w generowanie pomysłów na rozwój

i funkcjonowanie miasta realizowane będzie poprzez zwiększenie zasięgu oraz skuteczności konsultacji społecznych. Ważnym łącznikiem pomiędzy zarządzającymi miastem a mieszkańcami będą organizacje i inicjatywy społeczne.

Miasto wspierać będzie przedsięwzięcia, których efektem będzie zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w generowaniu pomysłów na rzecz rozwoju lokalnego. Oprócz konsultacji społecznych mieszkańcy będą mogli wskazywać do realizacji działania rozwojowe, np. poprzez inicjatywy lokalne.

Przyjęta w misji Świdnicy otwartość na współpracę przenosić się będzie także na wymiar ponadlokalny. Współpraca Świdnicy i aktywne uczestnictwo w sieciach partnerskich w ujęciu ponadlokalnym, krajowym i międzynarodowym sprzyjać będzie budowie relacji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, wzmacniając możliwości rozwoju miasta.

Priorytet 3.2. Atrakcyjna oferta mieszkaniowa

Atrakcyjność oferty mieszkaniowej ma dla Świdnicy duże znaczenie w kontekście osiągnięcia celów Strategii rozwoju. Różnorodność oferty mieszkaniowej wiąże się bezpośrednio z rozwojem gospodarczym. Świdnica ma być miastem oferującym atrakcyjne i konkurencyjne warunki do zamieszkania. To oprócz dobrej jakości różnorodnych zasobów mieszkaniowych, tworzyć będą wysoką dostępność do usług publicznych, bogactwo oferty spędzania czasu wolnego, bliskość komunikacyjną Wrocławia oraz możliwości rozwoju zawodowego.

Świdnica dysponuje zasobem terenów pod budownictwo mieszkaniowe, które pozwalają realizować wyżej opisane założenia. Oferta mieszkaniowa komponować się będzie z istniejącą lub projektowaną strukturą przestrzenną miasta. Zakłada się tworzenie rozwiązań, które będą zintegrowane z kompleksowymi usługami i będą dostosowane do oczekiwań odbiorców. W Świdnicy rozwijać się będzie zarówno zabudowa jedno jak też wielorodzinna.

Istotną część zasobów mieszkaniowych miasta tworzą starsze, w tym zabytkowe budynki. Część z nich należy do zasobu komunalnego miasta. Zakłada się kontynuację działań ujętych w wieloletnich programach gospodarowania mieniem komunalnym, które docelowo prowadzić będą do podnoszenia standardu mieszkaniowego, w tym do modernizacji lokali.

Oferta mieszkaniowa w Świdnicy kreowana będzie z myślą o zwiększeniu jej dostępności dla mieszkańców, w tym osób młodych. Zakłada się systematyczne powiększanie bazy mieszkaniowej budownictwa społecznego, poprzez inwestycje realizowane przez Towarzystwo Budownictwa Społecznego.

Priorytet 3.3. Miasto aktywne społecznie

Aktywność mieszkańców Świdnicy należy postrzegać wielowymiarowo. Świdnica kreować będzie wizerunek miasta, który oferuje swoim mieszkańcom szereg możliwości bycia aktywnym, zarówno w wymiarze społecznym, przestrzennym i zawodowym. W Świdnicy rozwijane będą usługi społeczne, które umożliwiać będą godzenie pracy z innymi wyzwaniami dnia codziennego, np. opieką nad dziećmi. W wymiarze przestrzennym tworzone będą rozwiązania zapewniające aktywność i niezależność mieszkańcom. Oznacza to, że rozwój funkcji związanych z dostępem do usług

publicznych, czy też oferty czasu wolnego, powinien być realizowany z myślą o potrzebach mieszkańców danej części miasta lub grup społecznych, jak też uwzględniać istniejące powiązania funkcjonalno-przestrzenne, w tym atuty kompaktowości miasta.

W Świdnicy tworzone będą atrakcyjne przestrzenie publiczne, w tym w wymiarach osiedlowych, z myślą o zapewnieniu sfer relaksu i wypoczynku możliwie najbliższej stref mieszkaniowych. Oferta ta rozwijana będzie z myślą o specyficznych potrzebach różnych grup wiekowych lub grup preferujących różne formy aktywności, np. grup artystycznych.

Kluczowy zasób umożliwiający realizację aktywności sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych związany jest z istniejącą infrastrukturą oraz działającymi w Świdnicy instytucjami i organizacjami. Przewiduje się dalsze inwestycje w infrastrukturę, w tym budowę nowych obiektów oraz modernizację i remonty istniejących.

Miasto zamierza większą uwagę poświęcić aktywności i potrzebom młodego pokolenia. Przewiduje się wzmocnienie współpracy ze świdnicką młodzieżą i wygenerowanie pomysłów na rozwijanie miejsc i przestrzeni dedykowanych ich aktywności.

Aktywność mieszkańców wspierać będą tworzone i rozwijane przy współpracy miasta z organizacjami społecznymi międzypokoleniowe programy, imprezy, wydarzenia integracyjne i inicjatywy społeczne.

Świdnica zamierza pozycjonować się jako miasto będące centrum dobrej jakości edukacji poziomu średniego i szkolnictwa zawodowego oraz dobrej jakości i dostępnej dla mieszkańców oferty edukacyjnej poziomu podstawowego oraz dostępnej opieki przedszkolnej i żłobkowej. Wzmacniać będzie to wizerunek miasta, w którym można aktywnie żyć i rozwijać się, inwestując w swoje dzieci.

Tworzenie rozwiązań, umożliwiających mieszkańcom korzystanie na preferencyjnych warunkach z usług publicznych, zachęcać będzie do wyboru Świdnicy jako miejsca zamieszkania.

Priorytet 3.4. Rozwinięty system pomocy społecznej i opieki zdrowotnej

Jednym z kluczowych wyzwań polityki społecznej w Świdnicy będzie dostosowanie się do zmian generowanych przez zjawisko starzenia się społeczeństwa miasta.

W ciągu ostatniej dekady w Świdnicy nastąpiło wyraźne przesunięcie się skali problemów społecznych i ich przyczyn. Sukces gospodarczy miasta przyczynił się do znaczącego spadku bezrobocia. W 2021 roku najczęstszą przyczyną przyznania pomocy społecznej w Świdnicy była długotrwała choroba. Znaczna liczba przyczyn przyznania pomocy społecznej związana była z niepełnosprawnością. Dane MOPS w Świdnicy wskazują, że ogółem największą grupę odbiorców świadczeń pomocy społecznej stanowią rodziny, w których ubóstwo jest wynikiem sytuacji zdrowotnej członków rodziny. Sytuacja zdrowotna oraz materialna często uzależniona jest od wieku. Świdnica charakteryzuje się wysokim odsetkiem osób w wieku senioralnym. W perspektywie 2030 średnia wieku społeczności miasta jeszcze się zwiększy, co związane będzie m. in. ze zwiększeniem się liczby osób w wieku 70 i 80 plus. Ze zjawiskiem starzenia się społeczeństwa rosnać będzie liczba osób samotnych.

Starzenie się społeczeństwa miasta stawia wiele wyzwań, zmusza do stworzenia kompleksowego systemu. Ważne jest przy tym edukacja osób już co najmniej pięć lat przed emeryturą na temat

współzależności stylu życia z jakością, prewencją i leczeniem osób starszych. Kluczowe jest również tworzenie systemu mieszkaniowego i usług dedykowanych osobom starszym (m.in. rzemieślniczych, medycznych, rehabilitacyjnych, rekreacji, kultury i rozrywki).

Powyżej opisane zjawiska determinują potrzebę dostosowania się do tej sytuacji przez służby pomocy społecznej oraz instytucje służby zdrowia. W Świdnicy dążyć się będzie do rozwijania działań z zakresu profilaktyki zdrowotnej, wspierające utrzymanie dobrej kondycji mieszkańców. Zakłada się, że poprzez takie działania odciążać się będzie system pomocy społecznej. Poszerzeniu wymaga różnorodność form ofert wsparcia i sposobów aktywizacji, pobudzania aktywności. Ważne jest poznanie problemu samotności wśród seniorów i konsekwencji tego zjawiska, między innymi poprzez MOPS, administracje mieszkaniowe, organizacje, parafie kościelne.

Najważniejszym dokumentem, który określać będzie sposób i priorytety działania w sferze społecznej będzie strategia rozwiązywania problemów społecznych. Zakłada się, że jednym z najważniejszych celów polityki społecznej w Świdnicy będzie wsparcie osób samotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. W tym kontekście ważne będzie rozwijanie pomysłów na rzecz integracji międzypokoleniowej.

Seniorzy należą do grupy bardzo zróżnicowanej pod względem aktywności, zamożności i potrzeb. W związku z postępującym starzeniem się społeczności miasta zakłada się tworzenie i rozwijanie infrastruktury opiekuńczej, aktywizującej oraz poprawę dostępności do usług medycznych i specjalistycznych.

Priorytet 3.5. Bezpieczne miasto

Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców wynika z kilku aspektów funkcjonowania miasta. Bezpieczne miasto, to miasto gwarantujące brak zagrożenia, spokój i szybki oraz skuteczny system reagowania na potencjalne niebezpieczeństwa. Świdnica systematycznie inwestowała w poprawę bezpieczeństwa publicznego i zamierza ten proces kontynuować. W Świdnicy funkcjonuje od lat system monitoringu, który obejmuje znaczną część przestrzeni miejskiej. Wymaga on jednak ciągłej modernizacji oraz usprawnienia, które pozwolą na zwiększenie jego efektywności.

Poprawa bezpieczeństwa w Świdnicy wiązać się będzie z inwestycjami realizowanymi w przestrzeniach publicznych. Zakłada się realizację inwestycji, które poprawią bezpieczeństwo komunikacyjne, m. in. poprawią oświetlenia ulic, parków, przejść dla pieszych, czy też miejsc niebezpiecznych. Ważna przy tym będzie poprawa parametrów technicznych ciągów komunikacyjnych, w tym chodników.

Miasto dążyć będzie do zwiększania świadomości mieszkańców odnośnie kwestii bezpieczeństwa. Działania w szczególności ukierunkowane będą na osoby starsze, które często są ofiarą przestępstw. Realizowane będą przy aktywnym udziale służb publicznych zajmujących się bezpieczeństwem.

Bezpieczne miasto to również bezpieczeństwo jego zasobów informatycznych. Zakłada się wdrażanie stosownych rozwiązań i systemów, które chronić będą miejskie bazy danych i systemy informatyczne.

Priorytet 3.6. Miasto solidarne z osobami z niepełnosprawnościami

Solidarność z osobami z niepełnosprawnością podniesiona została w Strategii rozwoju do poziomu priorytetu. Realizacja ujętych działań w Strategii ma na celu zapobiegać dyskryminacji osób z niepełnosprawnościami i przeciwdziałać ich wykluczeniu społecznemu.

W Świdnicy systematycznie wdrażane będą założenia polityki dostępności. Poprawa dostępności przestrzeni miejskich realizowana będzie poprzez likwidację barier architektonicznych i komunikacyjnych osiedli, obiektów użyteczności publicznej oraz infrastruktury spędzania czasu wolnego. Inwestycje te realizowane będą między innymi z myślą o potrzebach osób starszych, osób mających problemy z poruszaniem się, rodziców i opiekunów z dziećmi. Na przykład, realizowane będą różne usprawnienia takie jak postawienie ławek w długich ciągach chodników, ścieżek, drózek gruntowych, które zapewnią możliwość krótkiego odpoczynku dla osób starszych, mających problemy z poruszaniem się, idących z zakupami.

Tworząc warunki do włączenia w życie społeczne, kulturalne i gospodarcze miasta, Świdnica systematycznie dążyć będzie do dostosowania infrastruktury komunikacyjnej oraz środków komunikacji publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, w tym eliminować będzie bariery utrudniające przemieszczanie się osób z niepełnosprawnościami. Równie ważne będzie rozwijanie infrastruktury i oferty umożliwiających uczestnictwo osób z niepełnosprawnościami w zajęciach kulturalnych, rekreacyjnych oraz sportowych. Ze względu na stopień niepełnosprawności niezbędne będzie rozwijanie infrastruktury opiekuńczej. Tworzenie mieszkań przystosowanych do samodzielnego życia osób z niepełnosprawnościami oraz aktywizacja zawodowa, sprzyjać będzie pełnemu włączeniu w życie społeczno-gospodarcze miasta.

Priorytet 3.7. Silna tożsamość miasta i dbałość o dziedzictwo kulturowe

Tożsamość miasta to swoista osobowość i charakter, przekładające się na sposób funkcjonowania i pozycjonowania się miasta. Świdnica charakteryzuje się silną tożsamością. Przykładem są tradycje miasta kupieckiego, które widoczne są obecnie w rozwiniętym potencjale gospodarczym, bazującym na położeniu, wysokiej przedsiębiorczości mieszkańców, jak też rozwiniętej funkcji handlowo-usługowej bazującej na strukturze przestrzennej miasta i atrakcyjności turystycznej. Charakter Świdnicy ukształtowany został historycznie. Miasto wyróżnia m. in. znaczący potencjał dziedzictwa kulturowego, zabytkowy charakter miasta, jego czytelna struktura przestrzenna, z rynkiem i zabytkowym śródmieściem. Te walory wpływają nie tylko na aktywność gospodarczą, ale też kształtują aktywność społeczną i kulturalną. Stwarzają możliwości kreowania innowacji społecznych oraz budowę konkurencyjności oferty mieszkaniowej, w tym poprzez rozwijanie przywiązania emocjonalnego do miasta, jego produktów i usług.

Świdnica zamierza wykorzystać potencjał tożsamości miasta, bazujący m. in. na dziedzictwie kulturowym. W tym celu realizować będzie działania na rzecz kształtowania i wzmacniania tożsamości mieszkańców. Zakłada się wspieranie działań edukacyjnych, promocyjnych, integracyjnych, które realizowane będą z udziałem lokalnych liderów, organizacji społecznych, szkół, przedszkoli, przedsiębiorców. Upowszechniane będą lokalne programy edukacji o historii i dziedzictwie kulturowym Świdnicy już od najniższych poziomów nauczania. W tym celu ważne jest również

wspieranie działalności oraz podnoszenie jakości oferty instytucji kultury i organizacji społecznych, realizujących programy rozwoju tożsamości oraz popularyzacji dziedzictwa kulturowego miasta.

Istniejący zasób dziedzictwa kulturowego nakłada na zarządzających miastem szczególny obowiązek jego zachowania. Dotyczy to zarówno dziedzictwa materialnego i niematerialnego, w tym obiektów zabytkowych, tradycji, wydarzeń.

Tabela 6. Priorytety i kierunki działań ujęte w celu 3. Komfortowe i atrakcyjne miejsce do życia dla pokoleń

Priorytety	Działania
Priorytet 3.1. Miasto dialogu	3.1.1. Rozwój międzysektorowego dialogu, w tym poprzez rozwijanie sieci współpracy w wybranych dziedzinach życia społecznego miasta wraz z wymianą doświadczeń, wiedzy, informacji.
	3.1.2. Zwiększenie zasięgu oraz skuteczności roli konsultacji społecznych w życiu i rozwoju miasta.
	3.1.3. Rozwijanie narzędzi wspierających partycypacyjny model zarządzania miastem, w tym poprzez inicjatywy lokalne, konsultacje społeczne.
	3.1.4. Współpraca Świdnicy i aktywne uczestnictwo w sieciach partnerskich w ujęciu ponadlokalnym, krajowym i międzynarodowym – sprzyjająca budowie relacji społecznych, kulturalnych, gospodarczych oraz w innych ważnych dla rozwoju miasta dziedzinach.
	3.1.5. Wspieranie rozwoju, kompetencji oraz aktywności organizacji pozarządowych – traktowanych jako partner polityki rozwoju miasta.
Priorytet 3.2. Atrakcyjna oferta mieszkaniowa	3.2.1. Prowadzenie i wspieranie inwestycji mieszkaniowych na terenie miasta, sprzyjających podnoszeniu atrakcyjności osiedleńczej, w tym poprzez budownictwo jednorodzinne i wielorodzinne, wraz z kompleksowymi usługami, dostosowanych do oczekiwań odbiorców i wysokiej jakości życia.
	3.2.2. Dążenie do poprawy standardu istniejących zasobów mieszkaniowych, w tym obiektów komunalnych, zgodnie z wieloletnimi programami gospodarowania mieniem komunalnym.
	3.2.3. Poszerzenie bazy mieszkaniowej budownictwa społecznego, w tym oferty mieszkaniowej skierowanej do młodych mieszkańców, np. poprzez rozwój TBS.
Priorytet 3.3. Miasto aktywne społecznie	3.3.1. Tworzenie atrakcyjnych przestrzeni i miejsc publicznych, w tym w wymiarach osiedlowych (lokalnych) do spędzania czasu wolnego dla różnych grup wiekowych, w tym dla osób praktykujących aktywność społeczną.
	3.3.2. Rozwijanie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej oraz oferty spędzania czasu wolnego, w tym poprzez budowę, modernizację oraz remonty infrastruktury.

Priorytety	Działania
	3.3.3. Tworzenie miejsc i przestrzeni spotkań/klubów dla młodzieży, w których młodzi ludzie będą czuli się gospodarzami. 3.3.4. Wspieranie i organizowanie programów, imprez, wydarzeń integracyjnych, imprez społecznych w szczególności o charakterze cyklicznym. 3.3.5. Rozbudowa bazy edukacyjnej, zmierzająca do kreowania Świdnicy jako miasta będącego centrum dobrej jakości edukacji do poziomu szkoły średniej i szkolnictwa zawodowego. 3.3.6. Utrzymanie i kształtowanie dobrej jakości i dostępnej dla mieszkańców oferty edukacyjnej, przedszkolnej oraz żłobkowej. 3.3.7. Tworzenie rozwiązań umożliwiających mieszkańcom korzystanie na preferencyjnych warunkach, z usług publicznych w Świdnicy, zachęcających do osiedlania się w mieście.
Priorytet 3.4. Rozwinięty system pomocy społecznej i opieki zdrowotnej	3.4.1. Wspieranie profilaktyki zdrowotnej, wspierającej utrzymanie zdrowia mieszkańców miasta oraz programów i działań prozdrowotnych. 3.4.2. Wdrażanie programów i rozwiązań na rzecz wsparcia osób samotnych i wykluczonych społecznie, w szczególności w oparciu o założenia strategii rozwiązywania problemów społecznych. 3.4.3. Tworzenie warunków do integracji międzypokoleniowej, opierających się na nowoczesnych i innowacyjnych rozwiązaniach w ramach polityki senioralnej. 3.4.4. Rozwój infrastruktury opiekuńczej dla seniorów. 3.4.5. Poprawa dostępu do usług medycznych i specjalistycznych. 3.4.6. Współpraca z PUP w zakresie aktywizacji zawodowej podopiecznych MOPS
Priorytet 3.5. Bezpieczne miasto	3.5.1. Modernizacja i usprawnienie systemu monitoringu w mieście, ukierunkowane na poprawę efektywności systemu. 3.5.2. Poprawa bezpieczeństwa w przestrzeniach publicznych, w tym poprzez oświetlenie ulic, parków, przejść dla pieszych, miejsc niebezpiecznych, modernizację infrastruktury komunikacyjnej, np. chodników. 3.5.3. Edukacja i podnoszenie świadomości mieszkańców dotyczącej kwestii bezpieczeństwa. 3.5.4. Likwidacja barier architektonicznych i komunikacyjnych osiedli, obiektów użyteczności publicznej oraz infrastruktury spędzania czasu wolnego dla osób starszych, osób mających problemy z poruszaniem się, rodziców/opiekunów z dziećmi.

Priorytety	Działania
	3.5.5. Wdrażanie rozwiązań i systemów podnoszących bezpieczeństwo zasobów informatycznych miasta.
Priorytet 3.6. Miasto solidarne z osobami z niepełnosprawnościami	3.6.1. Dostosowanie infrastruktury komunikacyjnej oraz środków komunikacji publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, w tym eliminacja barier utrudniających przemieszczanie się osób z niepełnosprawnościami.
	3.6.2. Rozwój miejsc integracji oraz oferty zajęć kulturalnych, rekreacyjnych oraz sportowych dla osób z niepełnosprawnościami.
	3.6.3. Rozwój infrastruktury opiekuńczej dla osób z niepełnosprawnościami.
	3.6.4. Tworzenie mieszkań przystosowujących do samodzielnego życia osoby z niepełnosprawnościami oraz aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami, m. in. przy w współpracy z PUP oraz organizacjami pozarządowymi.
Priorytet 3.7. Silna tożsamość miasta i dbałość o dziedzictwo kulturowe	3.7.1. Kształtowanie tożsamości mieszkańców poprzez działania edukacyjne, promocyjne, integracyjne, realizowane z udziałem lokalnych liderów, organizacji społecznych, szkół, przedszkoli, przedsiębiorców.
	3.7.2. Rozwijanie i wdrażanie lokalnych programów edukacji o historii i dziedzictwie kulturowym Świdnicy, w tym realizacja ich w szczególności od najniższych poziomów nauczania.
	3.7.3. Wspieranie działalności oraz podnoszenie jakości oferty instytucji kultury i organizacji społecznych, realizujących programy rozwoju tożsamości oraz popularyzacji dziedzictwa kulturowego miasta.
	3.7.4. Wspieranie i zachowanie materialnego i niematerialnego zasobu dziedzictwa kulturowego, w tym obiektów zabytkowych, tradycji, wydarzeń.

Źródło: opracowanie własne

6. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY

6. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY

6.1. ZAŁOŻENIA STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY W KONTEKŚCIE USTALEŃ STRATEGII ROZWOJU MIASTA ŚWIDNICY 2030 PLUS

Konieczności sporządzenia modelu funkcjonalno-przestrzennego w ramach sporządzania strategii rozwoju gminy wynika z art. 10e ust. 3 pkt. 4) ustawy o samorządzie gminnym.

Zgodnie z ekspertyzą T. Markowskiego pt. *Docelowy model struktury funkcjonalno-przestrzennej w zintegrowanym systemie dokumentów strategicznych*, wykonaną na zlecenie Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju Model w 2019 r. struktura funkcjonalno-przestrzenna jest integralną częścią strategii rozwoju i odnosi się do całej jej treści. **Model ma zobrazować rozwój gminy na terytorium objętym strategią w perspektywie realizacji założeń strategii oraz w kontekście potencjalnych przeobrażeń w odpowiedzi na megatrendy i długoterminowe wyzwania rozwojowe.**

Schemat podjętych działań w celu określenia docelowego modelu przestrzenno-funkcjonalnego Miasta Świdnicy, zawartego w strategii rozwoju, był następujący:

1. W pierwszej kolejności zebrane zostały oczekiwania, czyli założenia do struktury funkcjonalno-przestrzennej w kontekście ustaleń dokumentów strategicznych,
2. Następnie zdefiniowane zostały elementy, które model ten powinien zawierać, określając jednocześnie stan istniejący miasta wg. przyjętych założeń,
3. Kolejnym krokiem było ustalenie i przyjęcie docelowego systemu funkcjonalno-przestrzennego,
4. Ostatnim działaniem było zdefiniowanie ustaleń i rekomendacji dla polityki przestrzennej mającej na celu rozwój Świdnicy w przyszłości.

Model funkcjonalno-przestrzenny uwzględnia ustalenia kierunkowe Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS oraz innych obowiązujących dokumentów planistycznych:

1. **Strategia Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS, w której sformułowano następujące cele rozwojowe pod względem przestrzennym:**
 - wzmocnienie dostępu do oferty mieszkaniowej
 - tworzenie stref wypoczynku i rekreacji oraz kreacja miasta sportowego,
 - tworzenie miasta przyjaznego mieszkańcom, komfortowego i atrakcyjnego do życia,
 - kreacja miasta zielonego, posiadającego zazielenione przestrzenie publiczne, atrakcyjne do spędzania czasu wolnego,
 - inwestowanie w wygląd miasta i wizerunek (estetyka, remonty budynków, ulic, promocja zabytków i atrakcji historycznych),

- lokalizacja nowoczesnej hali widowiskowo-sportowej oraz modernizacja istniejącej infrastruktury z zakresu kultury, która jest przestarzała i wymaga odnowienia,

oraz następujące cele rozwojowe pod względem środowiskowym:

- konieczność dostosowania się do założeń polityki klimatycznej i poprawy jakości środowiska,
- ograniczenie problemu niskiej emisji oraz rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury,
- konieczność rozwiązania problemów złej jakości powietrza i występującego smogu. Rekomendowane jest ocieplanie budynków, a w szczególności zasobów mieszkaniowych wielorodzinnych,
- konieczność odejścia od węgla i kreacji miasta samowystarczalnego energetycznie,
- kreacja miasta odpornego na zmiany klimatu np. długotrwałe susze, ulewne deszcze etc., należy rozwijać rozwiązania sprzyjające oszczędzaniu zasobów wodnych, w tym zwiększania retencyjności. Ważne jest przy tym zachowanie istniejących zasobów przestrzeni biologicznie czynnej, w sytuacji gdy miasto poddane jest dużej presji inwestycyjnej (w kontekście rozwoju gospodarczego i funkcji mieszkaniowej).

2. Analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Miasta Świdnica w latach 2018-2022, w której sformułowano pożądane kierunki zmian:

- realizacja zaplanowanego obwodnicowego układu drogowego,
- dalsza odnowa przestrzeni publicznych, w tym miejskich terenów zieleni urządzonej,
- wdrażanie wytycznych w zakresie błękitno-zielonej infrastruktury, w tym kształtowanie systemu przestrzeni zieleni poprzez ustalenia planów miejscowych – również w zakresie kształtowania wskaźników zabudowy i zagospodarowania (ustalenie wysokiego wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej, zwłaszcza w terenach dotąd niezainwestowanych),
- sukcesywne uzbrajanie gruntów stanowiących rezerwy inwestycyjne,
- aktywna polityka w zakresie gospodarki nieruchomościami gminnymi, w tym w zakresie uwalniania aktualnych rezerw gminnego zasobu nieruchomości oraz jego uzupełniania, w tym poprzez przekształcenia terenów już zainwestowanych lub zmianę przeznaczenia terenów niezabudowanych,
- uwalnianie gruntów zajętych przez ogrody działkowe w obszarach najbardziej dogodnych pod względem lokalizacji nowej zabudowy,
- wyznaczenie w studium obszarów pod urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW – poprzez dopuszczenie ich w postaci urządzeń wolnostojących w terenach przeznaczonych pod zabudowę produkcyjną,

- z uwagi na ochronę obszarów niezurbanizowanych w obszarze miasta wprowadzenie zakazu realizacji urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych ponad moce dopuszczone przepisami odrębnymi,
 - wspieranie odbiorców w transformacji źródeł ciepła, w tym zwiększanie zasięgu objęcia nieruchomości siecią ciepłowniczą, w pierwszej kolejności w obszarach wskazanych w analizie, w których występują duże lub średnie rezerwy mocy cieplnej.
- 3. Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Świdnica, w którym zawarto następujące postulowane kierunki rozwoju Świdnicy, jako MIASTA ZWARTEGO, czyli miasta:**
- TANIEGO – skoncentrowanego na inwestowaniu w tereny położone możliwie najbliżej centrum, a tym samym nie generującego wysokich kosztów infrastruktury technicznej i transportu publicznego,
 - EKOLOGICZNEGO - nie skierowanego na urbanizację przestrzeni poza swoimi granicami, a w związku z tym bardziej przyjaznego środowisku przy jednoczesnej rewitalizacji publicznych terenów zielonych,
 - SPÓJNEGO PRZESTRZENIE – stale zmniejszającego konieczność pokonywania przestrzeni prywatnymi pojazdami samochodowymi na rzecz transportu publicznego, ruchu rowerowego i pieszego przy jednoczesnym rozwiązywaniu problemów parkowania,
 - SPÓJNEGO SPOŁECZNIE – wykorzystującego aktywność społeczności lokalnej i likwidującego podziały, wykluczenia grup społecznych przy jednoczesnym zwiększaniu odpowiedzialności mieszkańców za siebie, swoją rodzinę i swoich sąsiadów,
 - DOŚRODKOWEGO – z rewitalizacją śródmieścia i przywrócenia temu obszarowi funkcji dominującej przy jednoczesnej likwidacji ubytków w zwartej zabudowie i rewaloryzacji terenów niezurbanizowanych,
 - PRZYJAZNEGO – zapewniającego bezpieczeństwo w przestrzeni publicznej przy jednoczesnym określeniu maksymalnej „pojemności” Miasta, dotyczącej przepustowości infrastruktury i gęstości zabudowy,
 - KULTURALNEGO – o szczególnym znaczeniu śródmiejskiego dziedzictwa kulturowego i sfery kultury niematerialnej oraz poziomu edukacji.

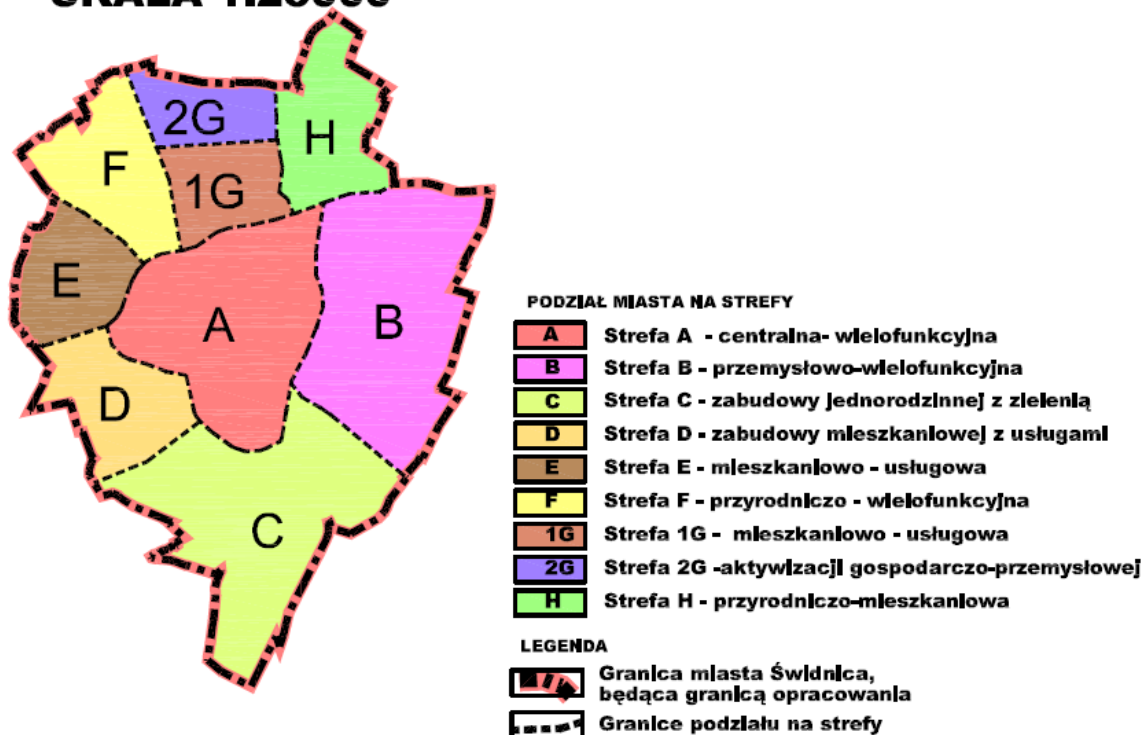
Opracowany model strukturalno-przestrzenny uwzględnia postawione powyżej cele, chociaż ogólność tego dokumentu, nie pozwala na szczegółowe ustalenia i wytyczne dla przyszłego rozwoju Świdnicy. Mając powyższe na uwadze nie wszystkie cele zostały w modelu zawarte i wymienione. Model funkcjonalno-przestrzenny nie może być co do zasady sprzeczny lub nie powinien uniemożliwiać realizacji przedstawionych celów, gdyż dokumenty te mogą obowiązywać równolegle w przyszłości.

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Świdnica przyjęta uchwałą nr XXXV/422/09 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 3.07.2009 r. określiła schematyczny docelowy układ funkcjonalny Miasta Świdnica, który zobrazowany został na załączniku nr 1 do uchwały.

Rysunek 4. Model funkcjonalny miasta Świdnica zapisany w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

MODEL FUNKCJONALNY MIASTA

SKALA 1:25000

Źródło: Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Świdnica

Zgodnie z obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, w przestrzeni Świdnicy można wydzielić 9 stref funkcjonalnych: centralna – wielofunkcyjna, przemysłowa – wielofunkcyjna, zabudowy mieszkaniowej z zielenią, zabudowy mieszkaniowej z usługami, mieszkaniowo-usługowa, przyrodniczo-wielofunkcyjna, mieszkaniowo-usługowa, aktywizacji gospodarczo-przemysłowej oraz strefa przyrodniczo-mieszkaniowa.

Model Strukturalno-przestrzenny zawarty w Strategii rozwoju musi być rozbudowany i uzupełniony o dodatkowe, niezbędne elementy przestrzenne, tak aby mógł on stanowić podstawę do dalszego rozwoju Miasta. Jest to szczególnie istotne w przypadku zmiany ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i wyeliminowaniu studium z obiegu prawnego.

Należy jednak pamiętać, że jest to wciąż model pozostawiający pewien stopień ogólności i pozwala na większą elastyczność w prowadzeniu polityki przestrzennej niż było to dotychczas realizowane zgodnie z zapisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i innymi ustawami.

6.2. AKTUALNY MODEL PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNY

Model funkcjonalno-przestrzenny dla Miasta Świdnicy oparty jest na wytycznych i regulacjach dotyczących przestrzeni zawartych w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz wyróżniających się elementach morfologicznych miasta klasyfikowanych i opisywanych przez Kazimierza Wejcherta lub Kevina A. Lyncha, które opisane i zdefiniowane zostały w publikacjach pt. „Elementy kompozycji urbanistycznej” oraz „Obraz Miasta”.

Na podstawie analiz obecnego zagospodarowania, dokumentów planistycznych, materiałów mapowych, w strukturze przestrzenno-funkcjonalnym Świdnicy pod względem morfologii terenu wydziela się następujące wyróżniające się, kluczowe i reprezentatywne elementy zagospodarowania:

1. Elementy o charakterze liniowym:

- Komunikacja samochodowa: główna droga krajowa nr 35 w kierunku W-E, dwie drogi wojewódzkie (379 i 382) wbiegające do miasta od strony południowej w kierunku drogi krajowej, niewielki fragment drogi wojewódzkiej 382 w północnej części miasta, oraz oznaczone na modelu drogi powiatowe nr 3396D, 2876D, 1990D,
- Komunikacja kolejowa: linia kolejowa nr 137 (Podsudecka Magistrala Kolejowa) w kierunku N-S oraz drugorzędna linia kolejowa nr 285 w kierunku Sobótki, łącznica 771,
- Hydrologicznym: rzeka Bystrzyca,
- Przyrodniczo-kulturowym – dawny pierścień fortyfikacji, obecnie przekształcony w tereny parkowe.

2. Elementy o charakterze powierzchniowym:

- Skupiska wielofunkcyjne: Śródmieście oraz „Tereny Zachodnie” - w rejonie ulicy Armii Krajowej, Leśnej i Wałbrzyskiej,
- Dwa duże skupiska zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej: Osiedle Zawiszów oraz Osiedle Młodych,
- Jedno mniejsze skupisko zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej: Osiedle Zarzecze,
- Sześć skupisk istniejącej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej: obszar przy ul. Staszica, ul. Marii Skłodowskiej – Curie i ul. Wschodniej, obszar Kraszowic (Osiedle Słoneczne), Osiedle Słowińskie, Osiedle Kolonia I, Osiedle Kolonia II, osiedle przy ul. Kątnej oraz rozpoczynające rozwój nowej zabudowy skupiska zabudowy przy ul. Sudeckiej Częstochowskiej i Pogodnej,
- Duże skupisko przemysłowe „Fabryczna- Jagodnik” – tereny przy ul. Przemysłowej, Metalowców, Wokulskiego, Stalowej, Inżynierskiej, Kliczkowskiej, Kopernika i Towarowej oraz dwa małe skupiska: „Zawiszów” przy ul. Władysława Andersa, Al. Colgate, Kazimierza Wielkiego, Tadeusza Ząbka oraz przy ul. Pogodnej.

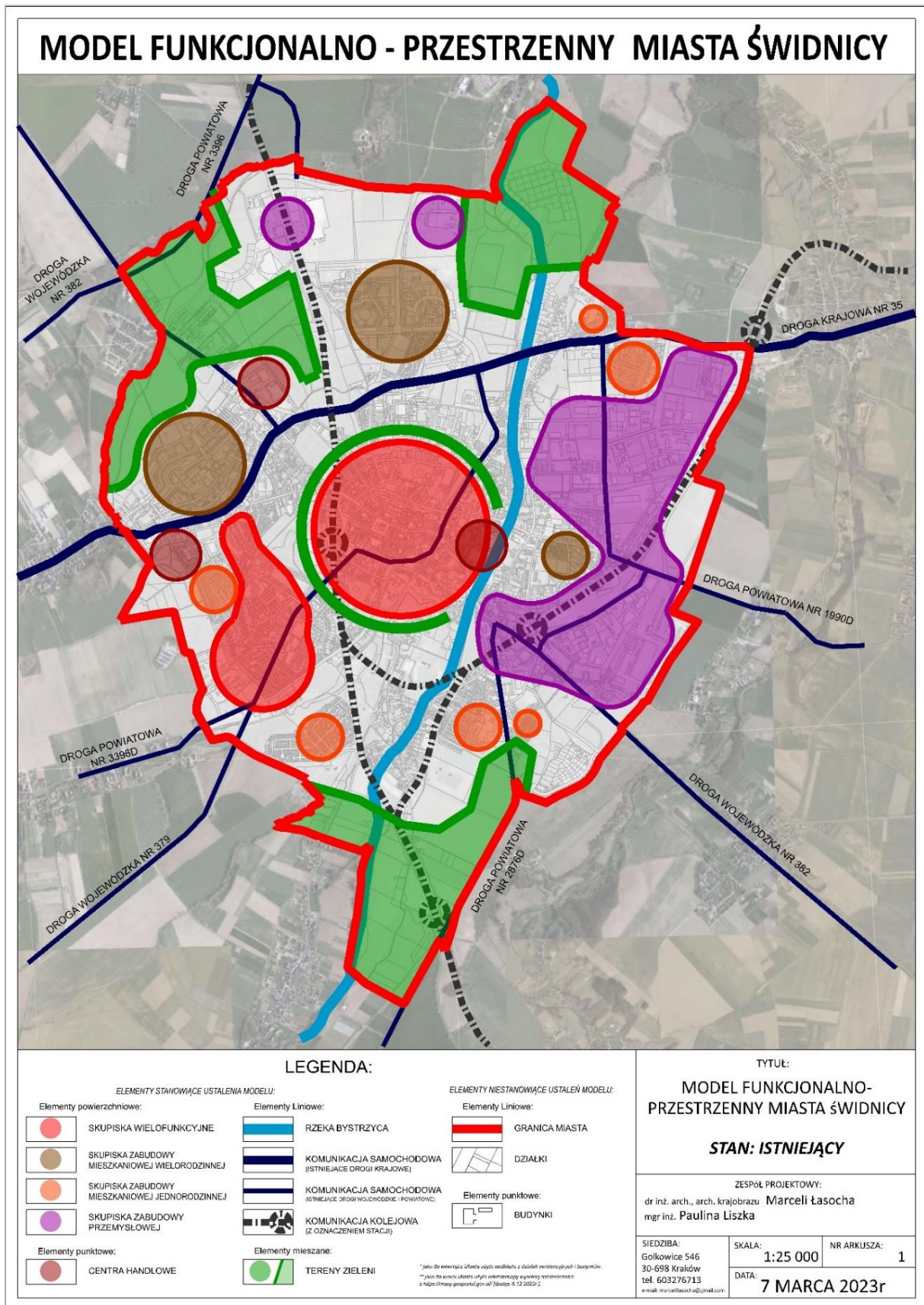
3. **Elementy o charakterze punktowym:** Trzy centra handlowe przy ul. Strzegomskiej oraz pomiędzy ulicami Westerplatte a Wodną oraz kompleks przy ul. Ceglanej – Zamenhofska.
4. **Elementy o charakterze mieszanym:** duże tereny zielni przy granicach miasta na południu, północnym-wschodzie i północnym-zachodzie.
5. **Pozostały obszar miasta** stanowią różnie zagospodarowane tereny, stanowiące „tło” dla wymienionych powyżej charakterystycznych elementów/wyróżnień. „Tło” składa się z obszarów niezainwestowanych np. zielonych i otwartych, jak i już zabudowanych oraz zainwestowanych. Zagospodarowanie tych obszarów nie wyróżnia się znacząco w strukturze miasta i zazwyczaj nawiązuje do występujących w sąsiedztwie charakterystycznych elementów i obszarów (wydzieleń), wyróżnionych w modelu.

Wszystkie powyższe elementy tworzą Istniejącą strukturę przestrzenno-funkcjonalną zobrażowaną na poniższym rysunku 5.

Analiza istniejącej struktury przestrzenno-funkcjonalnej prowadzi do następujących dodatkowych konkluzji i wyzwań, z którymi zmierzyć się musi Miasto w przyszłości:

- Bariery w postaci rzeki, dróg oraz linii kolejowych,
- Za wyjątkiem Śródmieścia oraz „Terenów Zachodnich” – w rejonie ulicy Armii Krajowej, Leśnej i Wałbrzyskiej widoczna jest duża monofunkcyjność poszczególnych obszarów,
- Widoczna jest niewielka integracja poszczególnych kompleksów funkcjonalnych pomiędzy sobą,
- Słabo wykorzystane są potencjały rozwojowe stacji kolejowych Kraszowice oraz Pszenno, co w nawiązaniu do idei zrównoważonego transportu (np. idei Transport Oriented Development) stanowi szansę zbieżną z dążeniami do ekologicznych tendencji rozwojowych,
- W kontekście komunikacji kolejowej wyzwaniem przyszłości może być oddzielenie (w poziomach) transportu kolejowego od transportu drogowego. Rekomenduje się wariant podziemny dla kolei, gdyż nadziemny zapewne spowoduje degradację struktury miejskiej i krajobrazu kulturowego miasta,
- Klarowny i zwarty układ przestrzenny ośrodka miejskiego stanowi wzór do holistycznej kontynuacji zagospodarowania w innych częściach miasta.

Rysunek 5. Synteza istniejącego stanu modelu funkcjonalno–przestrzennego Miasta Świdnicy

Źródło: opracowanie własne

6.3. DOCELOWY MODEL FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNY

Docelowy model przestrzenno-funkcjonalny został opracowany na podstawie istniejącego modelu przestrzenno-funkcjonalnego przy uwzględnieniu założeń dla struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy zawartych w dokumentach strategicznych, czyli w nawiązaniu do ustaleń Studium, ustaleń planów miejscowych, w oparciu o wytyczne z analiz przestrzennych oraz wytycznych wynikających z konsultacji Strategii Rozwoju Miasta Świdnica 2030 PLUS.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej, rozumiany jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni (punktem odniesienia są wybrane kierunki rozwoju ujęte w Strategii) składa się z następujących elementów:

1. Elementy o charakterze liniowym:

- Komunikacja samochodowa: planowana obwodnica Świdnicy (droga krajowa i wojewódzka), fragmenty dróg wojewódzkich i powiatowych z ukazanymi kierunkami wjazdów do miasta,
- Komunikacja samochodowa – drogi planowane do przekształceń w zielone i usługowe ciągi komunikacyjne o charakterze miejskim (główna droga krajowa nr 35 w kierunku W-E, dwie drogi wojewódzkie (379 i 382) wbiegające do miasta od strony południowej),
- Komunikacja kolejowa: linia kolejowa nr 137 (*Podsudecka Magistrala Kolejowa*) w kierunku N-S oraz drugorzędna linia kolejowa nr 285 w kierunku Sobótki, łącznica 771 (na liniach oznacza się istniejące i nowe przystanki kolejowe), fragment projektowanego połączenia z CPK (Centralny Port Lotniczy),
- Hydrologicznym: rzeka Bystrzyca,
- Przyrodniczo-kulturowym – dawny pierścień fortyfikacji, obecnie przekształcony w tereny parkowe wraz z powiązanymi poprzez błękitno-zielone korytarze poszczególnych terenów zieleni,
- Powiązania funkcjonalne i usługowe poszczególnych wyodrębnionych elementów przestrzeni.

2. Elementy o charakterze powierzchniowym:

- Trzy Skupiska wielofunkcyjne: Śródmieście, „Tereny Północno-Wschodnie” – pomiędzy ulicami Gdyńską i Esperantystów, w rejonie ulicy Wrocławskiej i Mikołaja Kopernika, „Tereny Zachodnie” - w rejonie ulicy Armii Krajowej, Leśnej i Wałbrzyskiej,
- Dwa duże skupiska zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej: Osiedle Zawiszów oraz Osiedle Młodych,
- Osiem skupisk zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej: 3 w okolicy Kraszowic – przy ul. Słonecznej, Kątnej i Sudeckiej, Osiedle Słowiańskie, rejon ul. Staszica, ul. Marii Skłodowskiej – Curie, ul. Wschodniej, rejon ul. Pogodnej, osiedle Kolonia I, osiedle Kolonia II,
- Duże skupisko przemysłowe „Fabryczna – Jagodnik” – tereny przy ul. Przemysłowej, Metalowców, Wokulskiego, Stalowej, Inżynierskiej, Kliczkowskiej, Kopernika i Towarowej oraz

dwa małe skupiska: „Zawiszów” przy ul. Władysława Andersa, Al. Colgate, Kazimierza Wielkiego, Tadeusza Ząbka oraz przy ul. Pogodnej.

3. Elementy o charakterze punktowym:

- Cztery centra usługowo-handlowe: przy ul. Strzegomskiej, pomiędzy ulicami Westerplatte a Wodną, przy ul. Ceglanej –Zamenhofa oraz przy skrzyżowaniu Westerplatte i Bystrzyckiej.

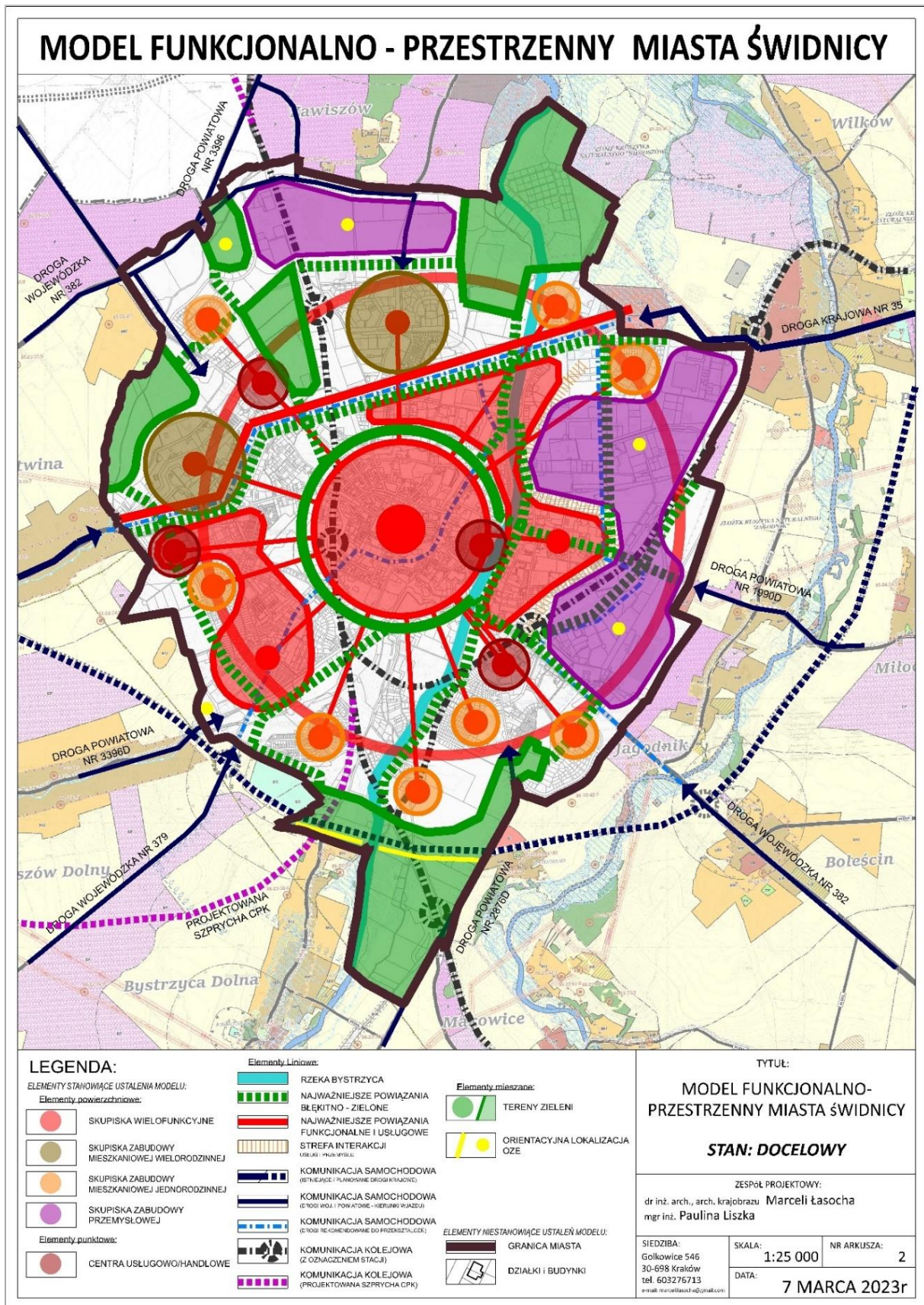
4. Elementy o charakterze mieszanym:

- Przyrodniczo-kulturowo-środowiskowym: Tereny zieleni w tym dawny pierścień fortyfikacji, obecnie przekształcony w tereny parkowe,
- Najważniejsze powiązania błękitno-zielone, w tym zagospodarowane tereny zielone wokół rzeki Bystrzycy, dawna droga wojewódzka przechodząca w kierunku wschód-zachód (po wybudowaniu obwodnicy), tereny zieleni przy granicach miasta na południu, północnym wschodzie i północnym-zachodzie, powiązania zielonymi korytarzami poszczególnych części miasta,
- Orientacyjne lokalizacje OZE,
- **Pozostały obszar miasta** stanowią różnie zagospodarowane tereny, stanowiące „tło” dla wymienionych powyżej charakterystycznych elementów/wyróżnień. „Tło” składa się z obszarów niezainwestowanych np. zielonych i otwartych, jak i już zabudowanych oraz zainwestowanych. Zmiana zagospodarowania lub zagospodarowanie wolnych terenów na tym obszarze ma nawiązywać do występujących w sąsiedztwie charakterystycznych elementów i obszarów (wydzielnień) oraz występujących tam standardów przestrzennych.

Granica wyznaczonych na modelu poszczególnych elementów, skupisk i powiązań może na dalszych etapach planistycznych ulegać zmianie i przemieszczeniom, przy zachowaniu wyznaczonej w modelu struktury i idei powiązań pomiędzy poszczególnymi elementami.

Wszystkie powyższe elementy tworzą docelową strukturę funkcjonalno-przestrzenną zobrazowaną na rysunku.

Rysunek 6. Synteza docelowego modelu funkcjonalno-przestrzennego Miasta Świdnicy

Źródło: opracowanie własne

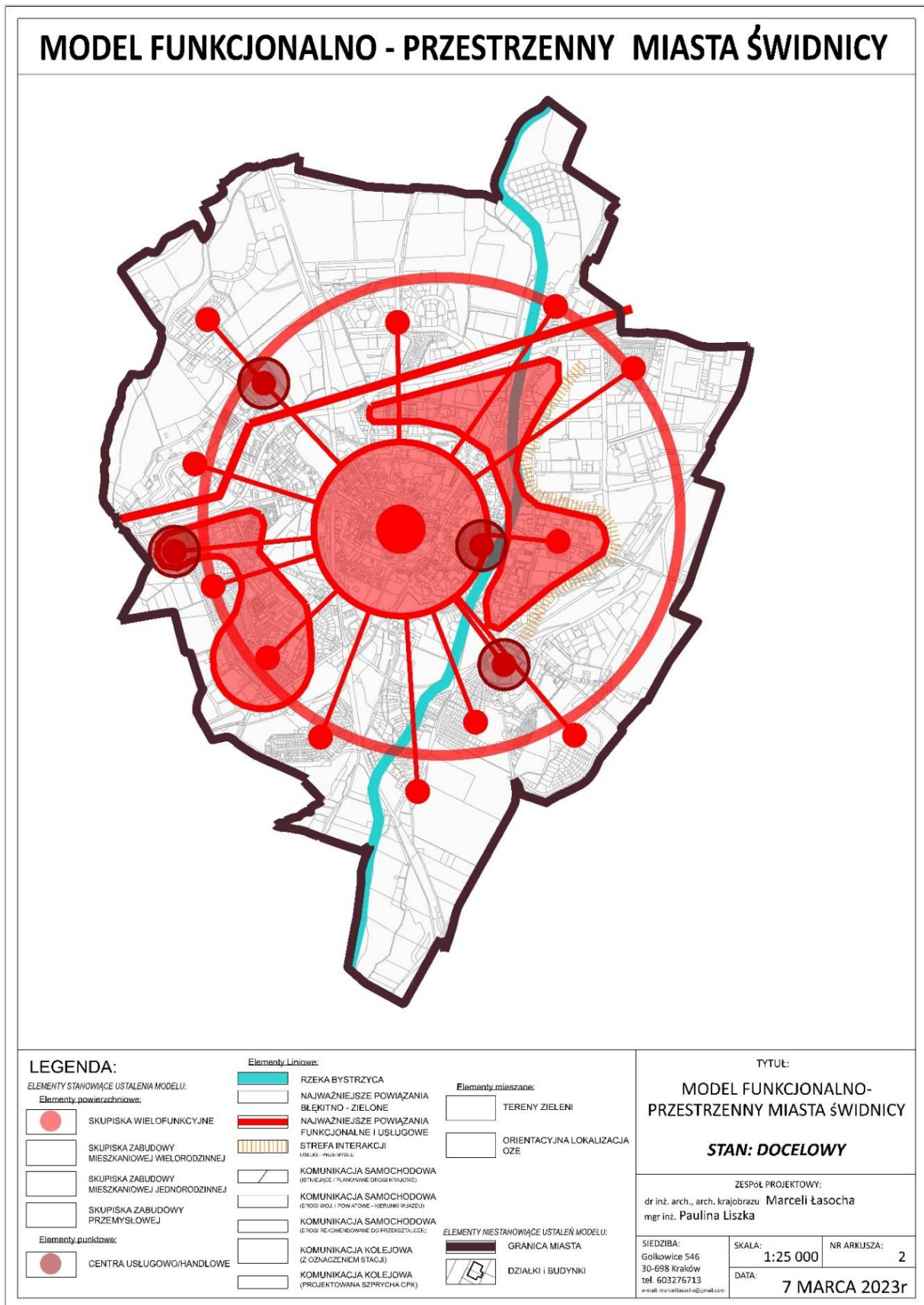
6.4. USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W ŚWIDNICY

Mając na względzie docelowy model funkcjonalno-przestrzenny formułuje się następujące ustalenia i rekomendacje:

1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych:

- Najważniejszym ośrodkiem w mieście jest historyczne śródmieście wielofunkcyjne, które powiązane jest z innymi skupiskami zabudowy poprzez ciągi usługowe i zielone korytarze,
- Poszczególne skupiska zabudowy należy kształtować tak, aby posiadały one swoją tożsamość, posiadały centra o charakterze publicznym z usługami podstawowymi oraz własne rezerwy terenów rekreacji i wypoczynku,
- Należy dążyć do zacierania granic między terenami przemysłu, a pozostałym terenami miasta. Na modelu oznacza się orientacyjną linię interakcji terenów przemysłu i usług, gdzie w jak największym stopniu powinna następować wymiana i przenikanie się sąsiadujących funkcji. Na linii tej ogniskują się również problemy przestrzenne w związku z różnymi potrzebami sąsiadujących ze sobą funkcji. Obszary przemysłowe powinny na swoich obrzeżach i wzdłuż ww. linii lokalizować obiekty nieuciążliwe, o atrakcyjnej formie architektonicznej np. budynki administracyjne, wystawowe, przestrzenie reprezentacyjne – wjazdowe lub logistyczne, tereny zieleni izolacyjnej i rekreacyjnej etc.,
- Należy unikać występowania sąsiedztwa terenów mieszkaniowych z terenami przemysłowymi,
- Należy poprawiać estetykę architektury przemysłowej oraz standard ich przestrzeni publicznych poprzez tworzenie nowych miejsc publicznych jak i poprawę estetyki istniejących ulic. Należy włączać te tereny w strukturę i obieg życia miejskiego – np. poprzez kształtowanie wyznaczonych na rysunku modelu zielonych alei,
- Poszerzanie terenów przemysłowych i ich rozwój nie może się odbywać z negatywnym skutkiem dla sąsiednich terenów.

Rysunek 7. Schemat docelowych powiązań funkcjonalnych i usługowych w Świdnicy

Źródło: opracowanie własne

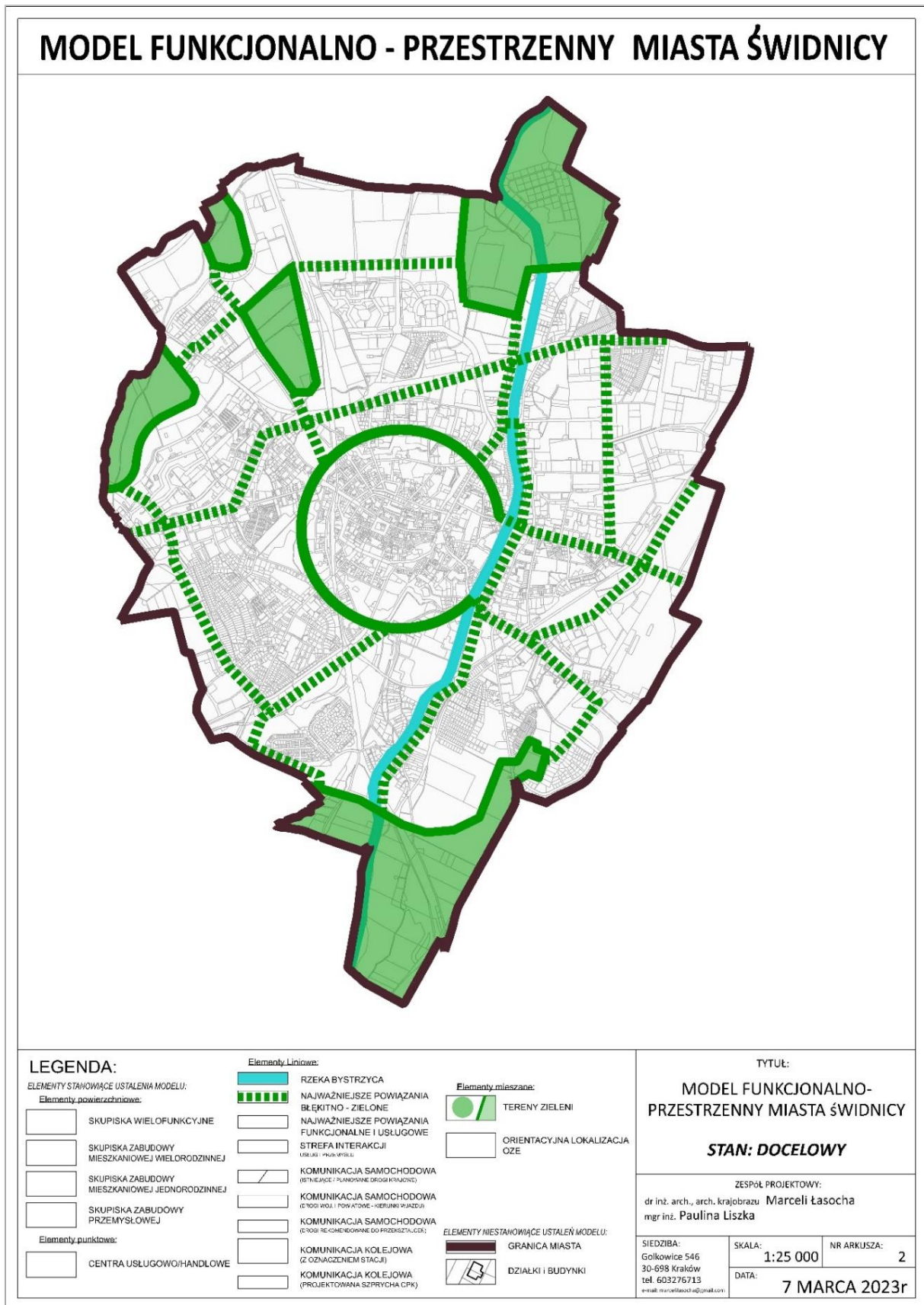
2. System powiązań przyrodniczych:

- Należy dążyć do lepszego powiązania przyrodniczego poszczególnych obszarów miasta,
- Kręgosłupem systemu zielni w mieście jest rzeka Bystrzyca, należy dążyć do renaturyzacji jej brzegów oraz do zamiany przyległych do niej terenów drogowych, przemysłowych etc., do realizacji ogólnodostępnych parków, zieleńców, połączeń rowerowych i pieszych w formie np. promenad,
- Pierścień dawnych fortyfikacji – obecnie zamieniony na parki, powinien stanowić serce nie tylko kultury, ale również być „rozrządem” terenów zielonych, od którego odchodzą poszczególne korytarze zieleni, łącząc centrum z mniejszymi jednostkami strukturalnymi,
- Należy dążyć, aby korytarze zieleni odchodzące od centrum były połączone z terenami zieleni poza granicami miasta,
- Zaleca się utrzymanie dużych zespołów ogrodów działkowych, tworzących system przyrodniczy – zapewniających ochronę dużych terenów zielonych.

3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych:

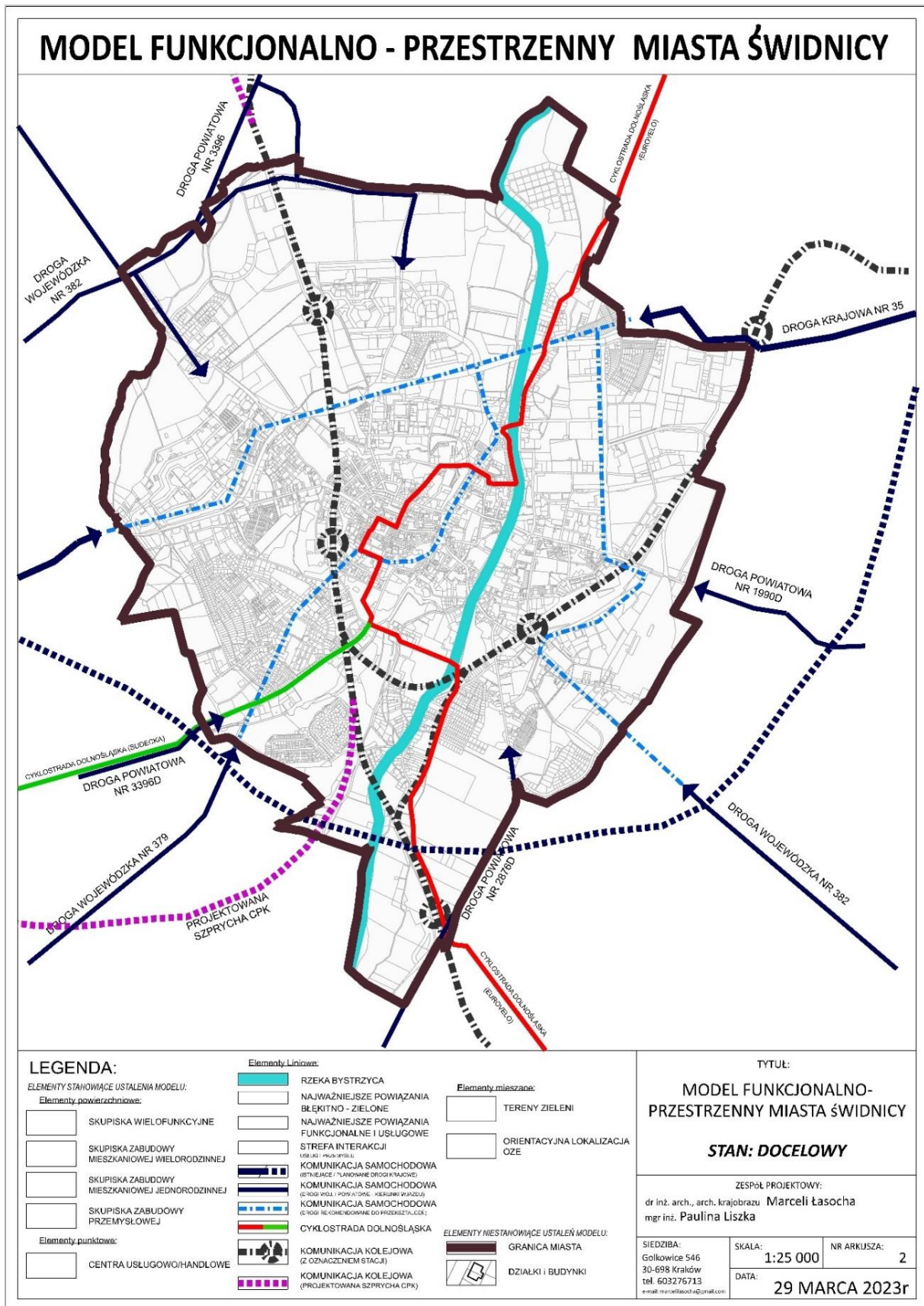
- Należy dążyć do rozwoju transportu rowerowego, który wpłynie na zdrowie mieszkańców, komfort poruszania się, a także do budowy oddzielonych ścieżek i tras rowerowych oraz włączać je w system ścieżek wojewódzkich (Cyklostrada Dolnośląska, w tym Trasa Eurovelo 9 oraz Trasa Sudecka),
- Należy dążyć do jak najlepszej dostępności stacji kolejowych dla ośrodków zabudowy mieszkaniowej i przemysłowej,
- W związku z budową obwodnicy należy dążyć do wyeliminowania z terytorium miasta ruchu tranzytowego, ustalając:
 - Nowy charakter dawnej drogi krajowej, która może zostać obudowana usługami wraz z zielenią, ciągami pieszymi i rowerowymi,
 - Drogi wojewódzkie wbiegające do miasta od południa nie powinny przebiegać przez centrum miasta a zostać rozprowadzone do ważniejszych arterii lub ruch z nich powinien zostać rozproszony w strukturze miasta, następnie drogi te należy rekultywować w analogi do pkt. powyżej,
 - Należy wprowadzać uspokojenie ruchu na ulicach, które ze względu na funkcje zabudowy przy nich (usługi w parterach) lub powiązania przestrzenne pomiędzy ważnymi obiektami w mieście, mają potencjał by pełniły funkcje przestrzeni społecznych: możliwość zamknięcia obustronnych kierunków ruchu na rzecz jednokierunkowych celem przeznaczenia przekroju ulic w połowie dla zmotoryzowanych a w połowie dla użytkowników mobilności aktywnej, w tym pieszych.

Rysunek 8. Schemat najważniejszych powiązań terenów zieleni

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 9. Schemat przekształceń struktury komunikacyjnej

Źródło: opracowanie własne; kolorem jasnoniebieskim wskazano drogi rekomendowane do przekształceń

4. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu:

- Zakłada się ochronę terasy doliny rzecznej Bystrzycy przy jednoczesnym wykorzystaniu tego terenu pod zieleń i rekreację. Rzeka powinna stanowić kręgosłup systemu zielni miasta biegnąc w kierunku N-S przez cały jego obszar i być aktywizowana w kierunku przestrzeni rekreacji i wypoczynku, z zachowaniem naturalnych dóbr przyrodniczych,
- Należy dążyć do rozwoju infrastruktury technicznej i zaopatrzenia coraz większej ilości terenów istniejących i planowanych pod zabudowę w miejską sieć ciepłowniczą,
- W przypadku lokalizacji nowej zabudowy należy dążyć do optymalnego wykorzystania potencjału obsługi przez MZEC lub zapewnić samowystarczalność energetyczną, w tym dążyć do realizacji indywidualnych urządzeń elektrycznych w terenach zabudowy jednorodzinnej.

5. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej:

- Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na zabytkowy charakter miasta należy lokalizować przy uwzględnieniu aspektów kulturowych (a szczególnie widokowych), po przeprowadzeniu szczegółowych analiz przestrzennych i na podstawie planów zagospodarowania przestrzennego,
- Należy unikać powstawania nowych dominant konkurujących do zabytkowego śródmieścia,
- Należy chronić wszystkie obiekty o wartościach kulturowych – nie tylko te wpisane do rejestru lub ujęte w ewidencji obiektów zabytkowych.

6. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określania szczegółowych potrzeb w zakresie nowej zabudowy:

- Przy obecnych problemach demograficznych i malejącej liczbie mieszkańców, należy dążyć do poprawy standardu obecnie istniejącej zabudowy (szczególnie, że jej rozmieszczenie w gminie jest racjonalne i uporządkowane) oraz roztropnie wyznaczać i realizować nowe tereny mieszkaniowe, wykorzystując rezerwy terenów mieszkaniowych i nie tracąc uporządkowania osiągniętego wieloletnim planowaniem,
- Tereny „tła” mogą być wykorzystywane, jako rezerwy terenów mieszkaniowych z zastrzeżeniem, że nie powinny uszczuplać wartościowych terenów zielni oraz nie powinny być lokalizowane przy uciążliwych terenach przemysłowych,
- Należy dążyć do kreacji również poza śródmieściem przestrzeni publicznych o wyróżniającym się znaczeniu w strukturze miasta. Z przestrzeniami publicznymi powinni się identyfikować mieszkańcy poszczególnych rejonów miasta,
- Mieszkańcy powinni mieć udział w ustalaniu kierunków projektowych dla swoich osiedli,
- Nowe tereny mieszkaniowe należy zaopatrywać w przestrzenie publiczne/półprywatne, niezbędne usługi i komponowaną zieleń,

- Należy dążyć do powstawania lokalnych centrów dzielnicowych i lokalnych – nie utożsamiać ich z centrami (galeriami) handlowymi, które nie mają funkcji miastotwórczej. Centra należy łączyć linearnymi przestrzeniami publicznymi.
- Należy uzupełniać poszczególne obszary miasta niezbędnymi usługami dążąc do realizacji miasta 15 minutowego.³

7. Zasady lokalizacji obiektów wielkopowierzchniowych w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym:

- W modelu wskazuje się lokalizację centrów handlowych,
- Nie należy wyznaczać nowych terenów pod tereny wielkopowierzchniowe,
- Zaleca się rozwój mniejszych obiektów handlowych i usługowych w strefie wielofunkcyjnej.

8. Zasady lokalizacji kluczowych obiektów inwestycji celu publicznego:

- Należy wyznaczyć miejsce pod lokalizację nowoczesnego obiektu hali widowiskowo/sportowej. Obiekt ten powinien być dobrze skomunikowany i mieścić się najlepiej w niedalekiej odległości od węzła komunikacyjnego np. skrzyżowania drogi i przystanku kolejowego, dbając o dobrą dostępność pieszą z węzła do obiektu,
- Należy modernizować istniejące obiekty kulturalne,
- Należy dążyć do rozbudowy bazy hotelowej i gastronomicznej,
- Należy rozważyć budowę placówek oświatowych w miejscach deficytowych (np. szkoły modułowej na Osiedlu Sudeckim).

9. Kierunki rozwoju systemu komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej:

- Należy dążyć do ograniczania ruchu samochodowego wewnątrz miasta na rzecz zbiorowych środków komunikacji oraz innych ekologicznych środków transportu – np. rowerowych,
- Należy dążyć do rozwoju ruchu pieszego – wykorzystując zalety miasta jako miasta zwarteo, szczególnie do realizacji dwóch ringów rowerowych – wewnętrzny i zewnętrzny połączone łącznikami,
- Należy kreatywnie podejść do problemu dużej ilości terenów kolejowych – bocznicy i obsługi technicznej kolei, które wyznaczają i utrwalają sztywny podział miasta. Tereny te powinny być sukcesywnie przywracane miastu przeznaczając je np. na parki i zieleńce,
- Należy dążyć do realizacji parkingów strategicznych P&R, mając na celu eliminowanie ruchu samochodowego w centrum miasta,
- Należy rozwijać infrastrukturę techniczną na terenach przeznaczonych pod nową zabudowę,

³ Porównaj z: <https://politykipubliczne.pl/wp-content/uploads/2021/11/Czy-Krakow-moze-stac-sie-miastem-15-min.pdf>

- Należy dopasowywać infrastrukturę społeczną do potrzeb populacji i uwzględnić starzenie się społeczeństwa,
- Należy dążyć do realizacji indywidualnych urządzeń elektrycznych w terenach zabudowy jednorodzinnej.

10. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW:

- Należy rozwijać OZE w lokalizacjach wskazanych na modelu: szczególnie w terenach produkcji oraz wzdłuż planowanej obwodnicy na południu miasta. Dopuszcza się również lokalizację OZE w terenach handlu wielkopowierzchniowego. W miejscach gdzie planuje się lokalizację urządzeń o większych mocach należy pamiętać o rozbudowie stosownej infrastruktury technicznej (konieczna bliskości do GPZ lub rozwój sieci elektrycznej).

11. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko:

- Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko należy lokalizować przy uwzględnieniu aspektów przyrodniczych i kulturowych (a szczególnie widokowych) zgodnie z przepisami odrębnymi.

12. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej:

- Większe tereny rolne znajdują się generalnie w bezpośrednim sąsiedztwie miasta, ale poza jego obrębem,
- Nie przewiduje się rozwoju terenów rolnych w granicach ośrodka miejskiego, a istniejące pozostawia się do utrzymania lub przekształceń w tereny zieleni urządzonej dla rekreacji i wypoczynku,
- Zaleca się rozwój miejskich farm produkujących żywność lokalizowanych na dachach budynków lub w formie ogrodów społecznych.

13. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji:

- W modelu nie wskazuje się terenów przewidzianych do rehabilitacji i przekształceń. W razie konieczności ich wyznaczenia w innych dokumentach wskazane jest opracowanie programów lub opracowań planistycznych, które będą podstawą do przekształceń oraz realizacji nowych inwestycji na tych terenach.

W polityce przestrzennej Świdnicy należy uwzględnić spójność z polityką przestrzenną Samorządu Województwa Dolnośląskiego wyrażoną w obowiązującym „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego”, w szczególności następujących elementów:

1. Granic i zasad zagospodarowania obszarów funkcjonalnych w zakresie obszaru funkcjonalnego cennego przyrodniczo, obszarów uzupełniających – rzeczno-korytarza ekologicznego rzeki Bystrzycy;

2) Inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym:

- Renowacja Kościoła Pokoju w Jaworze i Świdnicy przykładem ratowania świetności należnej zabytkom z listy Światowego Dziedzictwa UNESCO – ustalenie,
- Zwiększenie przepustowości wybranych linii kolejowych poprzez optymalizację urządzeń sterowania ruchem kolejowym i układów stacyjnych: prace na linii nr 137 wraz z odbudową mijanki na szlaku Jawor – Legnica – ustalenie,
- Budowa linii kolejowych dla potrzeb Centralnego Portu Komunikacyjnego: linia kolejowa nr 268 Świdnica Miasto – Sędziszów – ustalenie,
- Prace przygotowawcze: prace na linii kolejowej nr 137 Kędzierzyn Koźle – Kamieniec Żąbkowicki – Legnica wraz z elektryfikacją – ustalenie,
- Koncepcja zabezpieczenia przeciwpowodziowego miasta i gminy Świdnica. Opracowanie w I cyklu planistycznym wielowariantowej koncepcji zabezpieczenia obszaru problemowego wraz z wykonaniem dokumentacji projektowej dla wariantu rekomendowanego – ustalenie,
- Rewitalizacja linii kolejowej nr 137 na odcinku Legnica – Dzierżoniów – ustalenie,
- Inwestycje liniowe towarzyszące zagospodarowaniu złóż gazu ziemnego – postulat,
- Modernizacja lub przebudowa linii 110 kV: S-281 relacji R-Dzierżoniów w kier. R-Świdnica – postulat.

3) Ustaleń „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego” w zakresie zasad zagospodarowania dla obszarów funkcjonalnych obowiązujących dla gmin:

- Integrowanie transportu poprzez wyznaczanie oraz budowę gminnych i aglomeracyjnych zintegrowanych węzłów przesiadkowych,
- Wskazanie korytarzy ekologicznych, w tym korytarzy rzecznych. Pozostawienie wzdłuż rzek, mniejszych cieków i urządzeń melioracji podstawowych pasów terenów zielonych, wolnych od zabudowy,
- Zachowanie terenów otwartych, zagrożonych powodzią i podmokłych, jak również lasów, parków, alei drzew, obszarów tworzących korytarze ekologiczne, jako potencjału do budowy systemu zielonej infrastruktury,
- Uwzględnienie przebiegu i funkcji korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym w lokalnych dokumentach planistycznych oraz działaniach należących do kompetencji gminy. Wyznaczone na rysunkach „Planu” nr 2 i 3 korytarze ekologiczne mają przebieg orientacyjny – szczegółowy przebieg i szczegółowe zasady zagospodarowania korytarzy ekologicznych należy wyznaczać w lokalnych opracowaniach planistycznych w oparciu o aktualne opracowania ekofizjograficzne i inwentaryzacje przyrodnicze, z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań przestrzennych,
- Wskazanie obszarów planowanych do rozwoju turystyki i rekreacji, które należy wyznaczyć

na podstawie szczegółowych analiz przyrodniczych, krajobrazowych, fizjograficznych i kulturowych przyjmując następujące zasady ich turystycznego udostępniania:

- w obszarach chronionych realizacja infrastruktury turystycznej zgodnie z zasadami prawnej ochrony tworzących je zasobów,
 - w terenach zurbanizowanych realizacja zagospodarowania turystycznego przez uzupełnianie luk w istniejącej zabudowie, jej kontynuację, adaptację lub proturystyczną rewitalizację zdegradowanych obszarów,
 - w obszarach otwartych pod warunkiem zachowania walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych terenu oraz zapewnienia indywidualnych rozwiązań w zakresie infrastruktury technicznej na terenach położonych poza zasięgiem istniejących mediów.
- Wskazanie przebiegu regionalnych szlaków turystycznych, w tym planowanych głównych tras rowerowych województwa dolnośląskiego o przebiegu w korytarzach określonych na rysunku „Planu” nr 2 System ochrony zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych zgodnie z „Koncepcją sieci głównych tras rowerowych województwa dolnośląskiego” przyjętą Uchwałą nr 5425/V/18 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 29 maja 2018 roku,
 - Wskazanie węzłów przesiadkowych komunikacji zbiorowej zintegrowanych ze szlakami turystycznymi prowadzącymi w obszarze gminy.

W polityce przestrzennej należy uwzględnić postulaty zawarte w „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego” dla obszaru objętego ww. opracowaniem:

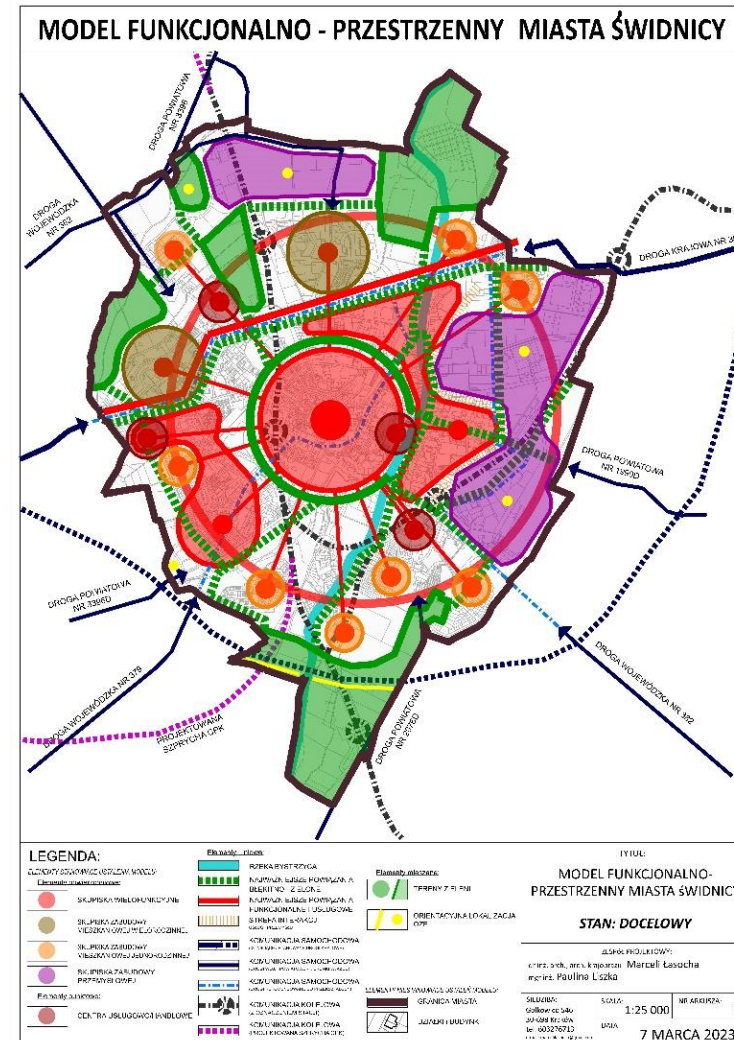
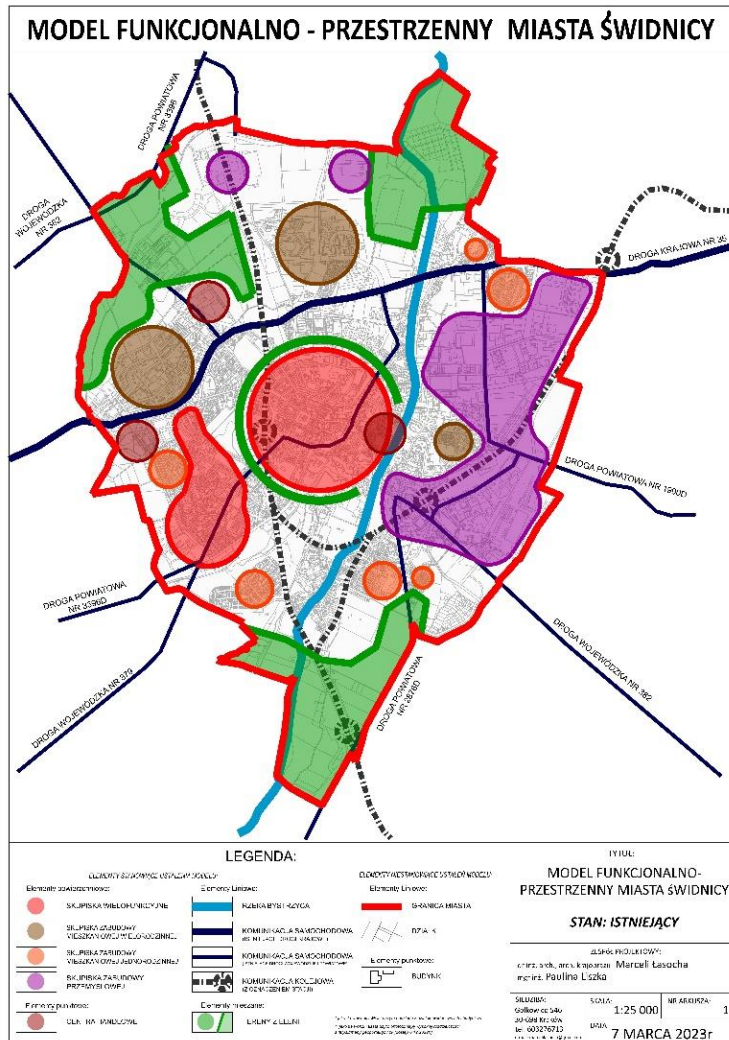
- Opracowanie, zgodnie z rekomendacjami Dolnośląskiej Polityki Rowerowej, miejskich koncepcji rozwoju tras rowerowych w granicach administracyjnych miast i uwzględnienie tych tras,
- Planowanie tras rowerowych z zachowaniem ciągłości na styku z innymi gminami,
- Uwzględnienie infrastruktury transportu rowerowego przy planowaniu zintegrowanego systemu transportu, obejmującego różne środki transportu i elementy infrastruktury w miejskich obszarach funkcjonalnych,
- Zaplanowanie i utworzenie parkingów P&R oraz B&R w sąsiedztwie stacji i przystanków kolejowych poza obszarami centralnymi miast rdzeniowych,
- Planowanie infrastruktury rowerowej zgodnie ze „Standardami projektowymi i wykonawczymi dla infrastruktury rowerowej województwa dolnośląskiego”,
- Uwzględnienie w dokumentach gminnych polityki rozwoju zawartej w „Strategii Rozwoju Sudety 2030”,
- Uwzględnianie obszarów optymalnej lokalizacji nowych inwestycji, wskazanych na rysunku „Planu” nr 1. Osadnictwo, jako terenów lokalizacji budynków lub budowli związanych

z prowadzeniem działalności mającej na celu wytwarzanie dóbr i materiałów oraz jako rekomendowanych przedsiębiorcom optymalnych lokalizacji nowych inwestycji w rozumieniu przepisów art. 7 ust. 2 pkt 10 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o wspieraniu nowych inwestycji,

- Ograniczenie zabudowy dolin rzecznych (ochrona brzegów rzek przed zabudową, groźeniem, osuszaniem i niszczeniem szaty roślinnej) w celu zachowania drożności korytarzy ekologicznych i minimalizowania skutków powodzi,
- Integracja szlaków wodnych ze szlakami pieszymi, rowerowymi i konnymi w ich otoczeniu (wzdłuż rzek o sezonowej zmienności poziomu wód),
- Obejmowanie ochroną w formie parku kulturowego obszarów o wysokich walorach historycznych, artystycznych i krajobrazowych,
- Proponuje się utworzenie następującego parku kulturowego – Zespół staromiejski oraz Kościół Pokoju w Świdnicy,
- Realizacja regionalnych szlaków turystycznych oraz powiązanie ich z zasobami przyrodniczymi i kulturowymi gmin z wykorzystaniem systemów lokalnych szlaków turystycznych,
- Uwzględnianie założeń „Programu opieki nad zabytkami województwa dolnośląskiego” w gminnych programach opieki nad zabytkami w celu skoordynowania działań w sferze ochrony zabytków,
- W ramach ciągów drogowych postuluje się o uwzględnienie rezerw terenowych z uwagi na możliwość ujednoczenia parametrów użytkowych dróg wchodzących w skład danego korytarza. Szczególnie istotnym jest zapewnienie możliwości dostosowania parametrów technicznych dróg do obowiązujących normatywów, w oparciu o realne uwarunkowania terenowe. W miarę możliwości należy ograniczać lokalizację nowych zjazdów oraz skrzyżowań z drogami dojazdowymi i lokalnymi. Obsługa przyległych terenów powinna odbywać się poprzez już istniejące zjazdy, skrzyżowania oraz nowe drogi o klasie co najmniej zbiorczej, a dotyczy to w szczególności dróg klasy technicznej G i GP.
- W ramach wskazanych korytarzy należy dążyć do realizacji ciągów pieszych lub pieszo-rowerowych zgodnie ze Standardami projektowymi i wykonawczymi dla infrastruktury rowerowej województwa dolnośląskiego.⁴

⁴ Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego oraz OPINIA ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO w przedmiocie sposobu uwzględnienia w projekcie „Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS” ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w „Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030”, stanowiącej załącznik do uchwały nr 6871/VI/23 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 9 maja 2023 r.

Rysunek 10. Model funkcjonalno-przestrzenny, stan obecny i docelowy

Źródło: opracowanie własne

7. SYSTEM ZARZĄDZANIA STRATEGIĄ

7. SYSTEM ZARZĄDZANIA STRATEGIĄ

7.1. ZASADY WDRAŻANIA I MONITORINGU

Strategia Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS jest najważniejszym dokumentem strategicznym Miasta, wyznaczającym kierunki działań, które sukcesywnie powinny być wdrażane. Jest dokumentem komplementarnym do Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030, tj. stanowi uzupełnienie i rozwinięcie założeń rozwojowych regionu w wymiarze lokalnym. Spójność planowania na poziomie regionalnym i lokalnym jest kluczowa dla powodzenia realizacji zamierzeń rozwojowych. Kluczowa będzie ponadto spójność z rozwojem zaplanowanym w ujęciu miejskiego obszaru funkcjonalnego Aglomeracji Wałbrzyskiej.

Strategia jest dokumentem wyjściowym dla szeregu polityk rozwojowych poziomu lokalnego, w tym związanych z planowaniem przestrzennym, zagadnieniami społecznymi, promocją miasta, rewitalizacją, ochroną środowiska.

Jest dokumentem, który powinien być realizowany ponad podziałami politycznymi, angażując wszelkie możliwe zasoby i środki. Dokument strategii ukierunkowany jest na podnoszenie jakości życia mieszkańców, co oznacza, że powinien być co do zasady wdrażany bez względu na kadencyjność władz samorządowych. Strategia bazuje na diagnozie środowiskowej oraz społeczno-gospodarczej i uwzględnia uwarunkowania przestrzenne rozwoju gminy. Model rozwoju gminy opiera się na faktach oraz zdiagnozowanych potrzebach mieszkańców. Ważnym wkładem w tworzenie Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS były szeroko zakrojone prace warsztatowe, realizowane w modelu partycypacyjnym, co oznaczało zaangażowanie różnych grup interesariuszy, m.in. młodzieży, organizacji pozarządowych, instytucji otoczenia biznesu, przedsiębiorców, osób w wieku senioralnym, osób z niepełnosprawnościami, przedstawicieli świata sportu, kultury i rekreacji oraz osób reprezentujących magistrat i podległe mu jednostki oraz instytucje na terenie miasta Świdnicy.

Kluczowym aspektem zarządzania realizacją Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS jest system wdrażania i monitoringu, który opierać będzie się na strukturze organizacyjnej i instytucjonalnej Miasta.

Do podmiotów wdrażających Strategię należeć będą:

- **Rada Miasta** – pełniąca bieżący nadzór nad realizacją Strategii, uwzględniająca zapisy zawarte w Strategii przy tworzeniu budżetu oraz Wieloletniej Prognozy Finansowej, uchwalająca zmiany zapisów Strategii, planów zagospodarowania przestrzennego i studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasto Świdnica.
- **Prezydent Miasta** – podejmujący bieżące decyzje realizacyjne, przygotowujący materiały informacyjne i decyzyjne dla Rady Miasta, prowadzący działania informacyjno-promocyjne,

- **Koordinator Strategii**, gromadzący dokumentację związaną z pracami nad Strategią oraz informacje określające postępy w jej realizacji w formie sprawozdań z wykonania Strategii (przygotowywane corocznie).

Procedura monitorowania

- Monitoring bieżący będzie realizowany corocznie w formie sprawozdania.
- Celem monitoringu będzie zbieranie informacji i analizowaniu poziomu zbieżności podejmowanych działań z określonymi w Strategii kierunkami (przypisanie inwestycji/projektu/ów do poszczególnych kierunków działań).
- Monitoringowi podlega katalog wskaźników umieszczonych w rozdziale 7.4 Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tabeli nr 8 Wartości bazowe wskaźników oraz oczekiwane rezultaty w odniesieniu do poszczególnych priorytetów wskazanych w Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 Plus oraz zestawienie tych wskaźników dla poszczególnych Priorytetów, których realizacja została podjęta w ramach każdego z celów zapisanych w Strategii.
- System monitoringu stanowić będzie podstawę do ewaluacji i oceny stopnia aktualności Strategii
- Aktualizacja Strategii możliwa będzie w przypadku stwierdzenia istotnych zmian uwarunkowań rozwojowych gminy.

Ewaluacja

- Rekomenduje się przeprowadzenie ewaluacji w połowie okresu wdrażania Strategii (ewaluacja śród okresowa) oraz po zakończeniu (ewaluacja końcowa).
- Wynikiem przeprowadzenia ewaluacji będzie szczegółowy raport zawierający podsumowanie zestawień wyników uzyskanych w ramach monitoringu wraz z oceną poziomu realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz kierunków działań. Celem oceny będzie porównanie założonych w Strategii oddziaływań i efektów jej wdrożenia z faktycznie osiągniętymi efektami.
- Raporty ewaluacyjne będą prezentowane Radzie Miejskiej przez Prezydenta Miasta Świdnicy.

Aktualizacja dokumentu

- Zmiany w Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 Plus dokonywane będą uchwałą Rady Miejskiej Świdnicy na wniosek Prezydenta Miasta Świdnicy, po wydaniu stosownej opinii Komisji Rozwoju Gospodarczego i Infrastruktury.

7.2. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Potencjalnymi źródłami finansowania działań ujętych w Strategii będą:

- środki budżetu gminy,
- środki budżetu powiatu – na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- środki budżetu samorządu województwa – na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- środki budżetu państwa – przewidziane na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- środki Unii Europejskiej – fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Sprawiedliwej Transformacji,
- inne fundusze zewnętrzne – np. fundusze norweskie i fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- inne środki publiczne, np. fundusze celowe,
- darowizny na cele publiczne np. przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, mieszkańców,
- partnerstwo publiczno-privatne.

Analizę zdolności budżetu miasta do realizacji Strategii rozwoju oparto o dane przedstawione w Wieloletniej Prognozie Finansowej (projekt uchwały w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miasta Świdnicy na lata 2023-2035).

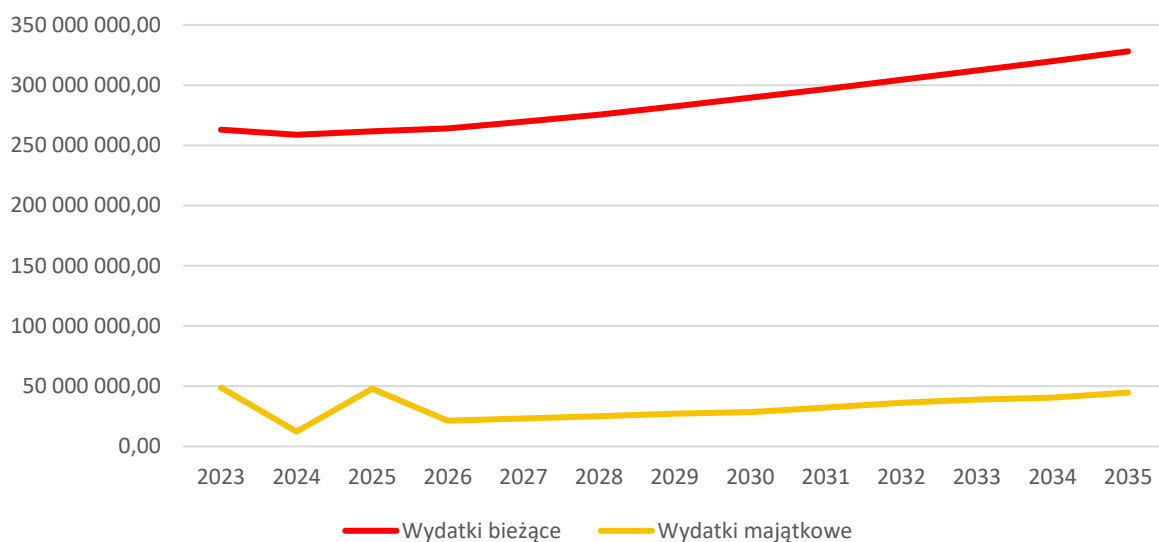
Dane ujęte w WPF wskazują na stabilną sytuację budżetu miasta oraz na dużą ostrożność w planowaniu przyszłych wydatków majątkowych. Widoczny jest również wzrost wydatków bieżących. Warto zauważyć, iż prognoza w zakresie wydatków bazuje na dużej niepewności związanej m. in. ze wskaźnikami inflacyjnymi, rosnącymi kosztami oraz prognozami odnoszącymi się do wzrostu gospodarczego.

Prognoza nie uwzględnia w wydatkach majątkowych potencjału finansowania działań ze środków zewnętrznych. Widoczne jest to w dysproporcji wydatków majątkowych pomiędzy okresem po 2025 roku. Obecny stan prognozy finansowania działań rozwojowych (majątkowych) wskazuje, że do 2030 roku Świdnica przeznaczy na nie około 234 mln zł. Wydaje się, że jest to plan minimum, bazujący na dużej ostrożności w planowaniu finansów miasta. W perspektywie 2035 roku poziom finansowania inwestycji może osiągnąć wg WPF ponad 426 mln zł.

Do zagrożeń dla zdolności miasta w realizacji działań rozwojowych należy niewątpliwie zaliczyć m.in. inflację oraz odpływ mieszkańców i starzenie się społeczeństwa, co może realnie spowolnić dochody własne miasta. Nie bez znaczenia może być także polityka fiskalna państwa.

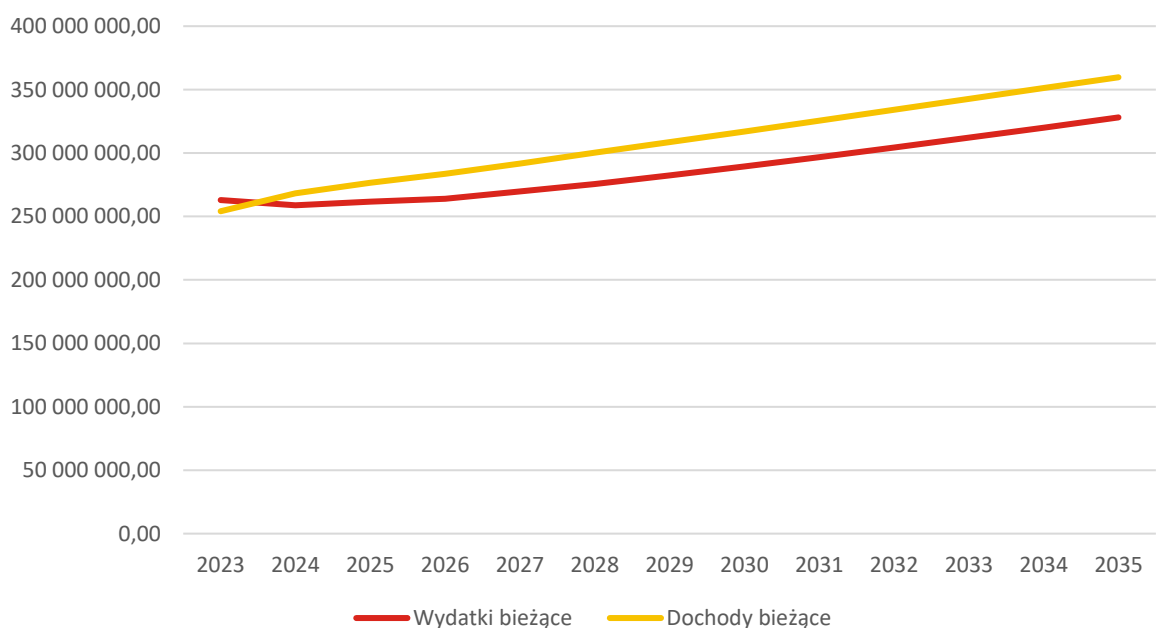
Stabilność planowania budżetu miasta widoczna jest w relacji dochodów bieżących oraz wydatków bieżących. Od 2024 roku prognozuje się utrzymanie stabilności budżetu miasta, przy jednoczesnym, umiarkowanym wzroście dochodów i wydatków bieżących.

Wykres 2. Wydatki majątkowe i bieżące budżetu Miasta Świdnicy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WPF

Wykres 3. Dochody bieżące i wydatki bieżące budżetu Miasta Świdnicy

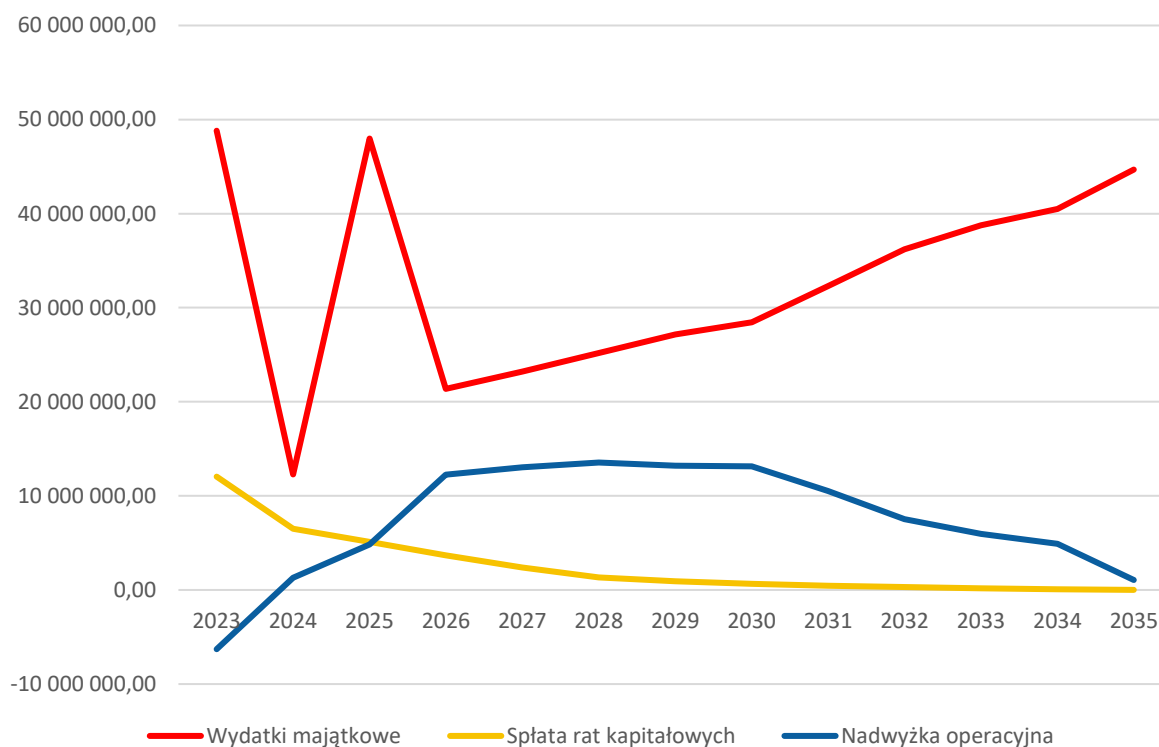

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WPF

Budżet Świdnicy charakteryzował się dobrą kondycją, co było widoczne w danych odnoszących się do wydatków majątkowych, wielkości spłat rat kredytów i pożyczek oraz nadwyżki operacyjnej. Prognoza ujęta w WPF wskazuje na utrzymanie buforu bezpieczeństwa budżetu miasta. Oznacza to również, że budżet przygotowany jest do zdolności zwiększenia wydatków bieżących (w przypadku niepewnej sytuacji ekonomicznej kraju) lub opcjonalnie do zwiększania wydatków majątkowych.

Nadwyżka operacyjna to główny wskaźnik „poziomu bezpieczeństwa finansowego” samorządów lokalnych. Oznacza dodatnią różnicę między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi w danym roku w gminie. Im większa nadwyżka, tym mniejsze ryzyko utraty płynności finansowej w wyniku negatywnych czynników zewnętrznych. Nadwyżka operacyjna jest niezbędna do realizowania inwestycji przez samorzady lokalne, a więc jest to swego rodzaju „potencjał inwestycyjny” samorządów. Nadwyżka jest też potrzebna do spłacania długu (kredyty, pożyczki, obligacje samorządowe) gminy.

Wykres 4. Wydatki majątkowe, spłata rat kapitałowych i nadwyżka operacyjna budżetu Miasta Świdnicy

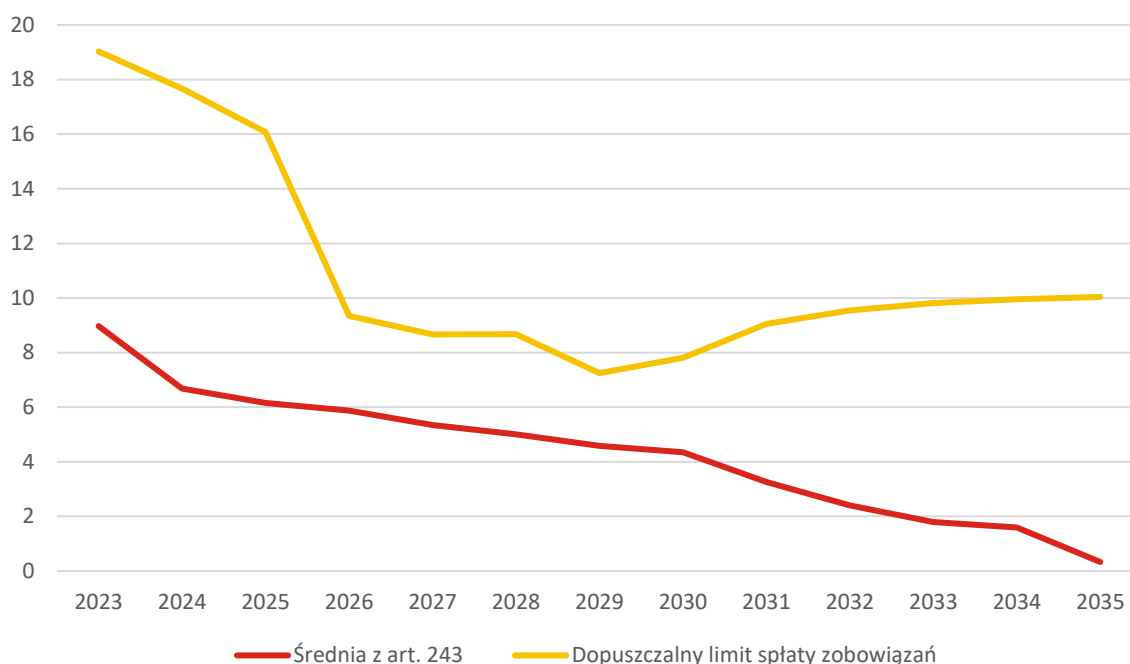

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WPF

Kolejne dane odnoszące się do realnego poziomu zobowiązań spłaty rat kredytowych w relacji do budżetu oraz dopuszczalnego limitu spłat zobowiązań, określonego po prawej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ustawy o finansach publicznych, potwierdzają dobrą sytuację budżetu miasta oraz ostrożnościowe podejście do planowania rozwoju.

Wskaźnik spłaty zobowiązań wskazuje na stabilną sytuację budżetu miasta, odnoszącą się do poziomu zaciągniętego zobowiązania kredytowego (rocznych poziomów spłat rat kredytowych) oraz jednocześnie bieżących zobowiązań finansowych miasta (realizacja zadań miasta) i poziomu dochodów. Wskazuje również na istotną rezerwę zdolności zadłużania się miasta (różnica pomiędzy średnią z art. 243 a dopuszczalnym limitem spłaty zobowiązań).

Wykres 5. Wskaźnik spłaty zobowiązań budżetu Miasta Świdnicy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WPF

Analiza danych przedstawionych w WPF wskazuje na ostrożność w planowaniu budżetu miasta. Widoczny jest niższy planowany poziom finansowania działań inwestycyjnych i rozwojowych (wydatki majątkowe) niż w okresie poprzedzającym realizację Strategii. Warto jednak dodać, iż prognoza nie uwzględnia w dużym zakresie środków z nowej perspektywy budżetu UE na lata 2021-2027 i innych środków pomocowych.

7.3. WYTYCZNE DO SPORZĄDZENIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

Strategia Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS jest dokumentem wyjściowym dla szeregu polityk rozwojowych poziomu lokalnego, w tym związanych z planowaniem przestrzennym, zagadnieniami społecznymi, ochroną środowiska.

W każdym dokumencie wykonawczym powinno znaleźć się co najmniej odniesienie do konkretnego celu strategicznego i kierunku działań niniejszej Strategii. Każdy dokument wykonawczy powinien zostać poddany konsultacjom.

Poniżej przedstawiono informację nt. aktualności wytycznych z poziomu lokalnego polityk rozwoju.

Tabela 7. Ocena aktualności lokalnych planów i polityk rozwoju Świdnicy

L.p.	Obszar tematyczny	Nazwa dokumentu	Ocena	Rekomendacje i uwagi	Wiodąca komórka organizacyjna
1.	Planowanie przestrzenne	Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Świdnica	Aktualny	Po 2023 roku konieczność opracowania tzw. planu ogólnego w wyniku planowanych zmian do obowiązującej ustawy z dnia 23 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. W Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS spójność z polityką planowania przestrzennego wskazuje się w modelu funkcjonalno-przestrzennym.	Wydział Gospodarki Przestrzennej i Architektury GPA
2.	Planowanie przestrzenne	Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Miasto Świdnica na lata 2015-2024	Aktualny	Rewitalizacja wpisuje się w załączenia kilku priorytetów ze względu na komplementarny charakter procesu rewitalizacji. Program jest spójny z następującymi priorytetami Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS: • Priorytet 2.2. Rozwój handlu i usług oraz marki turystycznej, • Priorytet 3.1. Miasto dialogu, • Priorytet 3.2. Atrakcyjna oferta mieszkaniowa, • Priorytet 3.3. Miasto aktywne społecznie, • Priorytet 3.4. Rozwinięty system pomocy społecznej i opieki zdrowotnej, • Priorytet 3.5. Bezpieczne miasto, • Priorytet 3.6. Miasto solidarne z osobami z niepełnosprawnościami,	Wydział Funduszy Zewnętrznych i Rozwoju Gospodarczego FZ

L.p.	Obszar tematyczny	Nazwa dokumentu	Ocena	Rekomendacje i uwagi	Wiodąca komórka organizacyjna
				Priorytet 3.7. Silna tożsamość miasta i dbałość o dziedzictwo kulturowe. Po 31.12.2023 roku działania rewitalizacyjne w oparciu o Lokalnym Program Rewitalizacji nie będą mogły być kontynuowane ze względu na zapisy ustawy o rewitalizacji (Dz.U. 2021 poz. 485).	
3.	Planowanie przestrzenne	Polityka reklamowa miasta Świdnicy	Aktualny	Program jest spójny z następującymi priorytetami Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS: Priorytet 2.2. Rozwój handlu i usług oraz marki turystycznej, Priorytet 3.7. Silna tożsamość miasta i dbałość o dziedzictwo kulturowe.	Wydział Gospodarki Przestrzennej i Architektury GPA
4.	Planowanie przestrzenne	Gminny program opieki nad zabytkami Obecnie brak.	Brak	Konieczność opracowania i przyjęcia	Pełnomocnik Prezydenta ds. Ochrony i Konserwacji Zabytków PKZ
5.	Rozwój gospodarczy	Strategia Rozwoju Turystyki dla Miasta Świdnicy na lata 2016- 2026	Aktualny	Program jest spójny z następującymi priorytetami Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS: Priorytet 2.1. Wysoka konkurencyjność gospodarki, Priorytet 2.2. Rozwój handlu i usług oraz marki turystycznej, Priorytet 2.3. Miasto współpracujące z biznesem.	Wydział Promocji WP
6.	Komunikacja i transport	Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego	Aktualny	Dokument w trakcie aktualizacji.	Wydział Transportu WT

L.p.	Obszar tematyczny	Nazwa dokumentu	Ocena	Rekomendacje i uwagi	Wiodąca komórka organizacyjna
				Program jest spójny z następującymi priorytetami Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS: • Priorytet 1.3. Bezemisyjna i niskoemisyjna mobilność miejska oraz konkurencyjna komunikacja publiczna.	
7.	Komunikacja i transport	Zintegrowany Program Transportu Publicznego na lata 2014-2025 dla 22 gmin Aglomeracji Wałbrzyskiej	Aktualny	Program jest spójny z następującymi priorytetami Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS: • Priorytet 1.3. Bezemisyjna i niskoemisyjna mobilność miejska oraz konkurencyjna komunikacja publiczna.	Wydział Transportu WT
8.	Komunikacja i transport	Polityka parkingowa miasta Świdnicy	Aktualny	Program jest spójny z następującymi priorytetami Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS: • Priorytet 1.3. Bezemisyjna i niskoemisyjna mobilność miejska oraz konkurencyjna komunikacja publiczna.	Wydział Dróg i Infrastruktury Miejskiej DI
9.	Ochrona środowiska	Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasta Świdnica – aktualizacja na lata 2016 -2019 z perspektywą do roku 2023	Aktualny	Program jest spójny z następującymi priorytetami Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS: • Priorytet 1.1. Odporność na zmiany klimatu oraz bioróżnorodność systemu ekologicznego miasta, • Priorytet 1.2. Ograniczona emisja gazów cieplarnianych oraz energia dla miasta w oparciu o źródła odnawialne i inne technologie zeroemisyjne, • Priorytet 1.3. Bezemisyjna i niskoemisyjna mobilność miejska oraz konkurencyjna komunikacja publiczna, • Priorytet 1.4. Nowy wymiar gospodarki odpadami.	Wydział Dróg i Infrastruktury Miejskiej DI

L.p.	Obszar tematyczny	Nazwa dokumentu	Ocena	Rekomendacje i uwagi	Wiodąca komórka organizacyjna
10.	Ochrona środowiska	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej na terenie Gminy Miasto Świdnica	Aktualny	Program jest spójny z następującymi priorytetami Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS: • Priorytet 1.1. Odporność na zmiany klimatu oraz bioróżnorodność systemu ekologicznego miasta, • Priorytet 1.2. Ograniczona emisja gazów cieplarnianych oraz energia dla miasta w oparciu o źródła odnawialne i inne technologie zeroemisyjne, • Priorytet 1.3. Bezemisyjna i niskoemisyjna mobilność miejska oraz konkurencyjna komunikacja publiczna, • Priorytet 1.4. Nowy wymiar gospodarki odpadami.	Wydział Dróg i Infrastruktury Miejskiej DI
11.	Ochrona środowiska	Strategia rozwoju elektromobilności Gminy Miasto Świdnica do roku 2035	Aktualny	Program jest spójny z następującymi priorytetami Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS: • Priorytet 1.3. Bezemisyjna i niskoemisyjna mobilność miejska oraz konkurencyjna komunikacja publiczna.	Wydział Transportu WT
12.	Ochrona środowiska	Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu dla Gminy Miasto Świdnica do roku 2030	Aktualny	Program jest spójny z następującymi priorytetami Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS: • Priorytet 1.1. Odporność na zmiany klimatu oraz bioróżnorodność systemu ekologicznego miasta, • Priorytet 1.2. Ograniczona emisja gazów cieplarnianych oraz energia dla miasta w oparciu o źródła odnawialne i inne technologie zeroemisyjne.	Wydział Dróg i Infrastruktury Miejskiej DI

L.p.	Obszar tematyczny	Nazwa dokumentu	Ocena	Rekomendacje i uwagi	Wiodąca komórka organizacyjna
13.	Ochrona środowiska	Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Miasto Świdnica	Aktualny	Program jest spójny z następującymi priorytetami Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS: • Priorytet 1.4. Nowy wymiar gospodarki odpadami.	Wydział Dróg i Infrastruktury Miejskiej DI
14.	Gospodarka komunalna	Plan rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na ciepło na lata 2014-2018 wraz Aktualizacją założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Świdnicy w perspektywie do 2030	Aktualny	Program jest spójny z następującymi priorytetami Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS: • Priorytet 1.2. Ograniczona emisja gazów cieplarnianych oraz energia dla miasta w oparciu o źródła odnawialne i inne technologie zeroemisyjne, • Priorytet 1.4. Nowy wymiar gospodarki odpadami.	Wydział Dróg i Infrastruktury Miejskiej DI
15.	Gospodarka komunalna	Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych będących w posiadaniu Świdnickiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Świdnicy spółka z o.o. na lata 2021-2025	Aktualny	Program jest spójny z następującymi priorytetami Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS: • Priorytet 1.1. Odporność na zmiany klimatu oraz bioróżnorodność systemu ekologicznego miasta, • Priorytet 2.1. Wysoka konkurencyjność gospodarki, • Priorytet 3.2. Atrakcyjna oferta mieszkaniowa.	Wydział Dróg i Infrastruktury Miejskiej DI
16.	Gospodarka komunalna	Wieloletni program na lata 2016-2025 „Modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i ogólnospławnej miasta Świdnicy”	Aktualny	Program jest spójny z następującymi priorytetami Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS: • Priorytet 1.1. Odporność na zmiany klimatu oraz bioróżnorodność systemu ekologicznego miasta,	Wydział Dróg i Infrastruktury Miejskiej DI

L.p.	Obszar tematyczny	Nazwa dokumentu	Ocena	Rekomendacje i uwagi	Wiodąca komórka organizacyjna
				Priorytet 2.1. Wysoka konkurencyjność gospodarki, Priorytet 3.2. Atrakcyjna oferta mieszkaniowa.	
17.	Gospodarka komunalna	Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Świdnicy na lata 2022 – 2026	Aktualny	Program jest spójny z następującymi priorytetami Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS: Priorytet 3.2. Atrakcyjna oferta mieszkaniowa.	Wydział Gospodarki Mieszkaniowej GM
18.	Gospodarka komunalna	Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miasto Świdnica	Aktualny	Program jest spójny z następującymi priorytetami Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS: Priorytet 1.4. Nowy wymiar gospodarki odpadami.	Wydział Gospodarki Odpadami WGO
19.	Bezpieczeństwo publiczne	Plan Zarządzania Kryzysowego Miasta Świdnicy	Aktualny	Program jest spójny z następującymi priorytetami Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS: Priorytet 3.5. Bezpieczne miasto.	Biuro Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego BZK
20.	Bezpieczeństwo publiczne	Plan Operacyjny na wypadek powodzi miasta Świdnicy	Aktualny	Program jest spójny z następującymi priorytetami Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS: Priorytet 1.1. Odporność na zmiany klimatu oraz bioróżnorodność systemu ekologicznego miasta, Priorytet 3.5. Bezpieczne miasto.	Biuro Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego BZK
21.	Bezpieczeństwo publiczne	Plan Obrony Cywilnej Miasta Świdnicy	Aktualny	Program jest spójny z następującymi priorytetami Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS: Priorytet 1.1. Odporność na zmiany klimatu oraz bioróżnorodność systemu ekologicznego miasta,	Biuro Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego BZK

L.p.	Obszar tematyczny	Nazwa dokumentu	Ocena	Rekomendacje i uwagi	Wiodąca komórka organizacyjna
				• Priorytet 3.5. Bezpieczne miasto.	
22.	Bezpieczeństwo publiczne	Plan operacyjny funkcjonowania Gminy Miasto Świdnica w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny	Aktualny	Program jest spójny z następującymi priorytetami Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS: • Priorytet 3.5. Bezpieczne miasto.	-
23.	Bezpieczeństwo publiczne	Gminny plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowej Gminy Miasta Świdnicy	Aktualny	Program jest spójny z następującymi priorytetami Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS: • Priorytet 3.5. Bezpieczne miasto.	Biuro Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego BZK
24.	Polityka społeczna	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miasto Świdnica na lata 2019-2025	Aktualny	Program jest spójny z następującymi priorytetami Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS: • Priorytet 3.1. Miasto dialogu, • Priorytet 3.2. Atrakcyjna oferta mieszkaniowa, • Priorytet 3.3. Miasto aktywne społecznie, • Priorytet 3.4. Rozwinięty system pomocy społecznej i opieki zdrowotnej, • Priorytet 3.5. Bezpieczne miasto, • Priorytet 3.6. Miasto solidarne z osobami z niepełnosprawnościami.	Wydział Polityki Społecznej i Spraw Socjalnych PS

L.p.	Obszar tematyczny	Nazwa dokumentu	Ocena	Rekomendacje i uwagi	Wiodąca komórka organizacyjna
25.	Polityka społeczna	Program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) na lata 2021 – 2023 dla Miasta Świdnicy	Aktualny	Program jest spójny z następującymi priorytetami Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS: • Priorytet 3.4. Rozwinięty system pomocy społecznej i opieki zdrowotnej.	Wydział Polityki Społecznej i Spraw Socjalnych PS
26.	Polityka społeczna	Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Miasto Świdnica na 2022 -2025	Aktualny (w ujęciu rocznym)	Program jest spójny z następującymi priorytetami Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS: • Priorytet 3.4. Rozwinięty system pomocy społecznej i opieki zdrowotnej.	Wydział Polityki Społecznej i Spraw Socjalnych PS
27.	Polityka społeczna	Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miasto Świdnica na lata 2021-2025	Aktualny	Program jest spójny z następującymi priorytetami Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS: • Priorytet 3.4. Rozwinięty system pomocy społecznej i opieki zdrowotnej.	Wydział Polityki Społecznej i Spraw Socjalnych PS
28.	Polityka społeczna	Program Wspierania Rodziny w Gminie Miasto Świdnica na lata 2021-2023	Aktualny	Program jest spójny z następującymi priorytetami Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS: • Priorytet 3.4. Rozwinięty system pomocy społecznej i opieki zdrowotnej.	Wydział Polityki Społecznej i Spraw Socjalnych PS
29.	Polityka społeczna	Program Senior – WIGOR w Świdnicy	Aktualny	Program jest spójny z następującymi priorytetami Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS: • Priorytet 3.3. Miasto aktywne społecznie,	Wydział Polityki Społecznej i Spraw Socjalnych PS

L.p.	Obszar tematyczny	Nazwa dokumentu	Ocena	Rekomendacje i uwagi	Wiodąca komórka organizacyjna
				• Priorytet 3.4. Rozwinięty system pomocy społecznej i opieki zdrowotnej, • Priorytet 3.5. Bezpieczne miasto.	
30.	Polityka społeczna	Program profilaktyki prorodzinnej pn. „Świdnicka Karta Dużej Rodziny”	Aktualny	Program jest spójny z następującymi priorytetami Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS: • Priorytet 3.3. Miasto aktywne społecznie.	Wydział Polityki Społecznej i Spraw Socjalnych PS
31.	Polityka społeczna	Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność społecznie użyteczną na rok 2021 (przyjmowany do roku)	Aktualny	Program jest spójny z następującymi priorytetami Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS: • Priorytet 3.1. Miasto dialogu, • Priorytet 3.3. Miasto aktywne społecznie, • Priorytet 3.4. Rozwinięty system pomocy społecznej i opieki zdrowotnej, • Priorytet 3.6. Miasto solidarne z osobami z niepełnosprawnościami, • Priorytet 3.7. Silna tożsamość miasta i dbałość o dziedzictwo kulturowe.	Referat Organizacji Pozarządowych RPO
32.	Polityka społeczna	Program profilaktyki chorób zakaźnych w zakresie szczepień ochronnych przeciw grypie dla mieszkańców Świdnicy na lata 2021-2023	Aktualny	Program jest spójny z następującymi priorytetami Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS: • Priorytet 3.4. Rozwinięty system pomocy społecznej i opieki zdrowotnej.	Wydział Polityki Społecznej i Spraw Socjalnych PS

L.p.	Obszar tematyczny	Nazwa dokumentu	Ocena	Rekomendacje i uwagi	Wiodąca komórka organizacyjna
33.	Polityka społeczna	Programu polityki zdrowotnej pod nazwą: „Leczenie niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego in vitro dla mieszkańców Gminy Miasto Świdnica na lata 2020-2023”	Aktualny	Program jest spójny z następującymi priorytetami Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS: • Priorytet 3.4. Rozwinięty system pomocy społecznej i opieki zdrowotnej.	Wydział Polityki Społecznej i Spraw Socjalnych PS

Źródło: opracowanie własne

7.4. OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ

System monitoringu stworzony został z myślą o stałej obserwacji zmian zachodzących w przestrzeni miasta Świdnicy, które można powiązać z zakresem prowadzonej interwencji publicznej.

Rozdział zawiera oczekiwane rezultaty zaplanowanych priorytetów i kierunków działań, wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia, w trzech wymiarach: społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Rezultaty definiuje się jako efekty planowanych działań w ramach priorytetów, jak również zmiany pożądane w ramach podjętej interwencji. Rezultaty powinny być mierzalne i weryfikowalne, dlatego w tym celu przedstawiono je w ujęciu wskaźnikowym. Katalog mierników opracowano dla każdego z priorytetów i kierunków działania zdefiniowanych w strategii, wraz z podaniem źródła danych oraz przewidywaną tendencją, rezultatem ich realizacji. Wskaźniki obrazują stopień realizacji przyjętych celów i ułatwiają prowadzenie monitoringu. Punktem wyjścia będą dane dla 2021 roku.

Tabela 8. Wartości bazowe wskaźników oraz oczekiwane rezultaty w odniesieniu do poszczególnych priorytetów wskazanych w Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS

Priorytet	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika (2021)	Oczekiwany rezultat do 2030 roku	Źródło danych
Cel 1. Zielone i samowystarczalne energetycznie miasto				
Priorytet 1.1. Odporność na zmiany klimatu oraz bioróżnorodność systemu ekologicznego miasta	Powierzchnia terenów zielonych utrzymywanych przez miasto w powierzchni ogólnej	128,36 ha	stabilny/wzrost	BDL GUS/ UM Świdnica
	Udział terenów rekreacyjnych i wypoczynkowych w strukturze gruntów	92 ha/ 4,22%	wzrost	BDL GUS/ UM Świdnica
	Procent powierzchni miasta objęty MPZP	89,3%	wzrost	UM Świdnica
Priorytet 1.2. Ograniczona emisja gazów cieplarnianych oraz energia dla miasta w oparciu o źródła odnawialne i inne technologie zeroemisyjne	Liczba udzielonych dotacji/grantów na wymianę lub modernizację pieców	310	wzrost	UM Świdnica
	Łączna moc (w MWh) instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii, których właścicielem lub współwłaścicielem jest Gmina Miasto Świdnica	0	wzrost	UM Świdnica
	Liczba MWh energii elektrycznej wyprodukowanej przez instalacje wykorzystujące odnawialne źródła energii, zamontowane na obiektach użyteczności publicznej	0	wzrost	UM Świdnica
	Udział autobusów niskoemisyjnych lub zero emisyjnych komunikacji miejskiej w całkowitej liczbie taboru	11	wzrost	UM Świdnica

Priorytet	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika (2021)	Oczekiwany rezultat do 2030 roku	Źródło danych
Priorytet 1.3. Bezemisyjna i niskoemisyjna mobilność miejska oraz konkurencyjna komunikacja publiczna	Długość dróg rowerowych	28,30 km	wzrost	UM Świdnica
	Liczba parkingów w systemie Park & Ride	0	wzrost	UM Świdnica
Priorytet 1.4. Nowy wymiar gospodarki odpadami	Procent odpadów komunalnych zebranych na terenie miasta w sposób selektywny	38,97%	wzrost	UM Świdnica
Cel strategiczny 2. Miasto innowacyjne z konkurencyjnej gospodarki				
Priorytet 2.1. Wysoka konkurencyjność gospodarki	Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	1577	wzrost	BDL GUS
	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	80	wzrost	BDL GUS
	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	93	wzrost	BDL GUS
Priorytet 2.2. Rozwój handlu i usług oraz marki turystycznej	Liczba udzielonych noclegów rocznie turystom	22 683	wzrost	BDL GUS
Priorytet 2.3. Miasto współpracujące z biznesem	Funkcjonujące stanowisko ds. promocji gospodarczej gminy/ obsługi inwestorów/ współpracy z biznesem	1	wzrost	UM Świdnica
Priorytet 2.4. Świdnica - SMART	Odsetek mieszkańców z dostępem do szerokopasmowego Internetu	86%	wzrost	BDL GUS

Priorytet	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika (2021)	Oczekiwany rezultat do 2030 roku	Źródło danych
	Liczba utworzonej/ zmodernizowanej infrastruktury społecznej i technologicznej, sprzyjającej integracji społecznej, włączeniu mieszkańców w procesy zarządzania rozwojem lokalnym, zwiększaniem zasięgu działań partycypacyjnych	2 obiekty	wzrost	UM Świdnica
	Ilość procesów, procedur objętych informatyzacją w Urzędzie Miejskim w Świdnicy	64	wzrost	UM Świdnica
Cel strategiczny 3. Komfortowe i atrakcyjne miejsce do życia dla pokoleń				
Priorytet 3.1. Miasto dialogu	Liczba konsultacji społecznych	1	wzrost	UM Świdnica
	Liczba inicjatyw społecznych	2	wzrost	UM Świdnica
Priorytet 3.2. Atrakcyjna oferta mieszkaniowa	Liczba lokali mieszkalnych komunalnych będących własnością lub współwłasnością miasta	1752	stabilny/wzrost	UM Świdnica
	Liczba nowych oraz pozyskanych z ruchu ludności mieszkań w celu zaspokajania potrzeb mieszkaniowych mieszkańców Świdnicy	64	stabilny/wzrost	UM Świdnica
	Liczba wynajmowanych od TBS Świdnica mieszkań socjalnych i komunalnych	41	wzrost	UM Świdnica

Priorytet	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika (2021)	Oczekiwany rezultat do 2030 roku	Źródło danych
	Liczba wyremontowanych/zmodernizowanych lokali mieszkalnych	19	wzrost	UM Świdnica
	Liczba mieszkań stanowiących własność Świdnickiego Towarzystw Budownictwa Społecznego	408	wzrost	UM Świdnica
Priorytet 3.3. Miasto aktywne społecznie	Liczba organizacji pozarządowych realizujących zadania publiczne	24	wzrost	UM Świdnica
	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	45	wzrost	BDL GUS
	Liczba miejsc w żłobkach podległych samorządowi	200	wzrost	UM Świdnica
Priorytet 3.4. Rozwinięty system pomocy społecznej i opieki zdrowotnej	Liczba osób korzystających z ośrodków wsparcia dla osób starszych (Kluby Seniora, Dom Dziennego Pobytu)	160	wzrost	UM Świdnica
	Liczba podmiotów aktywnie działających na rzecz środowiska senioralnego	2	wzrost	UM Świdnica
	Liczba dzieci korzystających ze wsparcia w placówkach wsparcia dziennego	154	spadek	UM Świdnica
	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej (osoby)	1475	spadek	UM Świdnica
	Liczba bezrobotnych (osób)	933	spadek	BDL GUS

Priorytet	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika (2021)	Oczekiwany rezultat do 2030 roku	Źródło danych
Priorytet 3.5. Bezpieczne miasto	Ilość nietrzeźwych kierujących, zatrzymanych przez Policję	89	spadek	Policja
	Ilość wypadków zaistniałych w ruchu drogowym	28	spadek	Policja
	Ilość wykroczeń społecznie uciążliwych	472/1043	spadek	Policja/ Straż Miejska
	Ilość przestępstw w wybranych 7 kategoriach	461	spadek	Policja
Priorytet 3.6. Miasto solidarne z osobami z niepełnosprawnościami	Liczba imprez/wydarzeń na rzecz i z osobami z niepełnosprawnościami	75	wzrost	UM Świdnica
	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych programami typu „opieka wytchnieniowa” czy „asystent osoby niepełnosprawnej”	27	wzrost	UM Świdnica
Priorytet 3.7. Silna tożsamość miasta i dbałość o dziedzictwo kulturowe	liczba imprez kulturalnych (artystyczno-rozrywkowych) [szt.] (masowe)	0	wzrost	UM Świdnica
	liczba osób biorących udział w imprezach kulturalnych (artystyczno-rozrywkowych) [osób]	0	wzrost	UM Świdnica
	Liczba i kwota udzielonych dotacji celowych na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach zlokalizowanych na terenie Świdnicy, wpisanych do rejestru zabytków	28 szt./ 3.348.842,84	wzrost	UM Świdnica

Źródło: opracowanie własne

**8. SPÓJNOŚĆ STRATEGII ROZWOJU
ŚWIDNICY 2030 PLUS
Z KRAJOWYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI**

8. SPÓJNOŚĆ STRATEGII ROZWOJU ŚWIDNICY 2030 PLUS Z KRAJOWYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Założenia Strategii Rozwoju Świdnicy 2030 PLUS spójne są z założeniami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, co przedstawiono w poniższej macyry spójności.

Tabela 9. Spójność założeń Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Strategii Rozwoju Świdnicy 2030 PLUS

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Powiązania wykazane w Strategii Rozwoju Świdnicy 2030 PLUS
Cel szczegółowy 1 – Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.	
1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych.	Priorytet 2.2. Rozwój handlu i usług oraz marki turystycznej Priorytet 3.1. Miasto dialogu Priorytet 3.2. Atrakcyjna oferta mieszkaniowa Priorytet 3.3. Miasto aktywne społecznie Priorytet 3.4. Rozwinięty system pomocy społecznej i opieki zdrowotnej Priorytet 3.5. Bezpieczne miasto Priorytet 3.6. Miasto solidarne z osobami z niepełnosprawnością Priorytet 3.7. Silna tożsamość miasta i dbałość o dziedzictwo kulturowe
1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczenie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.	Priorytet 1.2. Ograniczona emisja gazów cieplarnianych oraz energia dla miasta w oparciu o źródła odnawialne i inne technologie zeroemisyjne Priorytet 2.1. Wysoka konkurencyjność gospodarki
Cel szczegółowy 2 – Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.	
2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.	Priorytet 3.1. Miasto dialogu Priorytet 3.3. Miasto aktywne społecznie Priorytet 3.4. Rozwinięty system pomocy społecznej i opieki zdrowotnej Priorytet 3.5. Bezpieczne miasto Priorytet 3.6. Miasto solidarne z osobami z niepełnosprawnością

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Powiązania wykazane w Strategii Rozwoju Świdnicy 2030 PLUS
2.2. Wsparcie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym.	Priorytet 2.1. Wysoka konkurencyjność gospodarki Priorytet 2.2. Rozwój handlu i usług oraz marki turystycznej Priorytet 2.3. Miasto współpracujące z biznesem
2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.	Priorytet 2.1. Wysoka konkurencyjność gospodarki Priorytet 2.4. Świdnica - SMART
Cel szczegółowy 3 – Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.	
3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem.	Priorytet 2.4. Świdnica – SMART Priorytet 3.1. Miasto dialogu
3.2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.	Priorytet 2.4. Świdnica – SMART Priorytet 3.1. Miasto dialogu
3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.	Priorytet 1.2. Ograniczona emisja gazów cieplarnianych oraz energia dla miasta w oparciu o źródła odnawialne i inne technologie zeroemisyjne Priorytet 1.3. Bezemisyjna i niskoemisyjna mobilność miejska oraz konkurencyjna komunikacja publiczna Priorytet 2.4. Świdnica – SMART Priorytet 3.2. Atrakcyjna oferta mieszkaniowa Priorytet 3.3. Miasto aktywne społecznie Priorytet 3.4. Rozwinięty system pomocy społecznej i opieki zdrowotnej Priorytet 3.5. Bezpieczne miasto Priorytet 3.6. Miasto solidarne z osobami z niepełnosprawnością
3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej.	-

Źródło: opracowanie własne

Założenia Strategii Rozwoju Świdnicy 2030 PLUS roku spójne są z założeniami Krajowej Polityki Miejskiej 2030, co przedstawiono w poniższej matrycy spójności.

Tabela 10. Spójność założeń Krajowej Polityki Miejskiej 2030 oraz Strategii Rozwoju Świdnicy 2030 PLUS

Krajowa Polityka Miejska 2030	Powiązania wykazane w Strategii Rozwoju Świdnicy 2030 PLUS
Wyzwanie I: Dbłość o ład przestrzenny i estetyczny	Priorytet 1.1. Odporność na zmiany klimatu oraz bioróżnorodność systemu ekologicznego miasta Priorytet 3.2. Atrakcyjna oferta mieszkaniowa Priorytet 3.7. Silna tożsamość miasta i dbłość o dziedzictwo kulturowe
Wyzwanie II: Niwelowanie procesów chaotycznej suburbanizacji	Priorytet 1.1. Odporność na zmiany klimatu oraz bioróżnorodność systemu ekologicznego miasta Priorytet 3.2. Atrakcyjna oferta mieszkaniowa Priorytet 3.7. Silna tożsamość miasta i dbłość o dziedzictwo kulturowe
Wyzwanie III: Wzmocnienie współpracy samorządowej w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych	Priorytet 3.1. Miasto dialogu
Wyzwanie IV: Niwelowanie negatywnych skutków zmian klimatu w miastach	Priorytet 1.1. Odporność na zmiany klimatu oraz bioróżnorodność systemu ekologicznego miasta Priorytet 1.2. Ograniczona emisja gazów cieplarnianych oraz energia dla miasta w oparciu o źródła odnawialne i inne technologie zeroemisyjne Priorytet 1.3. Bezemisyjna i niskoemisyjna mobilność miejska oraz konkurencyjna komunikacja publiczna
Wyzwanie V: Poprawa jakości środowiska przyrodniczego w miastach	Priorytet 1.1. Odporność na zmiany klimatu oraz bioróżnorodność systemu ekologicznego miasta Priorytet 1.2. Ograniczona emisja gazów cieplarnianych oraz energia dla miasta w oparciu o źródła odnawialne i inne technologie zeroemisyjne Priorytet 1.3. Bezemisyjna i niskoemisyjna mobilność miejska oraz konkurencyjna komunikacja publiczna Priorytet 1.4. Nowy wymiar gospodarki odpadami

Krajowa Polityka Miejska 2030	Powiązania wykazane w Strategii Rozwoju Świdnicy 2030 PLUS
Wyzwanie VI: Zapewnienie zrównoważonego i zintegrowanego systemu mobilności miejskiej w miejskich obszarach funkcjonalnych	Priorytet 1.3. Bezemisyjna i niskoemisyjna mobilność miejska oraz konkurencyjna komunikacja publiczna
Wyzwanie VII: Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym	Priorytet 3.5. Bezpieczne miasto
Wyzwanie VIII: Poprawa dostępności mieszkaniowej	Priorytet 3.2. Atrakcyjna oferta mieszkaniowa
Wyzwanie IX: Poprawa zdolności inwestycyjnych miast	Priorytet 2.1. Wysoka konkurencyjność gospodarki
Wyzwanie X: Zwiększenie wykorzystania wykorzystanie potencjału społecznego	Priorytet 3.1. Miasto dialogu Priorytet 3.3. Miasto aktywne społecznie Priorytet 3.4. Rozwinięty system pomocy społecznej i opieki zdrowotnej Priorytet 3.5. Bezpieczne miasto Priorytet 3.6. Miasto solidarne z osobami z niepełnosprawnością Priorytet 3.7. Silna tożsamość miasta i dbałość o dziedzictwo kulturowe
Wyzwanie XI: Przyspieszenie tempa transformacji cyfrowej miast	Priorytet 2.4. Świdnica – SMART

Źródło: opracowanie własne

Założenia Strategii Rozwoju Świdnicy 2030 PLUS roku spójne są z założeniami Strategii rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.), co przedstawiono w poniższej macierzy spójności.

Tabela 11. Spójność założeń Strategii rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 oraz Strategii Rozwoju Świdnicy 2030 PLUS

Strategii rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030	Powiązania wykazane w Strategii Rozwoju Świdnicy 2030 PLUS
Cel strategiczny 1: Zwiększenie udziału rodzin i rodzinnych form pieczy zastępczej w opiece i wychowaniu dzieci	Priorytet 3.4. Rozwinięty system pomocy społecznej i opieki zdrowotnej
Cel strategiczny 2.: Zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczącego usługi społeczne dla osób	Priorytet 3.3. Miasto aktywne społecznie Priorytet 3.4. Rozwinięty system pomocy społecznej i opieki zdrowotnej

potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu	
Cel strategiczny 3.: Włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami dające możliwość życia w społeczności lokalnej niezależnie od stopnia sprawności	Priorytet 3.6. Miasto solidarne z osobami z niepełnosprawnością
Cel strategiczny 4.: Stworzenie skutecznego systemu usług społecznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Priorytet 3.4. Rozwinięty system pomocy społecznej i opieki zdrowotnej

Źródło: opracowanie własne

**9.SPÓJNOŚĆ STRATEGII ROZWOJU
ŚWIDNICY 2030 PLUS
ZE STRATEGIĄ ROZWOJU WOJEWÓDZTWA**

9. SPÓJNOŚĆ STRATEGII ROZWOJU ŚWIDNICY 2030 PLUS ZE STRATEGIĄ ROZWOJU WOJEWÓDZTWA

Strategia Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS wpisuje się w założenia Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030:

- W odniesieniu do celu strategicznego SRWD 2030 pod nazwą **Cel strategiczny 1. Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu** – w Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS przewidziano realizację działań związanych z podnoszeniem konkurencyjności lokalnej gospodarki, rozwojem marki turystycznej oraz handlu i usług, a także z promocją gospodarczą.
- W odniesieniu do celu strategicznego SRWD 2030 pod nazwą **Cel strategiczny 2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych** – w Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS przewidziano realizację działań wzmacniających system pomocy społecznej i opieki zdrowotnej oraz wspierających rozwój oferty czasu wolnego, w tym kultury, sportu i rekreacji.
- W odniesieniu do celu strategicznego SRWD 2030 pod nazwą **Cel strategiczny 3. Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego** – w Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS przewidziano realizację działań wzmacniających aktywność społeczną, m. in. poprzez inwestycje w infrastrukturę społeczną oraz rozwój aktywności przyczyniających się do podnoszenia integracji społecznej, jak też działania rozwijające partycypacyjny model zarządzania. Ponadto ujęto działania zmierzające do rozwoju i promocji szkolnictwa zawodowego. Ważną grupą odbiorców Strategii są seniorzy, młodzież oraz osoby z niepełnosprawnością.
- W odniesieniu do celu strategicznego SRWD 2030 pod nazwą **Cel strategiczny 4. Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego** – w Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS przewidziano działania związane z ochroną środowiska, m.in. wspierające niskoemisyjną gospodarkę, rozwijające zeroemisyjną i niskoemisyjną komunikację publiczną, wspierające pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych, przyczyniające się do redukcji emisji gazów cieplarnianych. Podkreślono także wagę tworzenia planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniających racjonalne zagospodarowanie posiadanych zasobów środowiskowych, w tym związanych z przestrzenią, zasobami wodnymi i terenami zielonymi.
- W odniesieniu do celu strategicznego SRWD 2030 pod nazwą **Cel strategiczny 5. Wzmocnienie przestrzennej spójności regionu** – w Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS przewidziano działania związane z rozwojem komunikacji publicznej.

Tabela 12. Spójność założeń Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 oraz Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 Cele strategiczne i operacyjne	Strategia Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS Priorytety
Cel strategiczny 1. Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu	
Cel operacyjny 1.1. Wspieranie endogenicznych potencjałów gospodarczych subregionów.	Priorytet 2.2. Rozwój handlu i usługi oraz marka turystyczna
Cel operacyjny 1.2. Wzmocnienie krajowej i europejskiej konkurencyjności regionu i jego marki.	Priorytet 2.1. Wysoka konkurencyjność gospodarki
Cel operacyjny 1.3. Wzmacnianie innowacyjności regionu.	Priorytet 2.1. Wysoka konkurencyjność gospodarki
Cel operacyjny 1.4. Wspieranie rozwoju oraz rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich.	Priorytet 2.2. Rozwój handlu i usługi oraz marka turystyczna Priorytet 3.1. Miasto dialogu Priorytet 3.2. Atrakcyjna oferta mieszkaniowa Priorytet 3.3. Miasto aktywne społecznie Priorytet 3.4. Rozwinięty system pomocy społecznej i opieki zdrowotnej Priorytet 3.5. Bezpieczne miasto Priorytet 3.6. Miasto solidarne z osobami z niepełnosprawnością Priorytet 3.7. Silna tożsamość miasta i dbałość o dziedzictwo kulturowe
Cel strategiczny 2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych	
Cel operacyjny 2.1. Poprawa stanu regionalnej infrastruktury technicznej.	Priorytet 2.4. Świdnica – SMART Priorytet 3.5 Miasto bezpieczne
Cel operacyjny 2.2. Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury społecznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami i starszych.	Priorytet 2.3. Miasto współpracujące z biznesem Priorytet 3.4. Rozwinięty system pomocy społecznej i opieki zdrowotnej Priorytet 3.3. Miasto aktywne społecznie

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 Cele strategiczne i operacyjne	Strategia Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS Priorytety
	Priorytet 3.6. Miasto solidarne z osobami z niepełnosprawnościami
Cel operacyjny 2.3. Rozwój i doskonalenie usług publicznych.	Priorytet 2.4. Świdnica – SMART Priorytet 3.1. Miasto dialogu
Cel strategiczny 3. Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego	
Cel operacyjny 3.1. Kształtowanie postaw obywatelskich.	Priorytet 3.1. Miasto dialogu Priorytet 3.3. Miasto aktywne społecznie
Cel operacyjny 3.2. Wzrost społecznej integracji.	Priorytet 1.3. Bezemisyjna i niskoemisyjna mobilność miejska oraz konkurencyjna komunikacja publiczna Priorytet 3.1. Miasto dialogu Priorytet 3.3. Miasto aktywne społecznie Priorytet 3.6. Miasto solidarne z osobami z niepełnosprawnościami
Cel operacyjny 3.3. Doskonalenie regionalnego i lokalnych rynków pracy.	Priorytet 1.3. Bezemisyjna i niskoemisyjna mobilność miejska oraz konkurencyjna komunikacja publiczna Priorytet 2.2. Rozwój handlu i usługi oraz marka turystyczna Priorytet 2.3. Miasto współpracujące z biznesem
Cel operacyjny 3.4. Poprawa efektywności kształcenia.	Priorytet 2.3. Miasto współpracujące z biznesem Priorytet 3.3. Miasto aktywne społecznie
Cel operacyjny 3.5. Regionalna polityka wspierania seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.	Priorytet 3.3. Miasto aktywne społecznie Priorytet 3.4. Rozwinięty system pomocy społecznej i opieki zdrowotnej Priorytet 3.6. Miasto solidarne z osobami z niepełnosprawnościami
Cel operacyjny 3.6. Kształtowanie postaw prozdrowotnych i sportowych.	Priorytet 3.3. Miasto aktywne społecznie Priorytet 3.4. Rozwinięty system pomocy społecznej i opieki zdrowotnej

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 Cele strategiczne i operacyjne	Strategia Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS Priorytety
Cel strategiczny 4. Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego.	
Cel operacyjny 4.1. Poprawa stanu wszystkich komponentów środowiska.	Priorytet 1.1. Odporność na zmiany klimatu oraz bioróżnorodność systemu ekologicznego miasta Priorytet 1.2. Ograniczona emisja gazów cieplarnianych oraz energia dla miasta w oparciu o źródła odnawialne i inne technologie zeroemisyjne
Cel operacyjny 4.2. Racjonalne wykorzystanie walorów i zasobów środowiska.	Priorytet 1.1. Odporność na zmiany klimatu oraz bioróżnorodność systemu ekologicznego miasta
Cel operacyjny 4.3 Ochrona przed klęskami żywiołowymi.	Priorytet 1.1. Odporność na zmiany klimatu oraz bioróżnorodność systemu ekologicznego miasta
Cel operacyjny 4.4. Wspieranie produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz wspieranie bezpieczeństwa energetycznego.	Priorytet 1.2. Ograniczona emisja gazów cieplarnianych oraz energia dla miasta w oparciu o źródła odnawialne i inne technologie zeroemisyjne
Cel operacyjny 4.5. Ochrona obiektów i terenów dziedzictwa kulturowego.	Priorytet 3.7. Silna tożsamość miasta i dbałość o dziedzictwo kulturowe
Cel operacyjny 4.6. Rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym	Priorytet 1.4. Nowy wymiar gospodarki odpadami
Cel strategiczny 5. Wzmocnienie przestrzennej spójności regionu.	
Cel operacyjny 5.1. Rozwój regionalnej sieci transportowej	Priorytet 1.3. Bezemisyjna i niskoemisyjna mobilność miejska oraz konkurencyjna komunikacja publiczna
Cel operacyjny 5.2. Wzrost dostępności regionalnej infrastruktury informacyjnej o wysokich standardach funkcjonalno-użytkowych.	Priorytet 2.4. Świdnica – SMART

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 Cele strategiczne i operacyjne	Strategia Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS Priorytety
Cel operacyjny 5.3 Wspieranie współpracy międzyregionalnej i transgranicznej.	Priorytet 3.1. Miasto dialogu

Źródło: opracowanie własne

Uzupełnieniem spojrzenia na rozwój regionalny województwa dolnośląskiego, który zdefiniowany został w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030, jest tzw. wymiar terytorialny polityki rozwoju.

Identyfikacja i delimitacja tzw. Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI) na terenie województwa dolnośląskiego odbywała się na bazie obszarów funkcjonalnych wskazanych w Planie Zagospodarowania Województwa Dolnośląskiego.

Miasto Świdnica włączone zostało do Wałbrzyskiego Obszaru Funkcjonalnego.

Przyjęta w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 macierz kierunków interwencji

w odniesieniu do wymiaru terytorialnego, wskazuje na następujące kluczowe priorytety rozwojowe Wałbrzyskiego Obszaru Funkcjonalnego (lista ułożona hierarchicznie od najistotniejszego priorytetu):

- 5.1. Rozwój regionalnej sieci transportowej.
 - 1.1. Wspieranie endogenicznych potencjałów gospodarczych subregionów.
 - 1.2. Wzmocnienie krajowej i europejskiej konkurencyjności regionu i jego marki.
 - 1.4. Wspieranie rozwoju oraz rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich.
- 4.2. Racjonalne wykorzystanie walorów i zasobów środowiska
- 4.4. Wspieranie produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz bezpieczeństwa energetycznego
- 2.3. Rozwój i doskonalenie usług publicznych.
- 5.3. Wspieranie współpracy międzyregionalnej i transgranicznej.

Analiza celów strategicznych i przypisanych do nich priorytetów rozwojowych przyjętych w Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS pozwala stwierdzić, że w zdecydowanej większości korespondują one z priorytetami rozwojowymi dedykowanymi Wałbrzyskiemu Obszarowi Funkcjonalnemu.

10. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

10. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Zgodnie z art. 46 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2022 poz. 1029), zwanej dalej OOS, przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz planu zagospodarowania przestrzennego, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a także koncepcji rozwoju kraju, **strategii rozwoju**, programu, polityki publicznej i dokumentu programowego, z zakresu polityki rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Celem prognozy oddziaływania na środowisko było ustalenie, czy zapisy Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Prognoza ma również ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją w przyszłości postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Analiza i ocena znaczących oddziaływań na środowisko wskazała, że ustalenia Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy 2030 PLUS nie doprowadzą do wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Kluczowe ustalenia sprowadzają się do następujących zagadnień:

1. Oceniany projekt Strategii zawiera zapisy sprzyjające zachowaniu obecnego poziomu zabezpieczeń środowiska przed degradacją.
2. Nie zidentyfikowano takich zapisów Strategii, które mogłyby wywołać znaczące uciążliwości dla mieszkańców.
3. Nie zidentyfikowano takich zapisów Strategii, które doprowadziłyby do możliwości powstania znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko.

11. SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

11. SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

RYSUNEK 1. SCHEMAT PRAC NAD STRATEGIĄ ROZWOJU MIASTA ŚWIDNICY 2030 PLUS	6
RYSUNEK 2. WYZWANIA ROZWOJOWE ŚWIDNICY	31
RYSUNEK 3. CELE I PRIORYTETY STRATEGII ROZWOJU ŚWIDNICY 2030+	37
RYSUNEK 4. MODEL FUNKCJONALNY MIASTA ŚWIDNICY ZAPISANY W STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	60
RYSUNEK 5. SYNTEZA ISTNIEJĄCEGO STANU MODELU FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEGO MIASTA ŚWIDNICY	63
RYSUNEK 6. SYNTEZA DOCELOWEGO MODELU FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEGO MIASTA ŚWIDNICY	66
RYSUNEK 7. SCHEMAT DOCELOWYCH POWIĄZAŃ FUNKCJONALNYCH I USŁUGOWYCH W ŚWIDNICY	68
RYSUNEK 8. SCHEMAT NAJWAŻNIEJSZYCH POWIĄZAŃ TERENÓW ZIELENI	70
RYSUNEK 9. SCHEMAT PRZEKSZTAŁCEŃ STRUKTURY KOMUNIKACYJNEJ	71
RYSUNEK 10. MODEL FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNY, STAN OBECNY I DOCELOWY	78
TABELA 1. CZYNNIKI ROZWOJOWE SWOT ŚWIDNICY W SFERZE SPOŁECZNEJ	16
TABELA 2. CZYNNIKI ROZWOJOWE SWOT ŚWIDNICY W SFERZE GOSPODARCZEJ	20
TABELA 3. CZYNNIKI ROZWOJOWE SWOT ŚWIDNICY W SFERZE PRZESTRZENNEJ	27
TABELA 4. PRIORYTETY I KIERUNKI DZIAŁAŃ UJĘTE W CELU 1. ZIELONE I SAMOWYSTARCZALNE ENERGETYCZNIE MIASTO	43
TABELA 5. PRIORYTETY I KIERUNKI DZIAŁAŃ UJĘTE W CELU 2. MIASTO INNOWACYJNE I KONKURENCYJNEJ GOSPODARKI	47
TABELA 6. PRIORYTETY I KIERUNKI DZIAŁAŃ UJĘTE W CELU 3. KOMFORTOWE I ATRAKCYJNE MIEJSCE DO ŻYCIA DLA POKOLEŃ	53
TABELA 7. OCENA AKTUALNOŚCI LOKALNYCH PLANÓW I POLITYK ROZWOJU ŚWIDNICY	86
TABELA 8. WARTOŚCI BAZOWE WSKAŹNIKÓW ORAZ OCZEKIWANE REZULTATY W ODNIESIENIU DO POSZCZEGÓLNYCH PRIORYTETÓW WSKAZANYCH W STRATEGII ROZWOJU MIASTA ŚWIDNICY 2030 PLUS	97
TABELA 9. SPÓJNOŚĆ ZAŁOŻEŃ KRAJOWEJ STRATEGII ROZWOJU REGIONALNEGO 2030 ORAZ STRATEGII ROZWOJU ŚWIDNICY 2030 PLUS	103
TABELA 10. SPÓJNOŚĆ ZAŁOŻEŃ KRAJOWEJ POLITYKI MIEJSKIEJ 2030 ORAZ STRATEGII ROZWOJU ŚWIDNICY 2030 PLUS	105
TABELA 11. SPÓJNOŚĆ ZAŁOŻEŃ STRATEGII ROZWOJU USŁUG SPOŁECZNYCH, POLITYKA PUBLICZNA DO ROKU 2030 ORAZ STRATEGII ROZWOJU ŚWIDNICY 2030 PLUS	106
TABELA 12. SPÓJNOŚĆ ZAŁOŻEŃ STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO 2030 ORAZ STRATEGII ROZWOJU MIASTA ŚWIDNICY 2030 PLUS	110
WYKRES 1. DZIAŁANIA, KTÓRE PRZEDE WSZYSTKIM NALEŻY FINANSOWAĆ W PERSPEKTYWIE NAJBLIŻSZYCH LAT	33
WYKRES 2. WYDATKI MAJĄTKOWE I BIEŻĄCE BUDŻETU MIASTA ŚWIDNICY	83
WYKRES 3. DOCHODY BIEŻĄCE I WYDATKI BIEŻĄCE BUDŻETU MIASTA ŚWIDNICY	83
WYKRES 4. WYDATKI MAJĄTKOWE, SPŁATA RAT KAPITAŁOWYCH I NADWYŻKA OPERACYJNA BUDŻETU MIASTA ŚWIDNICY	84
WYKRES 5. WSKAŹNIK SPŁATY ZOBOWIĄZAŃ BUDŻETU MIASTA ŚWIDNICY	85